

Treball de fi de grau

Títol

Autor/a

Tutor/a

Grau

Data

Full Resum del TFG

Títol del Treball Fi de Grau:

Autor/a:

Tutor/a:

Any:

Titulació:

Paraules clau (mínim 3)

Català:

Castellà:

Anglès:

Resum del Treball Fi de Grau (extensió màxima 100 paraules)

Català:

Castellà:

Anglès

Compromís d'obra original*

L'ESTUDIANT QUE PRESENTA AQUEST TREBALL DECLARA QUE:

1. Aquest treball és original i no està plagiat, en part o totalment
2. Les fonts han estat convenientment citades i referenciades
3. Aquest treball no s'ha presentat prèviament a aquesta Universitat o d'altres

I perquè així consti, afegeix a aquesta plana el seu nom i cognoms i la signatura:

***Aquest full s'ha d'imprimir i lliurar una còpia en mà al tutor abans la presentació oral**

Breu introducció del treball

Justificació del tema escollit

Des de bon començament sabia que el Treball de Fi de Grau seria una tasca que em portaria moltes hores de feina durant el curs 2013 – 2014. És per això, que de seguida vaig tenir clar que el tema sobre el qual versaria el meu treball m'hauria d'interessar molt i, fins i tot, arribar a apassionar. El periodisme d'investigació m'ha atret des que vaig començar la carrera i sempre l'he tingut en molt bona consideració. Per a mi, aquesta disciplina, suposa la pràctica de l'ofici en estat pur, el vertader periodisme. Amb el TFG se'm presentava l'oportunitat de dedicar molt de temps i esforç a conèixer el periodisme d'investigació.

El mitjà televisiu també és un camp que em crida l'atenció i que havia explorat poc fins al moment de començar el treball. Vaig creure que la combinació del periodisme d'investigació amb la televisió seria un bon material per investigar. El referent més proper per a mi, de programa de televisió que treballa amb aquest gènere, era el *30 minuts*. El programa de TVC és un dels primers continguts televisius que he consumit des que tinc consciència. Els seus reportatges em semblaven una tasca faraònica i em despertaven un gran respecte per l'equip que els produïa. D'aquesta manera vaig creure convenient escollir el periodisme d'investigació al programa *30 minuts* de TVC, com a tema d'investigació.

Importància del present Treball Final de Grau

Els lectors d'aquest TFG trobareu, en les següents pàgines, l'evolució que ha experimentat el periodisme d'investigació al programa *30 minuts*, des del seu naixement fins el 2008. Ampliant el punt de mira, us fareu una idea de l'estat de salut del gènere a Televisió de Catalunya (saber, per exemple, si s'aposta pel periodisme d'investigació a la televisió catalana) i com es fa un reportatge d'investigació amb les particularitats del mitjà. D'aquestes línies també se'n destil·la com treballa l'equip del *30 minuts*, com materialitzen la pràctica del periodisme, la seva particular manera d'entendre i realitzar la professió.

Agraïments

Voldria agrair totes les persones que m'han ajudat en l'elaboració del present TFG i que, sense la seva col·laboració, aquest treball no hagués sigut, de ben segur, el mateix. En primer lloc al director del *30 minuts*, Eduard Sanjuán, que en la seva ocupada agenda va trobar una forat per atendre'm i respondre a totes les meves preguntes i dubtes, amb molta amabilitat. En segon lloc, agrair a la meva tutora, Virgina Luzón, la seva disponibilitat per a resoldre els meus interrogants i la rapidesa en que ha fet les correccions adients. També per la seva capacitat de resolució dels problemes que anaven apareixent durant la confecció del TFG. Per últim, a la meva mare, Carme, per les hores dedicades a revisar tot el que he escrit amb paciència i rigor i a la meva parella, Jordi, per trobar la fórmula justa per presentar algunes parts d'aquest treball.

A tots vosaltres, moltes gràcies.

El periodisme d'investigació al programa *30 minuts* de Televisió de Catalunya

Breu introducció del treball	4
- Justificació del tema escollit	5
- Importància del present Treball Final de Grau	5
- Agraïments	6
Índex	7
I. Introducció	9
1.1 Definició de l'objecte d'estudi	10
1.2 Objectiu	11
1.3 Preguntes d'investigació	12
1.4 Limitacions al treball	13
II. Marc teòric	17
2.1 Introducció al periodisme d'investigació	18
2.1.1 El debat sobre el periodisme d'investigació com a gènere propi	18
2.1.2 Característiques del periodisme d'investigació	20
2.1.2.1 Criteris definitoris del periodisme d'investigació	22
2.1.3 Origen i evolució del periodisme d'investigació	28
2.2 El periodisme d'investigació televisiu	31
2.2.1 Avantatges i limitacions del periodisme d'investigació en televisió ...	31
2.2.2 Aproximació a la història del periodisme d'investigació als Estats Units i a Espanya	33
2.2.3 El <i>30 minuts</i>	35
2.2.4 Criteris definitoris dels reportatges de periodisme d'investigació televisiu	40
III. Mètode	41
3.1 Etapes del mètode d'investigació	42
3.1.1 El <i>30 minuts</i> en tres períodes: 1988, 1998 i 2008	43
3.1.2 Els títols del <i>30 minuts</i> i els seus tipus de producció	43
3.1.3 Llistat de reportatges a visionar	47
3.1.4 Disseny de la fitxa d'anàlisi	47
3.1.5 Visionament i emplenament de la fitxa	52
3.1.6 Recompte dels resultats i identificació de dos tipus periodisme d'investigació	53

IV.	Resultats i interpretació	58
4.1	Les xifres de la investigació	59
4.1.1	Quantitat de <i>30 minuts</i> al llarg dels anys 1988, 1998 i 2008	59
4.1.2	La tipologia de producció: pròpia, coproducció i aliena	60
4.1.3	Periodisme d'investigació i periodisme d'investigació dels grups 1 i 2	62
V.	Conclusions	66
VI.	Bibliografia	72
6.1	Documents impresos	73
6.2	Documents electrònics	74
VII.	Annex	76
7.1	Llistat dels <i>30 minuts</i> visionats i analitzats dels anys 1988, 1998 i 2008...	77
7.2	Fitxes de l'anàlisi dels <i>30 minuts</i> visionats i analitzats dels anys 1988, 1998 i 2008	86
7.3	Transcripció de l'entrevista amb Eduard Sanjuán, director del <i>30 minuts</i>	114

I. Introducció

1.1 Definició de l'objecte d'estudi

Durant el procés de definició de l'objecte d'estudi, l'únic que sabia del cert, és que el meu Treball de Fi de Grau hauria de versar sobre el periodisme d'investigació. La tria correspon al meu interès personal per conèixer i aprofundir en aquest gènere. Què és, com es fa o quines rutines de producció segueix, quines diferències hi ha davant d'altres gèneres de periodisme, quines característiques ha de reunir un treball perquè ho sigui, quines dificultats presenta i quins avantatges genera, quins recursos s'han de destinar, si produeix molta o poca rendibilitat, entre d'altres. Aquests han sigut els principals interrogants que m'han sorgit en el moment de seleccionar la temàtica del periodisme d'investigació per abordar en el TFG.

Però el gran volum d'informació en referència al periodisme d'investigació provoca la necessitat d'acotar el meu objecte d'estudi. D'aquesta manera he triat, més concretament, el periodisme d'investigació a la televisió. Es presenten els mateixos interrogants però traslladats al medi televisiu i, per tant, les respostes no són les mateixes pel periodisme d'investigació de premsa o de ràdio. Es vol conèixer les característiques del periodisme d'investigació televisiu.

Encara ha calgut reduir més l'abast del meu estudi per fer factible la investigació, és per això, que em centro en el principal mitjà de comunicació televisiu a Catalunya. Televisió de Catalunya és una institució amb més de 30 anys d'experiència i una forta consolidació en el territori català. TVC és una gran plataforma audiovisual que compta amb una àmplia experiència en el camp del periodisme d'investigació. S'ha escollit aquesta cadena autonòmica per la possibilitat d'un anàlisi acurat, per l'accessibilitat als seus professionals i al material audiovisual. Per tant, l'objecte d'estudi del present treball és també el de respondre tot els interrogants plantejats anteriorment però centrats, ara, en la televisió autonòmica catalana.

En l'actual graella de programació de Televisió de Catalunya, i les del llarg dels seus més de 30 anys de vida, s'hi troben nombrosos programes treballats des del periodisme d'investigació. Evidentment, l'anàlisi del total de productes periodístics que s'emmarquen dins del gènere del periodisme d'investigació a TVC, és una tasca impossible d'efectuar per qüestions temporals, entre d'altres. Per ser el programa símbol del periodisme d'investigació a TVC, el *30 minuts* ha estat escollit com a objecte d'estudi.

D'aquesta manera es conclou la trajectòria de definició de l'objecte d'estudi del meu TFG i es concreta sota el títol *El periodisme d'investigació al programa 30 minuts de Televisió de Catalunya*.

Gràfic que representa les fases de definició de l'objecte d'estudi.

Font: elaboració pròpia.

1.2 Objectiu

L'objectiu inicial del meu TFG era conèixer la situació del periodisme d'investigació a Televisió de Catalunya. En la fase d'acotament de l'objecte d'estudi, com s'ha explicat anteriorment, s'ha determinat que la meua investigació es centri en el programa *30 minuts*, perquè és el programa emblema de periodisme d'investigació de TVC.

El *30 minuts* va néixer el 1984 un any després que es creés el canal català, el 1983, i encara avui continua proporcionant un espai de reflexió cada diumenge a la nit, sense haver cessat mai la seva activitat. La seva llarga trajectòria (30 anys de reportatges setmanals) i la diversificació de temes tractats, el converteixen en el producte audiovisual ideal per analitzar la pràctica del periodisme d'investigació a la televisió catalana.

Per valorar la presència d'aquest gènere periodístic al *30 minuts* s'ha decidit investigar l'evolució que ha tingut al llarg dels anys. L'objectiu últim del present treball és, doncs, conèixer l'evolució del periodisme d'investigació al programa *30 minuts* de TVC.

1.3 Preguntes d'investigació

Per les característiques del meu TFG s'ha considerat oportú no enumerar una o varies hipòtesis. Aventurar-se a formular una conjectura sobre l'evolució del periodisme d'investigació al *30 minuts* suposava una empresa molt arriscada i poc sustentada. És per això que l'opció de descartar crear una hipòtesi i, en l'apartat de conclusions, concentrar-se en la interpretació dels resultats obtinguts al llarg del treball, ha resultat ser molt més coherent i és la pauta que s'ha adoptat.

Tot i la negativa, d'entrada, de partir d'una hipòtesi, s'han volgut formular, seleccionar i concretar unes preguntes d'investigació. Aquests interrogants són el guió que ha dirigit la meua investigació i que han estat contestats en l'últim apartat, el de conclusions (punt V. de l'índex). Les preguntes plantejades són les següents:

1. Quina és l'**evolució** de la **tipologia de producció** dels reportatges del *30 minuts*, de Televisió de Catalunya, al llarg dels seus 30 anys d'existència?
2. Quina és l'**evolució** del **periodisme d'investigació** al programa *30 minuts*, de Televisió de Catalunya, al llarg dels 30 anys d'emissió?
3. Quina és l'**evolució** del **periodisme d'investigació** dels **grups 1 i 2¹** dels reportatges del *30 minuts*, de Televisió de Catalunya, al llarg dels 30 anys de vida del programa?

¹ La classificació del periodisme d'investigació, en els grups 1 i 2, està explicada detalladament al mètode (apartat III., subapartat 3.1.6).

1.4 Limitacions al treball

Com en tot treball d'investigació, en el curs de la seva elaboració s'han presentat diferents limitacions: de tipus temporal, acadèmiques, de coneixement, d'accessibilitat...

El primer *handicap* i l'element que juga més en contra és el **temps**. Un curs acadèmic és un període molt limitat, si es té en compte la càrrega de treball que s'afegeix de les assignatures que es cursen durant l'any. I més complicat es fa si, com en el meu cas, durant el curs, s'ha fet una estada a l'estranger amb el programa d'intercanvi d'estudiants europeus Erasmus. Com és evident, les limitacions espacials en el període d'estada a l'estranger no afavoreixen un ràpid avanç de la investigació però, per altra banda, als estudiants Erasmus se'ns ha permès allargar el temps de recerca i investigació fins a quasi l'any complet.

Una de les renúncies més importants a que he hagut de fer front al present treball, a causa de la limitació temporal, és la de deixar d'analitzar un any més de reportatges de *30 minuts*. Com s'explica més endavant, s'han fet investigacions en 3 anys concrets amb 10 anys de diferència entre ells, per tal d'observar les diferències que genera l'evolució temporal i les seves conseqüents adaptacions (avenços tecnològics, cicles econòmics, voluntat d'investigació...). L'últim any analitzat correspon al 2008, ara fa 6 anys, per tant, molt a prop del desè any, moment en què s'hauria de tornar a analitzar els reportatges per comprovar els canvis succeïts. D'aquesta manera, no s'han pogut mesurar, per exemple, les conseqüències de l'actual crisi econòmica en el periodisme d'investigació al *30 minuts*.

L'**accés als continguts** ha estat un dels altres grans impediments per elaborar el treball amb la minuciositat que es mereix. En primer lloc, s'ha fet molt difícil conèixer la totalitat dels noms dels reportatges emesos, sobretot dels anys 1988 i 1998 (i, en algun cas, del 2008 com es pot comprovar a continuació), degut principalment, a que les graelles de programació dels respectius anys, no detallen el nom d'aquests reportatges. L'arxiu de la pàgina web del *30 minuts* és també limitat en aquest sentit, perquè no mostra ordenadament ni completament els noms de les peces periodístiques. Per tant, el desconeixement d'alguns dels títols dels 3 anys seleccionats, ja ha sigut un primer obstacle que ha impedit enumerar tots els programes i que ha provocat que no es visualitzés el total de reportatges emesos en cada any.

Apunts de programació

(3) EMISSIÓ CODIFICADA / (3) DUAL / (3) ESTÈREO / (3) SUBTITULAT PER TELETEXT / (3) COMENTAT PER A INVIDENTS A TRAVÉS DEL DUAL

El futur en 30 segons

30 MINUTS

22.45 [Reportatge] TV3

Els esports electorals són un dels principals fronts de les campanyes i estan en contínua evolució. Així, els anuncis polítics, com els comercials, adopten formats nous i exploren diferents llenguatges, tant aquí com a la resta del món. Són cada vegada més curts, però també més sofisticats. Són 30 segons que poden –o no– canviar el futur d'un candidat.

El reportatge d'avui del 30 minuts fa un repàs de l'evolució recent d'aquests esports a diferents països. Mostra, per exemple, com l'Amèrica Llatina personalitza molt més els seus anuncis polítics, mentre que a l'Europa occidental

Esports polítics d'arreu del món al '30 minuts'

sovintegen cada vegada més les històries i les ficcions, i el candidat hi apareix cada cop menys.

Aquest recorregut també ofereix algunes sorpreses, com els esports exportables, és a dir, aquells que

es poden utilitzar en dos països tan diferents com Grècia i Àustria.

El reportatge compta amb comentaris d'analistes de la comunicació com Josep Gifreu, Arantxa Capdevila i Joan Campmany.

també s'ofereixen opcions a l'abast de tothom per conèixer illes paradisiàques.

burg (Escòcia), on coneixen un ecologista que fa quatre anys va prendre la decisió d'instal·lar-se a

TV3

3

06.00 **Notícies 3/24.**
08.00 **Club Super3.** Inclou 'Jacob Dos-Dos', 'Tinc un coet', 'Hattori el ninja', 'Doraemon', 'Domo', 'Futbol galàctic', 'Keroro', 'Domo', 'Els increïbles germans Adrenalini'.
11.20 **+ Motor.**
11.45 **Automobilisme: GP2.**
13.00 **Automobilisme.** G.P. de la Gran Bretanya.

15.50 Telenotícies migdia. (T)

16.55 **De vacances.** (T)
17.00 **Tarda de cine.** 'Spy Kids'. Pel·lícula. (T)
18.40 **El reporter.** Pel·lícula.

20.30 **Especial moció de censura FC Barcelona.** (T)
21.00 **Telenotícies vespre.** (T)
21.45 **De vacances.** (T)
21.55 **Especial moció de censura FC Barcelona.** (T)
22.45 **30 minuts.**
23.30 **La nostra història.** Pel·lícula. (T)
01.05 **Fiscal Chase.** Sèrie. (T)
01.45 **Parlament.**
02.10 **Travessia mortal.** Pel·lícula. (T)

13.00

TVE-1

1

06.00 **Notícies 24 horas.**
08.00 **Los Lunis.** Programa infantil.
08.30 **Comecaminos.** Programa infantil. Inclou els dibuixos animats 'La casa de Mickey Mouse', 'Baby Looney Tunes'. (T)
10.00 **El día por delante.** Inclou 'El chupinazo'.

14.00 **L'informatiu cap de setmana.** Inclou 'El temps'.
14.30 **Corazón, corazón.**
15.00 **Telediario 1.** (T)
15.55 **El tiempo.**

16.00 **Sesión de tarde.** 'Cercos familiar'. Pel·lícula. (T)
18.00 **España directa.**

21.00 **Telediario 2.** (T)
21.50 **El tiempo.**
21.55 **La película de la semana.** '¿Bailamos?'. (T)
00.15 **Especial cine.** 'De qué planeta vienes'. Pel·lícula. (T)
02.30 **Notícies 24 horas.**

08.30

Antena 3 TV

3

07.30 **Megatrab.** Programa infantil. Inclou 'Marco', 'Zack y Cody', 'Un genio en casa', 'Zoey', 'H2O' i 'Drake and Josh'. (T)
13.00 **TNA Impact.**

14.00 **Los Simpson.** Dibuixos animats. (T)
15.00 **Noticlas 1.**
15.50 **La previsión de las 4.**

16.00 **Multicine.** 'Visita inesperada'. Pel·lícula. (T)
17.45 **Multicine.** 'Amenaza en el mar'. Minisèrie.

20.00 **Numb3rs.** Sèrie.
21.00 **Noticlas 2.** Inclou 'La previsión de las 10'.
22.00 **Lakia.** Sèrie. (T)
22.45 **El peliulón.** 'La cosa más dulce'. Pel·lícula.
00.45 **Dark Angel.** Sèrie.
02.30 **Adivina quién gana esta noche.**
05.15 **Únicos.** Espal musical.

20.00

TV3

3

06.00 **Notícies 3/24.**

08.00 **Club Super3.** Inclou 'Jacob Dos-Dos', 'Tinc un coet', 'Hattori el ninja', 'Doraemon', 'Domo', 'Futbol galàctic', 'Keroro', 'Domo', 'Els increïbles germans Adrenalini'.

11.20 **+ Motor.**11.45 **Automobilisme: GP2.**13.00 **Automobilisme.** G.P. de la Gran Bretanya.15.50 **Telenotícies migdia.** (T)16.55 **De vacances.** (T)17.00 **Tarda de cine.** 'Spy Kids'. Pel·lícula. (T)18.40 **El reporter.** Pel·lícula.20.30 **Especial moció de censura FC Barcelona.** (T)21.00 **Telenotícies vespre.** (T)21.45 **De vacances.** (T)21.55 **Especial moció de censura FC Barcelona.** (T)22.45 **30 minuts.**23.30 **La nostra història.** Pel·lícula. (T)01.05 **Fiscal Chase.** Sèrie. (T)01.45 **Parlament.**02.10 **Travessia mortal.** Pel·lícula. (T)

Fragment del diari Avui del diumenge 6 de juliol de 2008 (esquerre) i detall de la graella de programació de TV3 (dreta), on només apareix escrit el nom del programa, 30 minuts.

Font: Avui.

PELÍCULAS

TENERIFE - 8 Dias / 7 Noches

Puerto de la Cruz - Hotel Riu Garoe ****

Julio y Agosto desde	Septiembre desde
715 € MEDIA PENSIÓN	667 € MEDIA PENSIÓN

Preços por pessoa em habitação dupla. Incluyen: Vuelo en clase turista (destinos no directos) de ida y vuelta de A1 Europa (salida desde Barcelona), tasas aéreas, traslado y estancia en régimen de Media Pensión. Gastos de gestión e impuestos (XV por reserva). Consulta condiciones.

Prezio
Prezio por persona en habitación doble. Incluye: vuelos en clase turista de ida y vuelta desde Madrid a París, desayuno continental, alojamiento en un hotel de 4 estrellas, transporte terrestre, seguro de viaje y asistencia en viaje. Gastos de gestión y cancelación no incluidos. (SE por reserva). Consulta condiciones.

902 400 454

www.sagepub.com/journals

VIAJES

Get Code Instantly

AVENTURAS

Spy kids

Director: Robert Rodriguez

Interpreters: Antonio Banderas, Carla Gugino, Alicia Vega, Daryl Sabara

Nacionalidad: EE.UU., 2001. (C)
Duración: 84 minutos

[illegible]

Spies es una divertida historia de acción y aventuras para todos los públicos, algo así como una descomulgada parodia de las epopeyas de James Bond. Sus héroes son dos hermanos que descubren que sus papás (Antonio Banderas y Carla Gugino) son agentes secretos. Los muchachos acaban salvando a

zas proyectiles, y, de paso, al planeta entero, de las servidumbre de él. Alan García, ministro en un régimen mal a lo Pinochet (ver Alemania). La dedicación de la noche incluye: guerra revolucionaria, una lección de ritmos rock letales y pulgares plantados no menos peligrosos. El show de escenarios se diría ideado por Julio Verne, Tim Burton y Jean-Paul Curot tras una noche de muchas copas. Robert Rodriguez, cuya dirección es un prodigio de inventiva y frenesí (responsable también del patin, la producción, el montaje, parte de la banda sonora y efectos especiales), rodó luego dos secuelas, altamente criticadas la primera, calamitosa la otra.

JOHN BATTLE CAMPBELL

PROGRAMACIÓN: 'SALVADOS POR LOS TOROS'. LA SEXTA, 22.15 h

[illegible]

3

- 8.00 Club Super3 (infantil).** Incluye Jacob Dos-Dos (ST), Tinc un coet (8.30), Hatton, el ninia (8.45) (ST), Dorae-mon (9.05) (ST), Domo (10.00), Futbol galàctic (10.10) (ST), Keror (10.40) (ST), Domo (11.05) y Els increïbles germans Adrenalini (11.10) (ST).
- 11.20 + Motor (deportivo).**
- 11.45 Automobilsme:** GP2, Gran Premio de Gran Bretaña.
- 13.00 Automobilsme:** Fórmula 1. Gran Premio de Gran Bretaña. En directo.

- 15.50** Telenotídes migdla. (ST)
16.55 De vacaciones. (ST)
17.00 Tarda de dne: Spy Klds. 2001. Dir.: Robert Rodríguez. Int.: Antonio Banderas, Carla Gugino. Siete espías han desaparecido sin dejar rastro alguno y Gregorio e Ingrid Cortez deben encontrarlos. (ST)
18.40 Pel·lícula: El reporter. EE.UU., 2004. Dir.: Adam McKay. Int.: Will Ferrell, Ron y Veronica deben trabajar juntos y Veronica no está dispuesta a quedar relegada en un segundo plano.
20.30 Espedal Moció de Censura FC Barcelona. (ST)

- 21.00 Telenotícies vespre** (informativo). Presentadors: Agnès Marqués i Joan Carles Peris. (ST)
- 21.55 Espedal Modó de Censura FC Barcelona.** (ST)
- 22.45 30 minuts** (reportajes). Incluye 30 segundos per un destí. Reportaje que hace un repaso amplio de la evolución reciente de los spots electorales. Se puede ver, entre otras cosas, las similitudes y las diferencias entre la técnica de comunicación utilizadas en distintos países. (ST)

Fragment del diari La Vanguardia del diumenge 6 de juliol de 2008 (esquerre) i detall de la graella de programació de TV3 (dreta), on es pot llegir el títol del reportatge i un resum molt breu sobre el que tracta. Font: La Vanguardia.

En segon lloc, i després d'elaborar un llistat amb tots els noms complets dels programes, s'ha procedit a determinar quins reportatges són de producció pròpia, coproducció i producció aliena. L'escassetat d'informació envers aquest detall, importantíssim pel meu treball, degut també a l'obstacle de manca d'informació esmentat anteriorment, ha provocat que forces títols no s'hagin visionat ni analitzat, sobretot els dels anys 1988 i 1998.

En tercer lloc i com a afegit dels impediments anteriors, molts reportatges no estan disponibles a la web oficial del *30 minuts*, ni són accessibles per altres canals d'Internet o bé físics (DVD i/o VHS).

Per tots els obstacles enfrontats al llarg del procés de recerca i investigació, principalment de tipus temporal i d'accessibilitat als continguts, sóc conscient que l'anàlisi no és completa. Tot i això, la gran majoria de reportatges han estat visionats i analitzats, per tant, es pot fer una idea força acurada de l'evolució del periodisme d'investigació al *30 minuts*. Roger Cassany, Mònica Figueras, Salvador Alsius i Virginia Luzón justifiquen degudament aquesta situació, que també se'ls ha presentat en la seva respectiva investigació, en el següent fragment:

"[...] Amb tot, no és objectiu d'aquesta recerca buscar una representativitat estadística en la mostra, sinó una representativitat substantiva que garanteixi la diversitat de la mostra per comprendre les manifestacions i les especificitats [...]"².

² Cassany, R., Figueras, M., Alsius, S., i Luzón, V. El periodisme audiovisual a internet: funcions diferents, vídeos diferents. *Quaderns del CAC*, 16 (juliol 2013), 35-48.

II. Marc teòric

2.1 Introducció al periodisme d'investigació

El periodisme d'investigació (d'ara en endavant PI en tot el marc teòric) no és una ciència exacta i com a tal, són múltiples les definicions que es generen al voltant d'aquesta disciplina, algunes amb similituds i d'altres, fins i tot, confuses. Les fronteres del PI, que el diferencien de la resta de gèneres periodístics, són molt difuses i difícils de traçar, per això existeix aquesta dispersió en la formulació d'una definició comuna del periodisme que aquí s'estudia.

El mateix Ferran Lalueza, que ha investigat aquest gènere periodístic en el seu treball de recerca de doctorat sobre el PI en televisió³, indica aquesta dificultat:

“Malgrat que tothom en parla, no existeix una definició rigorosa, precisa i plenament consensuada del que és el periodisme d'investigació. Quan s'adscriu un reportatge a la modalitat investigadora del periodisme, sovint es fa a partir de criteris purament intuïtius, vagues i més aviat abstractes” (1993: 138).

Lalueza no és l'únic que posa de manifest aquesta problemàtica que es vol plasmar en les primeres línies del marc teòric. Petra M. Secanella, autora del llibre *Periodismo de investigación*, en la mateixa línia que Lalueza, manifesta que: “El periodisme d'investigació és encara un afer polèmic. Els experts intenten definir-lo cada cop millor i provoquen més d'una rèplica entre els mateixos periodistes” (1986: 34).

Montserrat Quesada és també una de les autores escollides per configurar el marc teòric d'aquest TFG. En el seu llibre *Periodismo de investigación o el derecho a denunciar* no passa per alt el debat generat al voltant de la pregunta què és el PI i diu: “Com sol ocórrer amb tants altres conceptes teòrics, no existeix tampoc amb aquest unanimitat sobre la seva definició entre els autors de la literatura crítica” (1997: 29).

2.1.1 El debat sobre el periodisme d'investigació com a gènere propi

El debat es genera al voltant de l'existència o no del PI com a gènere propi. Així reflexa el dilema Javier Chicote, autor del llibre *Periodismo de investigación en España*, que recalca que “molts periodistes i teòrics de la matèria no accepten el periodisme d'investigació com a un gènere propi, doncs *tot periodisme és d'investigació*, diuen” (2006: 19). L'autor opina que “això, en el moment en el que ens trobem, no és més que una fal·làcia, una asseveració obsoleta” (2006: 19).

Chicote cita el periodista Miguel Ángel Nieto Solís, que en un article al *Manual de Periodismo*, nega que el PI sigui un gènere a part: “[...] Nieto es resisteix a que els condicionants de la professió, com els amos dels mitjans de comunicació, hagin situat a

³ Lalueza, F. (1993). *Estudi analític dels criteris definidors del periodisme d'investigació televisiu. Determinació del corpus del cas espanyol*. Tesi doctoral no publicada, Universitat Autònoma de Barcelona, Bellaterra.

la investigació al marge del periodisme rutinari. Té raó a l'indignar-se, però hauria de reconèixer l'evidència: el periodisme d'investigació té, per desgràcia, entitat pròpia" (2006: 20).

El periodista d'investigació desxifra el seu argument manifestant-se decepcionat amb la situació que viu el PI:

"[...] Cert és que tota tasca periodística hauria de portar implícita la investigació, però això resulta tan utòpic en el terreny que ens movem que, si volem abordar el tema amb un mínim de serietat i rigor, hem de claudicar davant aquesta lacra de la nostra professió i acceptar que el caràcter inusual dels treballs d'investigació que apareixen en els mitjans de comunicació els atorga un rang propi i clarament diferenciat del periodisme rutinari, la base dels quals no és la investigació encara que en part l'utilitzi" (2006: 21).

Chicote no és l'únic autor que confronta les definicions d'altres periodistes i experts per tal d'explicar què és el PI. Gustavo Martínez Pandiani, autor del llibre *Periodismo de investigación. Fuentes, técnicas e informes*, posa de relleu la falta d'acord sobre l'existència o no d'aquesta disciplina: "Per alguns autors parlar de periodisme suposa, inevitablement, parlar d'investigació, ja que tota activitat periodística porta en si mateix el desig per revelar la veritat" (2004: 27). I afegeix la declaració del periodista Eduardo San Martín que sosté que: "[...] El periodisme consisteix, fonamentalment, en la transmissió d'informació; l'obtenció d'aquesta per l'agent que ha de transmetre-la implicaria en tot cas esbrinar i comprovar les dades i, en conseqüència, realitzar una feina que no pot denominar-se d'altra manera que investigació" (2004: 27).

Gerardo Reyes, creador del llibre *Periodismo de investigación*, també dedica unes línies a aquest debat de fronteres entre gèneres periodístics: "Parlar de periodisme d'investigació és un pleonasme perquè tot bon periodista és bon investigador, sostenen els qui no conceben aquesta disciplina com a una especialització de la feina del reporter" (2006: 11). I destaca l'aportació del Premi Nobel, Gabriel García Márquez, que defensa que "la investigació no és una especialitat de l'ofici, sinó que tot el periodisme ha de ser investigatiu per definició" (2006: 11). Però l'autor no està d'acord amb aquestes declaracions i posa de manifest la realitat de la pràctica del periodisme: "En teoria, l'argument [presentat per García Márquez] té sentit, i es compleix en algunes circumstàncies. En la pràctica, la realitat és una altra [...]" (2006: 11).

Sebastián di Domenica ha escrit sobre el PI en el seu llibre *Periodistas que preguntan por qué*. L'autor també cita García Márquez per il·lustrar l'opinió d'alguns autors que neguen l'existència d'un gènere propi pel PI, i és del parer que:

"[...] Abans de contestar la pregunta, què és periodisme d'investigació?, s'ha de dir que tot el periodisme requereix d'investigació i de cadascuna de les

tècniques o accions que es poden realitzar. Aquestes són l'observació, l'entrevista o la revisió de documents i fonts" (2013: 24).

José María Caminos Marcet, el catedràtic que ha escrit el llibre *Periodismo de investigación: Teoría y práctica*, es decanta per diferenciar el PI de la investigació periodística: "Una cosa és investigar, comprovar i contrastar amb minuciositat tot el que es publica – investigació periodística- i una altra ben diferent és practicar el periodisme d'investigació" (1997: 18).

En la meua opinió existeix el PI com a gènere propi i els resultats dels present treball així ho demostren. Cert és que la pràctica de tot periodisme requereix investigació, però l'activitat del periodisme rutinari, el del dia a dia, el de l'actualitat efervescent, no segueix els mateixos paràmetres que el PI. Això no es deu a la no- voluntat dels periodistes per practicar la investigació sinó a les característiques d'aquest periodisme més immediat.

2.1.2 Característiques del periodisme d'investigació

Tot i el debat que suscita l'existència del periodisme d'investigació com a gènere propi, tots els autors consultats, han identificat una sèrie de criteris formulats per ells mateixos - o han recorregut al llistat d'altres experts- que tot reportatge d'investigació ha de reunir.

Di Domenica recull el dilema de la disciplina en el següent paràgraf, on expressa les dues opinions presentades en l'apartat anterior:

"El treball del periodista implica investigar sempre. Pot tenir major o menor dificultat, segons l'objectiu del reportatge⁴, però de manera ineludible abordar una temàtica obliga buscar, plantejar preguntes, accedir a testimonis i analitzar les dades. Aquesta és una realitat. Però també és cert que existeix un anomenat *periodisme d'investigació* que compta amb algunes qualitats particulars, que el diferencien de la resta i que el converteixen en una especialitat" (2013: 25).

El PI, com explica Di Domenica, presenta unes característiques diferents envers al periodisme rutinari, aquell que podem trobar diàriament als informatius de televisió, als programes de ràdio, a les pàgines dels diaris i revistes...

Per començar, el PI – afirma Secanella - "té uns objectius concrets, que van més enllà de la informació diària que ha de realitzar el periodista en la seva feina, en una empresa en la que la seva producció es torna vella i caduca a les 24 hores d'existència" (1986: 109).

⁴ L'autor és argentí i fa ús, al llarg del seu llibre, del concepte *nota* que en català equivaldria a reportatge.

La no dependència de la informació diària del PI permet a aquest gènere desvincular-se del factor temps, ja que el seu objectiu no és el de cobrir tots els esdeveniments que genera l'actualitat, sinó focalitzar tota l'energia en un tema concret i esbrinar totes les cares del problema en qüestió.

“Sense la urgència de l'hora del tancament, el periodista investigador intenta arribar fins al final del camí, però no sempre té l'absoluta certesa que el seu treball acabarà publicat. Quan ho aconsegueix, després de passar per un lent i tediós procés de comprovació, la informació és més àmplia i detallada que les notícies que s'han publicat sobre el tema. Així, la diferència entre ambdós productes [el del periodisme diari i el del PI] està determinada per dos factors: temps i profunditat”, detalla Reyes (2006: 12).

A més de Reyes, Chicote posa l'accent en el temps com a tret diferencial entre el periodisme més comú i el PI, i especifica, que quan parla d'aquesta disciplina, es refereix a una feina complexa: “Indagació per trobar allò ocult, comprovació de dades, consulta de diferents fonts, documentació. Aquesta feina ens ha de portar necessàriament varies setmanes o mesos, fins i tot anys de treball en el cas de les investigacions més dilatades” (2006: 19). Chicote afegeix que el factor temps és essencial pel PI, citant l'afirmació d'Eduardo Martín de Pozuelo, responsable de l'àrea d'informació de terrorisme del diari La Vanguardia, que assegura que la diferència entre un i altre periodisme és que el d'investigació “es treballa amb temps” (2006: 23).

A simple vista es pot deduir que més temps implica un altre factor, el de la profunditat – presentat en la cita de Reyes - i que aquest és absolutament essencial pel PI. Aprofundir en els temes a investigar desvincula, al periodista, de l'actualitat però per un altre costat, permet la creació de nous temes de debat que omplien les portades del dia: “Així el periodisme d'investigació no va a rebuf del que marca l'actualitat sinó que genera actualitat al treure a la palestra notícies ocultes o noves informacions sobre temes ja posats en el marc del coneixement”, detalla Chicote (2006: 23), d'aquesta manera “el periodisme d'investigació genera notícies, mentre que el periodisme rutinari les recull, les reflexa, es fa eco dels fets i declaracions públiques. [...]” (Chicote, 2006: 22).

El PI s'ocupa d'un ampli ventall temàtic, de fet, com escriu Martínez Pandiani en el seu llibre, tot podria ser objecte d'investigació periodística i l'autor destaca que “l'essencial és que es tracti de temes eminentment públics, per quant puguin afectar a gran part de la societat, ja sigui de manera directa o indirecta. [...]” (2004: 30).

L'autor ho exemplifica dient que “generalment, són objecte habitual d'investigació periodística temes tals com la corrupció governamental, els actes abusius contra el consumidor, les accions fraudulentos d'empreses i les conductes personals que no són pròpies de la responsabilitat del funcionari públic, entre altres” (2004: 30).

Martínez Pandiani presenta una llista de “tres grans grups temàtics que poden generar un treball de periodisme d’investigació” (2004: 31), identificats per la professora Montserrat Quesada, que es mostren a continuació:

- “Investigacions històriques que fan referència a temes passats i que no tenen una incidència directa en els interessos actuals del públic lector”.
- “Investigacions sobre temes actuals que reuneixen els treballs periodístics sobre fets recents”.
- “Investigacions sobre temes històrics amb repercussions actuals. És a dir, aquells treballs que aprofundeixen sobre fets passats els quals el seu coneixement públic pot repercutir directament en una situació actual” (2004: 31).

Di Domenica també fa referència a la temàtica que pot tractar el PI i, d’acord amb Martínez Pandiani, declara que “els temes poden ser molt diversos i en el context de diferents àrees de la realitat. En quasi totes les històries hi ha víctimes que perden alguna cosa que pot ser més o menys valuosa, i victimaris que a la vegada guanyen alguna cosa que pot ser més o menys valuosa” (2013: 27).

Secanella dedica unes línies en el seu llibre a enumerar algunes de les pretensions del PI. Segons l’autora, el PI té per objectiu:

“Promoure reformes, exposar injustícies, desemmascarar frauds, donar a conèixer el que els poders públics volen ocultar, detectar quines institucions no compleixen la seva feina, demostrar com funcionen els organismes públics, donar informació als electors sobre els polítics i les seves institucions d’actuació, reconstruir esdeveniments importants” (1986: 109).

A mode de conclusió s’ha recollit la definició que presenta Caminos Marcet de The Missouri Group, sobre el gènere que aquí ens ocupa i que inclou la majoria de les característiques que s’han anat desglossant al llarg d’aquest subapartat. El PI és, segons The Missouri Group: “Un tipus d’informació que és més detallat, més analític i que exigeix més temps que la majoria de la cobertura periodística quotidiana. El periodisme d’investigació té per objectiu arribar a la informació oculta, i el seu temari pot variar àmpliament amb l’àmbit de l’activitat humana” (1997: 18).

2.1.2.1 Criteris definitoris del periodisme d’investigació

Són molts els experts que han provat d’establir uns criteris per tal de poder classificar adequadament el PI, diferenciant-lo de la resta de gèneres periodístics. En aquest punt s’exposaran tots els requisits establerts pels diferents autors seleccionats i estudiats.

Petra M. Secanella presenta una llista amb els ítems definitoris del PI però abans destaca que “el punt de partida del periodisme d’investigació és l’obligació per part

dels professionals de descobrir allò ocult pels poders públics i que els ciutadans tenen el dret a conèixer. [...]” (1986: 33) i afegeix que per alguns “el periodisme d’investigació pot ser definit al llarg de tres línies bàsiques: 1) és el periodisme producte de la iniciativa personal; 2) en matèries importants, i 3) que algunes persones o institucions volen mantenir en secret” (1986: 34).

Per concloure, l’autora identifica un seguit requisits perquè un treball periodístic pugui considerar-se vertaderament PI:

1. “Que la investigació sigui el resultat del treball del periodista, no la informació elaborada per altres professionals (per exemple, la Policia o les oficines de premsa)”.
2. “Que l’objecte de la investigació sigui raonablement important per un gran sector de la població, no, per exemple, pels interessos del mitjà en qüestió o d’un grup amb especial curiositat”.
3. “Que els investigats intentin amagar aquestes dades al públic. No és suficient la recollida de filtracions interessades. Quan hi ha ocultació és que la consciència no està massa tranquil·la” (1986: 34).

Iniciativa del periodista, que l’objecte de la investigació sigui rellevant i voluntat d’algú o d’algunes persones d’ocultar una informació, són els trets distintius del PI definit per Secanella. Chicote també distingeix els trets bàsics del PI i parla d’un aspecte no inclòs en la llista de Secanella, el de la metodologia de treball, definida per María Jesús Casals, catedràtica de Periodisme de la Universitat Complutense de Madrid:

“Tot reportatge s’elabora amb una cerca de dades, fonts i documents. Per tant, *sensu stricto*, la majoria dels reportatges són investigatius. Ara bé, quan es parla de periodisme d’investigació es fa referència a un mètode d’obtenció d’informació rigorós, pacient i difícil, que busca el que el poder amaga, que és vigilant amb els principis democràtics i amb els drets dels ciutadans” (Casals, 2005: 493).

Chicote elabora una definició del PI, centrant-se sobretot, en la procedència de les fonts i el fet que la informació estigui oculta:

“Considero periodisme d’investigació, aquell que no es conforma amb les fonts ordinàries, institucionals, i indaga en altres canals d’informació per acabar descobrint pels seus propis mitjans la veritat. Una veritat que, a més de resultar nova i interessant per al públic, ha estat oculta. O el que és normal, amagada, és a dir, que existeix una persona o grup, els protagonistes de la informació, el *who*, que s’han esforçat perquè aquesta veritat segueixi sent una perfecta desconeguda. [...]” (2006: 21).

L'autor presenta una llista amb els mateixos ítems que Secanella però atribueix l'autoria al periodista d'Estats Units, Jack Anderson (un dels *new muckrakers*) i desglossa cadascun dels punts:

- Pel que fa al treball del periodista, l'ítem “descarta el *periodisme de dossier*, els falsos reportatges venuts com a una investigació però que només consisteixen en la publicació d'uns documents que t'ha filtrat una font interessada. El treball ha de realitzar-lo el periodista i dins de la investigació rebrà filtracions, però aquestes són una part més del seu esforç en la cerca d'informació, un complement a les seves indagacions, no tota la base del reportatge”.
- La segona qüestió, en referència a la rellevància social, “descarta els temes banals com a objecte del periodisme d'investigació, que s'ocupa d'allò que té importància per a un sector important de la població”.
- I per últim, “el tercer punt és el que marca la gran dificultat d'aquesta disciplina periodística. Els protagonistes de la informació l'oculten, dificulten el treball del periodista per no ser descoberts. Aquí està el repte de l'investigador: aconseguir fonts d'informació que desemmaskarin les irregularitats i treguin a la llum allò ocult” (2006: 22).

Martínez Pandiani és partidari de la selecció de requisits que ha fet Eduardo San Martín. Segons San Martín, “en termes generals existeix un conjunt de característiques que permet definir amb més precisió el periodisme d'investigació” (2004: 27). Són les següents:

- “Té menys a veure amb la forma de presentació o elaboració d'una notícia i més a veure amb la forma en que s'obté la informació que dóna base a aquell article, reportatge o crònica. Això significa que la informació obtinguda segons les tècniques de la investigació periodística pot adoptar qualsevol forma de presentació, però només podrà ser considerada producte del PI si s'ajusta a determinades formes d'obtenció de dades”.
- “És sempre impulsat pel periodista. És ell qui provoca la informació, el que dóna els passos necessaris per a l'obtenció de les dades requerides per completar-la, el que les busca i les contrasta, i mai es limita a ser el mer receptor d'una informació que li ve des de fora”.
- “Va més enllà de la dada anecdòtica, rutinària, casual i no es deté, com passa en nombroses ocasions, en la recepció d'informació interessada”.
- “Parteix de la sospita que en determinada informació falten dades fonamentals perquè el lector pugui fer-se una idea completa i veraç d'un esdeveniment o d'una sèrie d'esdeveniments” (2004: 28).

Com es pot comprovar, són característiques que es repeteixen entre autors, tot i que Martínez Pandiani n'introdueix de noves. L'autor conclou que l'objectiu principal del PI

és “descobrir una veritat que, per la seva gravetat i importància, algunes persones o sectors, intenten mantenir-la oculta” (2004: 28).

Gerardo Reyes defineix el PI en paraules de Robert W. Greene, periodista fundador del Investigative Reporters and Editors (IRE), que es caracteritza per ser “la comunicació⁵ que es realitza a través de la iniciativa i el treball del periodista, sobre assumptes d’importància que algunes persones o organitzacions volen mantenir en secret” (2006: 12). Els requisits marcats pel periodista no difereixen gaire de les especificacions emprades per Secanella i Chicote però, de la seva definició, Reyes en destaca que “la frontera traçada per Greene és bastant estricta en la mesura que exclou les investigacions que sorgeixen d’altres no periodístiques [...], així com aquells treballs en els que el reporter no troba obstacles per obtenir informació” (2006: 12).

A l’hora de diferenciar el reporter diari i el reporter investigador Reyes subratlla el fet que “el reporter investigador treballa en assumptes controvertits, que no necessàriament tenen actualitat noticiosa i que quasi sempre algú no vol que es ventilin” (2006: 12). L’autor compara el reporter de PI amb “un expert armador de trencaclosques” on les seves peces estan dispersades i algú prova d’amagar-les. La missió del reporter investigador és - explica metafòricament Reyes-, la de “posar les coses juntes amb la finalitat de mostrar com funcionen i com es comporten les persones en una societat en crisi” (2006: 13).

Sebastián di Domenica recorre al nord-americà Bob Greene i a la ja mencionada, Petra M. Secanella, per mostrar els requisits de la disciplina que aquí ens ocupa. Els ítems són els mateixos però Di Domenica els detalla de manera més minuciosa:

- “[...] El producte d’investigació ha de ser el resultat d’un treball propi del periodista. Això significa que no ha de sorgir d’un informe elaborat per un ens governamental, una ONG o qualsevol altra entitat, sinó que ha de madurar a partir d’un seguiment i d’una sèrie d’entrevistes elaborades pel propi autor. Aquest és un aspecte molt important perquè, si el reportatge està basat en informes elaborats per altres, que els periodistes converteixen en reportatges, aquests poden respondre a una agenda de temes aliens. [...]” (2013: 25).
- “[...]L’objecte del treball ha de ser d’importància per un sector de la població. [...] Tota notícia té més rellevància quan afecta a una major quantitat de gent. Però l’anàlisi en el PI és diferent, perquè el periodista d’aquesta especialitat pot buscar i trobar un tema allà on altres veuen obstacles o no veuen res” (2013: 26).
- “[...] Els mateixos investigats, o un determinat poder econòmic o polític, han d’estar interessats en que no es donin a conèixer els resultats que aquella investigació busca. És a dir, que existeixi alguna instància de poder que vulgui

⁵ El text original parla de la *reportería* traduït aquí, al català, com a comunicació.

amagar o tapar realitats que la investigació busca exposar: corrupció a la política, negociacions il·legals, empreses que no compleixin amb normatives, suborns entre empresaris i polítics, indústries que contaminen, situacions de risc social, situacions de risc ambiental, mals manejos dels fons públics, inaccions de la policia o la justícia, corrupció sindical, causes judicials o contramà de la realitat dels fets, enriquiment il·legal de funcionaris públics i molts exemples més” (2013: 27).

El catedràtic Caminos Marcet presenta una definició del gènere recurrent, altra vegada, a la concepció que fa The Missouri Group, d'aquesta disciplina:

“Una peculiar activitat periodística [el PI] determinada per la metodologia que el professional fa servir per a l’obtenció de les dades; una especial relació amb determinades fonts d’informació i la cerca d’objectius concrets relacionats amb el paper de crítica social que han de jugar els mitjans de comunicació en una societat democràtica amb una premsa autènticament lliure” (1997: 18).

Però Caminos Marcet, com d’altres autors, presenta més d’una definició del PI formulades per diferents experts, entre elles la de Secanella - que no serà reproduïda altra vegada -, la de Montserrat Quesada i la d’Héctor Borrat, que concreta més el gènere del PI, amb les següents cinc característiques bàsiques:

1. “La investigació periodística s’exerceix sobre un camp específic, el del que *altres actors socials volen mantenir ocult*, i no sobre l’espai sense límits obert a la investigació sociològica o històrica”.
2. “Allò ocult que s’investiga per ser revelat *es busca sempre en camp aliè* – i sobretot contrari- al dels interessos i els objectius del diari”.
3. “La revelació dels resultats d’una investigació periodística es configura i es decideix com comportament no rutinari del diari, *en funció d’una estratègia específica* amb previsió d’efectes que reforcen els seus objectius: es denuncia allò que l’investigat volia mantenir ocult i per tant càstig infligit pel diari a l’actor investigat”.
4. “La revelació dels resultats d’una investigació periodística pot ser total o parcial, segons el que aconselli el càlcul estratègic que en cada cas faci el diari; [...]”
5. “La revelació (total o parcial) dels resultats d’una investigació periodística sobre un cas concret *no exclou que el mateix diari decideixi en altres casos la ocultació total* o la no- publicació dels resultats d’investigacions no realitzades, el desistiment d’investigacions obertes, la renúncia a iniciar investigacions programades o proposades” (1997: 19).

I els requisits que Quesada creu imprescindibles perquè un reportatge sigui PI, són 4:

1. “Descobrir informació inèdita sobre temes de rellevància social”.
2. “Denunciar, mitjançant la verificació documental, fets o situacions il·legals o alegal, és a dir, que no estan regulats per la llei, i que van en contra de l’interès públic general. Denunciar, per suposat, amb noms i cognoms o amb els noms concrets de les institucions o empreses implicades en els fets”.
3. “Verificar tot el procés d’investigació amb un sistema de doble contrast de dades, mitjançant la utilització de documents i el recurs permanent a fonts independents, amb la finalitat de portar a zero el marge d’error en la publicació”.
4. “Trencar el silenci de les fonts oficials implicades en aquests temes, forçant-les a respondre sobre les seves actuacions davant l’opinió pública” (1997: 21).

Caminos Marcet s’agafa a la característica del PI que fa referència a treure a la llum una informació que algú o alguns volen ocultar, per desmarcar aquest gènere de la resta de periodismes. Desmenteix que la diferència entre els dos gèneres rau en les característiques “[...] purament quantitatives (més detalls, major profunditat en l’anàlisi, més temps de producció)” (1997: 18) sinó que, en paraules d’Héctor Borrat, “implanta una relació de conflicte entre el diari que publica la informació investigada i l’actor social que pretenia mantenir-la oculta” (1989: 79). I que per fer un bon treball de PI el periodista, ha de “[...] sortir dels circuits habituals de la informació. És a dir, trencar amb el predomini que les fonts oficials tenen en els mitjans de comunicació” (1997: 22).

L’autor, després de fer una gran exposició de les definicions dels autors i experts del PI, elabora la seva pròpia llista d’ítems que caracteritzen el PI i que faria poca justícia sinó es veiés reflectida aquí:

1. En el punt número u, Caminos Marcet destaca que “la seva essència primera [la del PI] [...] és el *descobrimient de la veritat oculta*”.
2. “És un periodisme que *no es recolza en les fonts d’informació oficials*. Més aviat al contrari, desconfia d’elles. [...]”.
3. “Buscar la veritat oculta exigeix *investigar més enllà de la simple aparença de les coses*. [...]”.
4. “En la seva pràctica el periodista investigador *utilitza procediments propis d’altres ciències socials* com la sociologia i la psicologia i, quan ho considera oportú, recorre a mètodes tècnics d’investigació, propis de la feina científica [...]”.
5. “És un periodisme *eminentment informatiu* que se sustenta en l’exposició fidedigna de dades molt comprovades. El PI es caracteritza per un rigor que es recolza en la constant verificació de dades que han de ser comprovades i contrastades a través de diverses fonts d’informació. [...]”.

6. “En el periodisme d’investigació *no té cabuda l’error*. Les dades s’han de poder provar sempre. [...]” (1997: 25).

Eduard Sanjuán, presentador i director del *30 minuts* de TV3, descriu el PI com la pràctica d’agafar un titular o notícia i investigar-ne el fons⁶. “No és un tipus d’informació que hagi de sortir immediatament, un dia per l’altre [...]”, afegeix. “Tots els temes periodístics que són treballats, que hi ha documentació, que van molt més enllà del titular, poden ser investigació; [...] no surt en totes les agències sinó que sol ser un tema propi” (2014: 1). Sanjuán destaca que “normalment el [periodisme] d’investigació, el de treure casos a la llum pública [...], sol ser de denúncia d’una realitat concreta”. Els elements que Sanjuán enumera del PI són “l’esforç humà, el temps i que [el tema o la informació] sigui nou” (2014: 1).

Però als tres requisits que estableix Sanjuán hi suma, com la majoria d’autors, el fet que la informació romangui oculta o vulgui ser amagada:

“Normalment quan fas periodisme d’investigació o grates en un tema sempre et trobaràs, pràcticament en totes les circumstàncies, algun sector, algun grup d’interessos, alguna víctima que no vol parlar, que t’obstaculitza. [...] De vegades no és una informació amagada [la que s’investiga], sinó desconeguda o que ningú, per exemple, ha prestat atenció a un fet inèdit [...]; potser dissimulada o poc comentada, però no explícitament amagada” (2014: 2).

2.1.3 Origen i evolució del periodisme d’investigació

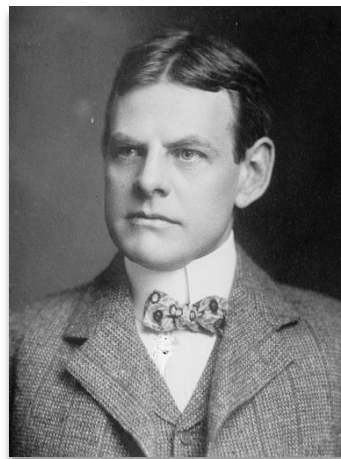
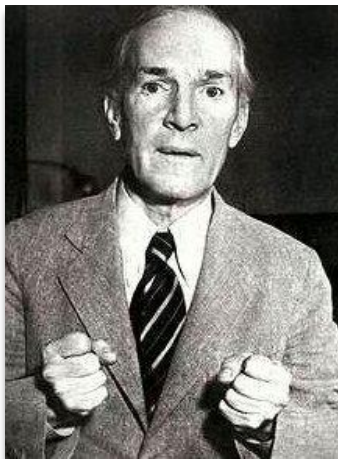
L’origen i els exemples més destacats de la pràctica del PI els trobem a l’altra banda de l’Atlàntic, als Estats Units. Aquest país va ser el pioner en aquesta disciplina degut, segurament, a la cultura de la llibertat d’expressió i el convenciment que els drets de l’individu estan per damunt de tot. Montserrat Quesada argumenta que Nord Amèrica ha sigut, i continua sent, el lloc on millor es practica aquesta modalitat periodística “perquè gaudeix d’una àmplia legislació general favorable a la llibertat d’informació i, per altra banda, perquè ha aconseguit desenvolupar una fèrria ètica professional, defensada amb reportatges diaris en els mitjans, que no temen als anomenats poders públics” (1997: 40).

L’inici d’aquesta disciplina se situa a finals del segle XIX, principis del XX (Lalueza, 2003: 41), quan una gran nombre de periodistes, apassionats pel seu ofici i amb la voluntat de treure a la llum “la podridura del capitalisme sense controls” (Reyes, 2006: 16), van dur a terme una sèrie d’investigacions amb resultats molt significants. Secanella contextualitza l’època d’or d’aquesta modalitat periodística – que la col·loca entre els anys 1902 al 1912 - en un temps “de gran auge econòmic, de notable expansió

⁶ Sanjuán, E. (2014). *Entrevista amb el director del programa 30 minuts de TVC*. Sant Joan Despí, 3 de febrer de 2014.

imperial dels interessos nord-americans" (1986: 51), corresponent amb els mandats dels presidents Theodore Roosevelt i William H. Taft.

Alguns dels periodistes més destacats en aquesta època són Lincoln Steffens (que va treure a la llum "la corrupció a les grans ciutats"), Ida Tarbell (que va destapar "les entranyes i manipulacions del segle"), Upton Sinclair (que va escriure sobre "la falta d'higiene a les plantes de distribució de la carn a Xicago") i David Graham Phillips (que va denunciar "les maquinacions corruptes al Senat dels Estats Units") (Secanella, 1986: 52).

Ida Tarbell, Upton Sinclair i David Graham Phillips van ser alguns dels primerencs *muckrakers* més destacats del segle XX. Font: viquipèdia.org

Des d'un bon principi, el treball d'aquests periodistes es veia en bons ulls "no només pel públic sinó també per la pròpia Administració nord-americana", destaca Lalueza, que ho argumenta amb el fet que es produís, per exemple, "l'aprovació, el 1906, de la *Pure Food and Drugs Act* i de la *Meat Inspection Act*, impulsada pel mateix president Theodore Roosevelt" (2003: 43) degut en gran part a la publicació, un any abans, de la novel·la *The Jungle* d'Upton Sinclair, que denunciava les condicions laborals dels immigrants que treballaven per les grans indústries càrnies de Xicago.

Aquesta nova manera de fer periodisme es distingia, com detalla Lalueza, per:

"Un elevat sentit de la responsabilitat social, irrefrenables ànsies de denunciar aquelles situacions el coneixement del qual s'escamotejava sistemàticament de l'opinió pública i una dosi de passió probablement més pròpia de l'activisme que de la pràctica del periodisme tal com el concebem en l'actualitat" (2003: 43).

No va agradar tant la denúncia en forma d'una sèrie d'articles, anomenats *Treason of the Senate*, que el periodista i escriptor David Graham Phillips va publicar sobre els substanciosos pagaments que alguns polítics acceptaven per defensar, al Senat, els

interessos econòmics de les grans empreses. La revelació es va fer el 1906 a *Cosmopolitan* (Lalueza, 2003: 43).

Aquell mateix any, el president Roosevelt, en un sopar anual de periodistes, va comparar els nous periodistes investigadors amb un personatge de la novel·la de John Bunyan, que “es nega a rebre una corona celestial perquè prefereix rastellar el terra en busca de brutícia” (Reyes, 2006: 16). El president es referia als professionals com a un “*rastell de fems* que refusa veure tot el que és elevat a la vida i centra l’atenció només en el que és vil i degradant” (Reyes, 2006: 16). Des de llavors el sobrenom – en anglès *muckraker*- va esdevenir un distintiu de la professió investigadora i el pejoratiu va ser acceptat entre els periodistes com a signe d’identitat, amb orgull i dignitat.

L’activitat d’aquests nous periodistes va anar creixent, esperonats per l’atac del president Roosevelt. Els reporters investigadors publicaven sobre el govern, les grans empreses, els sindicats, les presons i altres problemes greus de la societat (Secanella, 1986: 52). “Enfrontat els grans poders – polític i econòmic-, la supervivència del *muckraking* depenia des de llavors enterament del suport dels lectors”, explica Lalueza (2003: 43). El president va actuar en contra els professionals posant en dubte les seves investigacions i el seu discurs va anar calant entre la societat, gràcies a la seva popularitat.

D’aquesta manera, “els lectors van anar abandonant poc a poc als mitjans més agressius. Els setmanaris nacionals van tornar als seus antics tractaments, més polítics i oficialistes”, fet que perdura en la primera guerra mundial (Secanella, 1986: 53). “La societat d’entreguerres no semblava estar tan interessada en que li descobrissin les disfuncions, injustícies i corrupteles existents, i els editors van orientar els continguts de les seves publicacions cap a opcions menys incisives, preferides també pels anunciants”, contextualitza Lalueza (2003: 44).

El PI va ressuscitar als anys 60 del segle passat quan es va treure a la llum nombrosos casos d’informacions sobre activitats il·legals, sobre la delinqüència organitzada i sobre els líders dels sindicats. La major part d’aquestes informacions provenien dels investigadors del Govern en forma de grans “filtracions” (Secanella, 1986: 53).

Els nous investigadors, a diferència dels *muckrakers* de principis de segle, eren més professionals i més que passar el rasclat superficialment, com ho feien els primers, excavaven el terra per trobar la porqueria més profunda. Els nous *muckrakers*, segons Secanella:

“Realitzen la seva feina per alertar el públic i perquè aquest pugui defensar-se. Són un complement dels famosos *frens i contrapesos* de la Constitució formal. [...] Segueixen al peu de la lletra la idea que la premsa en una democràcia no està primerament per beneficiar als propietaris, sinó per defensar el sistema democràtic” (1986: 55).

2.2 El periodisme d'investigació televisiu

El PI en televisió presenta unes característiques molt diferents que el mateix gènere en altres formats. En general, tots els autors consultats, confirmen la idea que fer PI en televisió és molt més complicat que fer-ho a la premsa o en altres mitjans.

2.2.1 Avantatges i limitacions del periodisme d'investigació en televisió

Una de les principals limitacions a què apunten els experts del PI televisiu és la dificultat per reunir proves que demostrin els fets investigats i que a la vegada, siguin adequades per mostrar en aquest mitjà. Així ho apunta Chicote: “[...] El que compta a la televisió és el que es veu, la imatge en moviment. En molts casos, la principal prova d'un treball d'investigació és un document, una cosa bastant sosa pel mitjà televisiu, que necessita, almenys, testimonis” (2006: 102).

Però trobar testimonis coneixedors del tema i que estiguin disposats a parlar davant d'una càmera no és fàcil, ja que sovint, la por a ser reconegut i, en conseqüència, patir represàlies és un obstacle important (Chicote, 2006: 102). Eduard Sanjuán explica la seva experiència en gravacions del *30 minuts on*, en algunes ocasions, l'equip ha hagut de filmar clandestinament una escena o s'ha vist obligat a tapar les cares dels afectats, perquè així ho exigien els testimonis. Per això Sanjuán assegura que “hi ha una sèrie d'impediments que et posa la càmera que un bolígraf, un paper i una gravadora potser no [...]” (2014: 3). Al mateix temps, el director del *30 minuts* reconeix que “el resultat de veure molts dels personatges claus d'una història en pantalla, davant teu i que t'ho expliquin, és molt més impactant” (2014: 3).

Una altra de les limitacions que acompanya aquest mitjà és el temps que necessita. Si el gènere del PI ja ho requereix per si sol, el PI televisiu encara més. A part dels testimonis que sortiran en pantalla, el reportatge televisiu es crea al voltant d'unes imatges que expliquen el fet investigat, sovint molt difícils d'aconseguir o que si més no, porten temps a aconseguir-les (no només s'han de filmar sinó que després s'editaran).

A la vegada, totes les hores de gravació han de ser sintetitzades en una durada de temps molt limitada (la que duri el programa). Els productes televisius no poden ser molt llargs perquè es podria perdre l'atenció de l'espectador i perquè un minut en televisió és molt car. Per tant, tot el temps dedicat al reportatge s'haurà de sintetitzar, amb el *handicap* que els temes que tracta el PI, en la majoria dels casos, són complicats i difícils de simplificar.

Els costos de producció d'un reportatge de PI s'eleva a una xifra molt alta – entre d'altres, pel temps que es requereix- i és per això que només les cadenes de televisió més poderoses poden fer-ne (Caminos, 1997: 216). Tot i això, com apunta Caminos Marcet “[...] el prestigi que acompanya aquesta modalitat periodística ha empès a

algunes empreses audiovisuals a optar per la investigació [...]” (1997: 216). Però el principal inconvenient, segons Chicote, és que “els programadors no aposten seriosament per programes d’investigació i els que hi ha acaben marginats en hores per noctàmbuls” (2006: 103).

Secanella assenyala una altra limitació que presenta el PI en televisió. L’autora posa l’èmfasi en la característica del mitjà, que ofereix informació que avança amb el temps i que no es pot recuperar. Mentre que en la premsa, el lector pot tornar a la pàgina anterior per rellegir unes dades o un fet que s’explica abans. A aquesta especificitat, Secanella afegeix que “l’espectacle *total* és inimitable en altres mitjans, però l’espectador requereix una explicació addicional que només pot donar-li la lletra impresa” (1986: 65).

Però no tots els autors veuen només limitacions en el mitjà televisiu. Di Domenica apunta que “no existeix un mitjà tan poderós com la televisió” (2013: 188) perquè, segurament en televisió, més que en altres mitjans, “és possible arribar a més gent i generar conseqüències” (2013: 189). Segons l’autor, aquesta plataforma ofereix “un format perfecte” perquè és creï una màgia i una relació única entre espectador i contingut, ideal “per a la presentació d’un tema en profunditat [...]” (2013: 189). Però, al mateix temps, degut a la seva capacitat per arribar a milions de persones, això és influenciar, la televisió es converteix en un dels mitjans més vulnerables pel que fa al seu control i manipulació (Secanella, 1986: 65).

Sanjuán creu que un reportatge de PI en televisió no necessàriament provoca més mobilitzacions o conseqüències que en qualsevol altra plataforma, perquè hi ha investigacions fetes en premsa “d’un impacte sensacional”, opina (2014: 2). Accepta que la imatge contribueix a generar aquest impacte entre els televidents però que, precisament, el fet que requereixi imatges explica perquè la televisió és un mitjà més complex per fer PI:

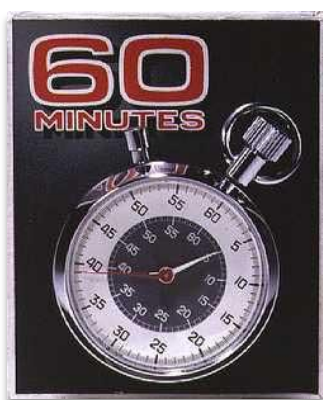
“De vegades és molt més difícil perquè tot allò que expliques ho has de mostrar. [...] La prova de la investigació és que tu ho mostris, que ho ensenyis [...]. Has de trobar molta informació que sustenti totes les coses que dius, molt treball documental, molt treball de realització, molts recursos de vídeo que suplantin d’alguna manera allò que no succeeix davant de la pantalla. Tot una sèrie de recursos, infogràfics de vegades, per suplantar una miqueta tot allò que no es pot veure. Perquè fer un reportatge sobre el que està passant a Ucraïna [...], o a qualsevol lloc que estiguin passant coses davant de la càmera, és molt més fàcil que no endinsar-te en una història en la qual ningú et vol parlar davant de la càmera [...]” (2014: 2).

2.2.2 Aproximació a la història del periodisme d'investigació als Estats Units i a Espanya

L'aparició d'un nou mitjà, la televisió, va estimular els periodistes investigadors a fer renéixer i modernitzar la disciplina, de la mateixa manera que ho van fer les revistes a principis del segle XX. Les qualitats de la premsa facilitaven, en major mesura, la pràctica del PI per "la capacitat d'oferir una cobertura profunda i detallada [...]" dels esdeveniments (Lalueza, 2003: 45). Tot i això, a mitjans dels anys 50, "també la televisió va començar a aproximar-se a la modalitat investigadora del periodisme, entrant-hi de ple per primer cop el 1960" (Lalueza, 2003: 45).

El primer a fer PI en televisió va ser Edward R. Murrow, autor del reportatge *Harvest of Shame*. La investigació es va emetre per la CBS el 25 de novembre de 1960. Lalueza considera el treball de Murrow, "l'obra primigènia del periodisme d'investigació televisiu" (2003: 46). La producció de PI en televisió no es va aturar aquí i, en els anys següents, aquest gènere va donar molts fruits en la televisió nord-americana. Tan és així, que la dècada dels 60, es considera l'"època daurada del gran reportatge" (Lalueza, 2003: 47). La NBC també va fer la seva aportació al PI amb el programa de reportatges especials *White Paper* i l'ABC amb el seu respectiu programa propi *Close-up*.

A l'inici dels anys 70 el PI en televisió va arribar al seu màxim estat de consolidació. L'any 1968 havia nascut l'emblemàtic programa *60 Minutes* però no va ser fins el 1972, quan el seu equip va apostar clarament pel PI. En aquell mateix any, la NBC va crear *NBC Reports*, un programa destinat a fer només PI (Lalueza, 2003: 50 i 51).

Logotips del programa de la CBS *60 Minutes*, el 1968 i el 2014.

Fonts: tworthwatching.com i broadwayworld.com

Mentre els nord-americans treien pit del bon estat del PI al seu país, a casa nostra encara es vivia en dictadura i no va ser fins a la transició, quan el gènere va començar a fer els seus primers passos. Els equips d'investigació pioners a Espanya es van formar el 1985 a Televisió Espanyola, pels programes *Documentos TV*, *En portada* i *Teleobjetivo* (Chicote, 2006: 103).

Teleobjetivo va ser el primer programa de PI en televisió a l'Estat espanyol. Va aparèixer l'any 1984 a TVE-1 i va emetre durant 3 anys sense cap periodicitat fixa (Lalueza, 1993: 92 i 93). Dos anys més tard, el 29 d'abril de 1986, *Documentos TV* debutava a la pantalla petita, a TVE-2. Encara avui el programa ofereix informació en profunditat sobre "els grans esdeveniments polítics, socials i científics del país" (Chicote, 2006: 103).

Alguns dels productes audiovisuals més cèlebres de *Documentos TV*, que ha destacat Chicote són: *El largo camino a casa*, "sobre el retorn dels jueus alliberats dels camps de concentració"; *Ceauesu: la última cacería*, "sobre el dictador romanès executat després del seu enderrocament"; *El viaje de Ibrahim*, "que va seguir a un immigrant en el seu llarg periple entre Àfrica i Europa"; i *Los niños de la estación de Leningradsky*, sobre "[...] la vida de desenes de nens abandonats que viuen als voltants de l'estació moscovita" (Chicote, 2006: 104).

Informe Semanal, ha sigut i encara avui és, perquè continua en vida, el "mirall etern de la política informativa de TVE", segons Lalueza (1993: 90). El programa ha emès, des del seu naixement, reportatges sobre temes considerats tabú en una Espanya que en prou feines deixava enrere la càrrega de la dictadura (temes tan silenciats com el divorci, que encara no havia estat aprovat legalment). A finals dels anys 80, *Informe Semanal* va fer un gir treballant amb reportatges "molt propers al periodisme d'investigació" (Lalueza, 1993: 91). Alguns exemples són *Policías y ladrones*, sobre la policia implicada en l'atracament de diversos bancs o *Animales, un negocio oscuro* "sobre l'exportació clandestina d'animals en perill d'extinció" (Lalueza, 1993: 91).

Logotip i capçalera de la web oficial actual del veterà programa *Informe Semanal*.

Font: rtve.es

Tot i la bona pràctica i la voluntat de fer PI, segons Lalueza, aquests reportatges no es poden considerar reportatges de PI perquè hi ha una "marcada tendència a recórrer a les fonts oficials i certa impossibilitat d'aprofundir els temes [...]" (1993: 91), ja que, el seu format és de menys de 15 minuts de durada i la periodicitat d'emissió, setmanal. El 21 de març de 1994, *Informe Semanal* va ser remodelat en un espai mensual en el que s'aborda un sol tema en profunditat (Marcet, 1997: 217).

Línea 900 de TVE-2 va néixer el 1991 als estudis de la televisió espanyola, a Barcelona, però degut al seu èxit el programa es va passar a emetre a tot Espanya (Chicote, 2006:

104). *Programa de investigació* va ser la primera fórmula de PI en una cadena privada, Antena 3 TV, nascuda a finals del 1989. El programa va aparèixer al febrer del 1994 i emetia els reportatges a mesura que l'equip els anava elaborant, sense seguir una periodicitat fixa (Chicote, 2006: 105). Segons Caminos Marcet, "durant el primer semestre de 1994 els programes de denuncia van anar ocupant en les televisions privades un espai cada vegada major" (1997: 217).

Més endavant, a TVE es va crear *La noche temàtica*, un programa d'investigació que aborda una tema monogràfic en cada emissió. En aquest espai es van emetre fantàstics treballs de PI com *Operación Luna*; *El expolio nazi*; *El papa, los judíos y los nazis*; o *USA, el blues de los medios*, però la seva producció no és nacional ja que els reportatges van a càrrec de la productora franco-alemanya ARTE (Chicote, 2006: 107).

En el seu llibre, Caminos Marcet detalla que els "reportatges en profunditat [que emeten els programes esmentats anteriorment], la majoria d'ells de denúncia, no s'ajusten en tots els casos a les característiques que es reconeixen com a pròpies del periodisme d'investigació [...]" (1997: 217). De l'obra de Caminos Marcet també s'extreu l'observació següent: "En televisió s'han fet alguns treballs tímids [de PI] sobretot a Antena 3 i TV3, però no es tracta d'una especialitat que estigui molt avançada" (1997: 129).

En la mateixa direcció Secanella exposa que:

"A Espanya no hi ha realment exemples de periodisme d'investigació en el seu sentit més precís que representin estudis de forma sistemàtica. [...] En alguns casos es confon el periodisme d'investigació amb el *periodisme groc* o les filtracions des del poder, o l'interès personal dels propietaris o directors d'un mitjà" (1986: 70).

Cal posar de relleu que les dos últimes cites es van formular el 1997 i el 1986, respectivament, ara fa 17 i 28 anys.

2.2.3 El 30 minuts

Lalueza va estudiar, l'any 1993, l'oferta de productes de PI produïts a Televisió de Catalunya. Dels programes que configuraven la graella de programació de TVC, només dos pertanyien en l'àmbit de la informació general i eren de producció pròpia: *30 minuts* i *Actual*.

Mentre que l'*Actual* "[...] se situa força lluny del periodisme d'investigació a causa dels seus plantejaments genèrics (informes breus i molt lligats a l'actualitat puntual)" (1993: 113), del programa *30 minuts*, l'autor en destacava que s'apropa al gènere que s'analitza en aquest TFG.

El *30 minuts* va néixer el 1984 però un any abans, els seus creadors ja treballaven en el projecte, produint un seguit de programes especials informatius per “rodar una mica l’equip del programa” (Salvat, 1999: 3). Com s’ha remarcat al llarg del marc teòric, Espanya no va veure la possibilitat de practicar el PI fins ben entrada la transició democràtica. Televisió de Catalunya tenia com a referent TVE, la televisió oficial i la única permesa durant els llargs anys de dictadura, i dos programes que “en aquells moments, eren els únics de reportatges de televisió: el tradicional *Informe Semanal* i *En Portada*, de reportatges més llargs” (Salvat, 1999: 4). Sanjuán apunta que el futur *30 minuts* també s’emmirallava amb el format de *60 Minutes*, de la televisió nord-americana (2014: 4).

Tot i els referents existents es volia apostar per un estil propi. Un estil que els primers anys es va concretar en “tres reportatges per programa, que seguien de prop l’actualitat de la setmana o eren més intemporals però centrats en temes amb presència al carrer” (Salvat, 1999: 4). Explicar la realitat a través dels protagonistes, eliminar tota mena de sons d’ambient artificials, descartar els efectes tècnics en les imatges, evitar fer reportatges sencers amb imatges d’arxiu, no comptar amb reportatges on només s’hi donen xifres i altres dades sense personificar-les... són algunes de les línies que havien traçat els precursors del projecte.

30 minuts s’ha especialitzat en fer reportatges que van més enllà de l’actualitat setmanal, a diferència de l’*Actual*, que seguia la fórmula d’*Informe Semanal*, analitzant l’actualitat de cada setmana. El programa d’investigació de TVC, en canvi, arrenca d’un tema actual, hi inverteix més temps que en programes d’informes setmanals, es busquen molts personatges seqüenciats i s’obté un resultat molt més aprofundit (Sanjuán, 2014: 4). Joan Salvat, exdirector del *30 minuts*, definia el programa, ara fa 15 anys, com un espai “de reportatges, on el més important és el que s’explica. La forma queda, doncs, supeditada al contingut” (1999: 7).

Joan Salvat va presentar i dirigir el *30 minuts* des del seu inici fins el 2008.

Font: tv3.cat

En el llibre *Darrere la càmera. Quinze anys de 30 minuts*, Salvat identifica els criteris que s'han utilitzat, almenys en els primers anys del programa, per seleccionar un bon tema o una bona història sobre el que centrar el reportatge en qüestió. Són els següents:

- “Que fos un tema desconegut per al públic [...]”. En aquest punt s’hi afegeix que s’evitaria recórrer “als especialistes i als portaveus governamentals o oficials” com a costum, sinó només “quan el seu testimoni fos valuós i necessari”.
- “Que tingués acció, moviment, que hi passessin coses que ens permetessin tenir seqüències fílmiques” ja que un tema que no es pugui ensenyar, no és adequat per televisió.
- “Que tingués, sempre que fos possible, un principi i un final, seguint l’evolució d’un fet o d’una història, seguint els esdeveniments”. I, a més, “és necessari que puguem explicar a l’espectador què ha passat. És bo que el tema sigui polèmic, amb punts de vista diferenciats, que permetin veure els matisos, les complicacions. Cal que hi hagi debat [...]”.
- “Que es pugui explicar a partir d’una història personal o de varies històries personals significatives, des d’on és possible generalitzar. Es tracta d’anar de l’individu a la col·lectivitat, de la situació particular a la situació general”.
- “El tema ha de tenir *punch*, és a dir, empenta, força; ha de ser rellevant, important. És preferible que afecti una gran part de la població i tingui transcendència” (1999: 7).

A l’hora d’elaborar el reportatge els professionals del *30 minuts* tenien clar que s’havien de centrar en un angle, una història, un aspecte determinat i aprofundir-lo, encara que això significués descartar molta altra informació i detalls. Salvat ho justificava, llavors, perquè “no es pot explicar tot d’un tema, encara que tinguis mitja hora de televisió per endavant i mitja hora en televisió sigui molt de temps”. Un altre dels aspectes a destacar, pel que fa a la selecció dels temes a tractar, era la preocupació de l’equip per triar temes socials, per intentar acostar-se als problemes que eren al carrer (Salvat, 1999: 8).

15 anys després, aquests objectius, pel que fa a la manera d’abordar un *30 minuts*, es mantenen. L’actual director del programa ho defineix així: “[...] Explicar la realitat amb profunditat, amb tots els personatges, amb tots els protagonistes dels fets i, llavors, [...] anar aprofundint perquè tens més temps, més possibilitat d’entrevistar a molta més gent i d’enriquir el retrat que fas de la realitat” (2014: 5).

Però pel que fa a la tria dels temes, hi ha una tendència que ha canviat els criteris dels primers anys de *30 minuts*. Des que Sanjuán ha assumit la direcció del programa, fa 6 anys, s’ha adoptat el compromís d’explicar la realitat més propera:

“Potser abans es feien més reportatges internacionals, d’impacte, però jo crec que el nostre públic, progressivament, ens demana que abordem temes que siguin més pròxims. Per exemple, les preferents, la crisi del cinema català, la gent que és expulsada de casa seva per la crisi de les hipoteques...” (Sanjuán, 2014: 5).

Tot i així, Sanjuán recorda que no s’han deixat de fer reportatges a l’estranger, encara que hagin disminuït al programa.

Eduard Sanjuán, director del programa des del 2008, al plató del *30 minuts* introduint un reportatge. Font: 324.cat

Un cop escollida la temàtica del reportatge que és fruit de l’actualitat, de les idees dels periodistes que treballen a l’equip, del propi director o de temes que el programa té “en cartera”, en definitiva, de la iniciativa pròpia dels professionals del *30 minuts*; hi ha un procés llarg de documentació. En aquest període s’inclou la cerca d’informació, per comprendre el tema que s’abordarà, i d’experts que, sigui perquè sortiran en el reportatge o no, informin als periodistes del *30 minuts* sobre el problema, situació o aspecte que es vol tractar (Sanjuán, 2014: 6).

El segon pas és el de la filmació de tot el que es vol que surti en el reportatge: les entrevistes a testimonis i experts però també els esdeveniments sobre el que versa el tema. En aquesta fase, es recorre a l’arxiu documental, si és necessari, per obtenir les imatges de fets ocorreguts en el passat.

I per últim, l’editatge: “[...] Visionar tot el material del rodatge, escoltar les entrevistes, transcriure-les i fer el primer guió”, concreta Salvat (1999: 11). A la sala d’edició, el muntador o editor farà la selecció de les imatges i dels talls de veus i la història anirà agafant estructura mica en mica. Per tot plegat, Salvat explica que “la mitjana de preparació d’un programa de *30 minuts* són sis setmanes i, en casos concrets, atesa la complexitat d’un tema o la dificultat d’accedir a les imatges, es pot arribar a perllongar diversos mesos [...]” (1999: 4).

No tots els reportatges estan produïts per l'equip del *30 minuts* sinó que el programa es nodreix també de produccions alienes. Aquesta opció es va tenir clara des de bon principi ja que, “per a fer bons reportatges [...] moltes vegades és indispensable tenir temps” i emetre cada diumenge un reportatge de producció pròpia de mitja hora, és inassumible (Salvat, 1999: 13). L'exdirector afegeix a aquesta opció un altra avantatge, la de permetre als telespectadors descobrir productes audiovisuals de qualitat, fets en altres televisions d'altres països, que sinó hagués sigut pel *30 minuts*, potser no haguessin vist. D'aquesta manera, es poden emetre bons reportatges de producció aliena i tenir més temps per produir nous reportatges de producció pròpia (Salvat, 1999: 13).

Si el 1999 Salvat xifrava al voltant d'un 30% la quantitat de reportatges de producció aliena i d'un 40% la de producció pròpia, actualment, segons el nou director, el percentatge de reportatges aliens “és més superior per la retallada pressupostària” (2014: 7). Aquest augment s'explica perquè abans, les produccions pròpies es realitzaven amb productores de fora i es feien vora 6 reportatges l'any de produccions associades. Per una qüestió pressupostària, això ha anat desapareixent fins arribar, aproximadament, a una coproducció a l'any. “Amb els nostres propis mitjans, amb els que som, no podem abordar cada setmana un tema nou, amb l'estil de programa que fem. Si féssim un programa d'*Informe Semanal*, potser sí, però amb l'estil de fer reportatges, que requereix investigació i temps, no és possible [...]”, argumenta Sanjuán (2014: 8).

Encara que no tot són desavantatges segons Sanjuán perquè, com també apuntava Salvat el 1999, “[...] de vegades o molt sovint, hi ha produccions de fora molt interessants que l'audiència té dret a conèixer. Realitats que són fruit d'una investigació d'un equip de periodistes durant molt temps i nosaltres el comprem, com moltes altres teles, i oferim el producte perquè és un bon periodisme” (2014: 8). Com per exemple, un bon treball sobre el conflicte a Síria: amb les dificultats que suposa entrar al país en aquests moments, si un grup de periodistes ja ha fet un reportatge sobre el tema, TV3 el compra i s'emet pel *30 minuts*. És una bona fórmula perquè els catalans accedeixin a aquest producte, que d'una altra manera, segurament no haguessin pogut veure (Sanjuán, 2014: 8).

En definitiva, s'han augmentat els reportatges de temes de proximitat i s'han substituït les coproduccions del *30 minuts* per les produccions alienes, que resulten molt més econòmiques. No s'han deixat de cobrir els conflictes o els grans esdeveniments en altres països, propers o llunyans, “el que passa és que mirem molt més les històries, mirem una miqueta més el pressupost, ens ajustem un *pelet* més”, detalla Sanjuán (2014: 8).

Els 30 anys de vida del *30 minuts* demostren que el programa és un producte d'èxit. Com ja posava de relleu Salvat als 15 anys d'existència del programa, el *30 minuts* és

un treball “ben valorat pels teleespectadors, en la mesura que és sinònim de qualitat i rigor” (1999: 17). Sanjuán no es desvia de l’opinió de l’exdirector i sentència que:

“El 30 [*minuts*] ha col·laborat molt en la formació de consciència crítica d’aquest país, perquè donem [...] eines de comprensió de la realitat cada diumenge al vespre, a una hora de *prime time* i normalment entenem molt millor la realitat que en fragments més curts d’informació” (2014: 6). L’èxit del programa rau en “un públic molt fidel que espera que el 30 [*minuts*] et doni una visió crítica i aprofundida d’allò que passa” (Sanjuán, 2014: 6).

2.2.4 Criteris definitoris dels reportatges de periodisme d’investigació televisiu

En la meua investigació, i seguint els criteris dels autors que s’han definit al llarg del marc teòric, he formulat 6 ítems o requisits a complir per tal de classificar o no els reportatges analitzats en PI. Són els següents:

1. El reportatge presenta dades inèdites.
2. La investigació s’ha dut a terme mitjançant un mètode de treball rigorós i pacient i, generalment, amb un termini molt llarg d’elaboració.
3. Treu a la llum una informació que algú vol ocultar.
4. Denuncia amb noms i cognoms una informació.
5. L’objecte d’investigació presentat o que es denuncia va en contra de l’interès públic.
6. Aquesta informació és important perquè afecta a un ampli sector de la societat o té rellevància social.

Durant el procés d’anàlisi dels reportatges del 30 *minuts*, he pogut observar tres tendències que segueixen els diferents productes audiovisuals visionats: d’una banda, un grup el conformen els reportatges que no compleixen cap requisit dels abans plantejats o no suficients per considerar el reportatge un treball de PI; d’una altra, els que respecten la majoria d’ítems o tots; i, per últim, els que reuneixen entre 3 i 4 punts dels esmentats anteriorment.

Del primer grup, tots els vídeos analitzats han estat classificats com a reportatges que no són PI. Dels dos altres grups, s’han volgut diferenciar perquè si bé uns productes audiovisuals presenten tots els requisits del PI, els altres, tot i complir-ne menys, no es pot negar que siguin PI. Aquesta particular classificació roman explicada detalladament en l’apartat de mètode (III.).

III. Mètode

3.1 Etapes del mètode d'investigació

El mètode emprat per elaborar el present treball d'investigació consta de 6 passos ben diferenciats:

1. La segmentació de l'anàlisi dels reportatges del *30 minuts* en 3 anys diferents;
2. La recerca dels noms i del tipus de producció dels reportatges dels 3 anys seleccionats;
3. La cerca dels productes audiovisuals pel seu visionament;
4. L'elaboració d'una fitxa d'anàlisi;
5. El visionament i anàlisi de tots els reportatges seleccionats;
6. El recompte de la quantitat de reportatges de periodisme d'investigació i la subdivisió en els dos grups establerts.

Etapes del mètode d'investigació del present TFG.

Font: elaboració pròpia.

3.1.1 El *30 minuts* en tres períodes: 1988, 1998 i 2008

Un any té, aproximadament, 52 diumenges i per tant, un any de *30 minuts* pot significar al voltant de 50 programes. Els 30 anys de funcionament del programa eleva la quantitat de títols emesos a una xifra inassumible, per ser visionada i analitzada en el marc d'aquest TFG. S'ha fet una selecció de franges temporals per tal que l'anàlisi sigui factible i s'ha concretat en els anys 1988, 1998 i 2008.

S'ha triat l'any **1988** perquè ha passat un temps considerable des del naixement de la televisió catalana i, en conseqüència, s'ha produït una consolidació del mitjà en el territori. A més a més, el *30 minuts* té una curta però consolidada trajectòria de 4 anys. Això permet esbrinar quins recursos dedicava la cadena, en el seu origen, a la investigació i si hi havia un real interès per apostar pel periodisme d'investigació i la producció d'aquest gènere, tot i les limitacions tècniques del moment.

Deu anys més tard, el **1998**, l'evolució tecnològica i el reconeixement de Televisió de Catalunya són molt més palpables. Del 1988 al 1998 s'ha viscut una crisi econòmica, la que va esclatar el 1992, fet que permet plasmar, en els resultats finals del treball, la realitat de l'evolució econòmica i els seus efectes en el món audiovisual. A més TVC va viure el boom digital amb la inclusió d'Internet i les eines adients a la redacció d'informatius⁷ (Luzón, 2001).

El **2008** és l'inici d'una crisi econòmica que arrosseguem encara avui. En aquest any, la manca de recursos no es pot veure encara reflectida en la quantitat dels reportatges i la manera d'elaborar-los perquè els seus efectes són incipients. Es pot, però, analitzar els avenços tecnològics i de recursos del 2008, com en l'any 1998 respecte del 1988.

3.1.2 Els títols del *30 minuts* i els seus tipus de producció

El primer pas per a la selecció dels reportatges a visionar i analitzar, ha sigut la confecció d'una llista amb tots els **títols dels reportatges** emesos els anys escollits (1988, 1998 i 2008)⁸. Ha calgut cercar els títols dels programes en les graelles de programació de diaris de Catalunya (a L'Avui, El Punt, La Vanguardia, Diari de Girona i El 9 Esportiu), dels respectius anys, ja que en l'arxiu del *30 minuts*, aquesta informació no està completa ni ordenada. També s'ha comptat amb l'ajuda del llistat de reportatges inclòs en el llibre *Darrere la càmera, 15 anys de 30 minuts*, que agrupa els títols que van des de l'any 1984 fins al 1999. Tot i així, i com s'ha explicat anteriorment en el subapartat de limitacions al treball (punt 1.4), en algunes ocasions no s'ha pogut esbrinar quin contingut audiovisual s'emetia el diumenge.

⁷ "La introducció d'Internet a la redacció d'informatius es produeix el 1995 [...]" (Luzón, 2001: 324).

⁸ Aquesta llista ha estat adjuntada a l'annex (apartat VII., subapartat 7.1).

PEL·LÍCULES

El amor brujo
abans de Saura

El amor brujo. Estat Espanyol, 1967. Director: Francesc Rovira Beleta. Intèrprets: Antonio Gades, La Polaca, Rafael de Córdoba, Núria Torray, Morucha, José Manuel Martín. (94 minuts). Diego mor a mans dels venjadors d'una noia a la qual ha ultrajet. Candela, una jove gitana, viu obsessionada pel record de Diego, el seu antic amant. L'aspecte de Diego se li apareixerà i li impedirà que s'enamori d'Antonio. TVE-2 (18.00)

Francesc Rovira Beleta va tenir un cert èxit amb l'adaptació de l'obra de Alfredo Mañas *La historia de los Tarantos*, que en la seva versió fílmica de l'any 1963 va ser interpretada per la mítica Carmen Amaya. Uns anys després, Rovira Beleta va voler continuar amb el gènere i proposà en aquesta ocasió una versió del ballet de Manuel de Falla i Gregorio Martínez Sierra, *El amor brujo*. El problema d'*El amor brujo* és que es tracta d'una obra feta per vendre-la més enllà de les

PROGRAMACIÓ

TV3

- 10.45 Temps d'esperança
11.30 Matinal a TV3. Schubert
13.00 Esports. Atletisme: Cross de Lasarte, des de San Sebastián
14.30 Gol a gol.
15.00 Telenotícies
15.30 Batman. Més sort una altra vegada. Batman s'ellibera del tigre que l'amenaça, salva Robin i aconsegueix la Gato en una cova.
16.00 Simon i Simon. La desaparició de Harry. Un marit terroritzat per una esposa venjativa demana als Simon que l'ajudin a desaparèixer.
16.50 Tarde de ...Abril a París (1952). Director: David Butler
18.30 Bàsquet. Ifa Espanyol - Cacerol
20.00 Gol a Gol
20.30 Telenotícies
21.00 30 minuts. «Baix Ebre: un problema de fronteres»
21.30 A cor obert. Embruixats. El dr. Craig s'ha d'enfrontar a una tragèdia familiar. Caldwell estrena una casa «embruixada» i coneix una veïna molt atractiva.
22.30 Fi d'emissió
00.00 Futbol americà. Des de Califòrnia (EUA).
TVE 1
9.00 Informe semanal
10.00 El día del Señor. Santa Misa.
11.00 Concierto. L'Orquestra Simfònica d'Astúries interpretarà les obres «Falla Revisited», de Miguel Angel

TV3 emet avui, a tres quarts de cinc, el film «Abril a París», dirigit el 1952 per David Butler.

- 18.35 Dibujos animados
18.55 Magia potagia
19.25 La hora del TPT
19.55 En portada. «Menores tras las rejas»
20.30 48 horas
21.05 Silencio roto. Armas y anti-maños
21.35 La vida sigue
22.35 Domingo cine: Cannonball. (1976). Director: Paul Bartel.
0.10 Despedida y cierre
TVE 2
9.45 Carta d'ajust
10.00 Misa
19.45 Camino de Calvary
20.10 Spenser, detective privado. La elección
21.00 L'informatiu.
21.30 Debat 2. «Libertat d'expressió». Hi intervindran: Manuel Jiménez de Parga (advocat); Adolfo Fernández (jutge); Manuel Vázquez Montalbán (periodista i escriptor); Marc Carrillo (professor de dret constitucional).
22.30 Estudi estadí. Inclou resums dels partits de futbol del campionat nacional de lliga.
00.30 Despedida y cierre.

CAIXA LLESTA

Corbes

Les corbes femenines tornen a estar de moda. Aquesta és la conclusió a què van arribar els convidats al debat del programa Crònica 3, en el qual s'intentava esbrinar si s'havia produït un canvi estètic en els gustos sexuals. Es va parlar de retorn a la diferenciació dels sexes. Els homes tornen a preferir les dones d'aspecte femení, i les dones, els homes amb un toc de masculinitat. Els antiherois baixets i les dones planeres estan de baixa, mentre s'obren noves portes al regne de l'exuberància. El *sabrinisme* —sembla que el fenomen Sabrina ja ha aconseguit el seu qualificatiu— ha estat la punta de llança d'una revolució dels gustos que ha tingut com a pionera la cantant Madonna.

Crònica 3 abans d'arribar a aquestes conclusions va voler establir un diàleg amb algun dels personatges implicats en aquest debat. Per una banda, hi havien els representants del Show business, Bertin Osborne —cantant que després de la seva aparició a Blanc o Negre sembla abonat a TV3—, Mara Sánchez i la líder del grup Olé Olé, acompanyada d'un dels membres del grup. A l'altre costat, hi trobàvem Silvia Tortosa, de ma-

Fragment de la graella de programació del diari El Punt del diumenge 31 de gener de 1988.

Font: El Punt.

Cal dir que amb el pas dels anys, la tecnologia ha facilitat poder enllestir completament aquesta informació i d'aquesta manera, a l'any 2008, la tasca d'identificació dels reportatges no ha estat tan difícil i, per tant, els resultats són més acurats. Tot i així, també en algunes ocasions a l'any 2008 no es detalla el nom de la peça periodística en alguns diaris. Ha calgut cercar en altres publicacions i a la llista de l'arxiu de la web oficial del 30 minuts per trobar la resposta.

El segon pas ha estat el de buscar i conèixer la tipologia de producció del reportatge (producció pròpia, coproducció o producció aliena). Per entendre quins són aquests **tipus de producció** s'exposen, a continuació, les seves definicions:

Producció pròpia	Coproducció	Producció aliena
• Article 1, apartat C de la Llei 22/2005, de 29 de desembre, de la comunicació audiovisual de Catalunya (LCA): • <i>Tots els continguts audiovisuals en què la iniciativa i la responsabilitat de l'enregistrament, o bé la propietat o els drets d'explotació, corresponen al prestador de serveis de comunicació audiovisual que els difon.</i>	• Segons l'Institut d'Estudis Catalans: • <i>f. [JE]</i> Producció cinematogràfica realitzada amb la col·laboració de diversos productors de diferents països. • Segons el Gran diccionari de la llengua catalana: • <i>[de producció]</i> f CIN Col·laboració entre productors cinematogràfics de diferents estats per a produir pel·lícules.	• Contràriament a la definició de l'Article 1, apartat C de la Llei 22/2005, de 29 de desembre, de la comunicació audiovisual de Catalunya (LCA): • <i>Tots els continguts audiovisuals en què la iniciativa i la responsabilitat de l'enregistrament, o bé la propietat o els drets d'explotació, NO corresponen al prestador de serveis de comunicació audiovisual que els difon.</i>

Font: elaboració pròpia.

Val a dir que la coproducció no només existeix en el camp cinematogràfic (com es podria despendre de les definicions anteriors) sinó que, i com s'ha pogut comprovar, en els programes de no ficció s'usa molt aquesta fórmula per realitzar projectes de periodisme d'investigació, com els que aquí s'analitzen.

Els crèdits al final del vídeo, la síntesi del reportatge en les graelles de programació dels diaris o el resum que acompanya el contingut en la web oficial, han sigut les fonts d'informació per saber l'origen de la producció de cadascuna de les peces periodístiques.

Reportatge de producció aliena, emès el 23 de novembre de 2008, on s'exposa de manera clara els autors i la televisió que l'ha produït. Font: arxiu de la web oficial del *30 minuts*.

Segons Sanjuán el motiu pel qual alguns dels reportatges emesos no apareixen a la web oficial és la caducitat dels drets d'emissió, si bé són títols de producció aliena, o per l'afectació personal i pels drets d'imatge històrica, en el cas de reportatges de producció pròpia i coproducció. "Hi ha imatges històriques que només es poden utilitzar per aquell *30 [minuts]* i en un temps determinat, perquè té drets internacionals o per afectacions personals", detalla Sanjuán. El director afegeix un exemple d'afectació personal:

"Gent que l'any 80 estava a la presó [i que vas ser filmada per a un *30 minuts*] i que ara, per exemple, penjar-ho a la web i que la seva imatge surti constantment a través dels anys no convé a la persona. Per tant el traiem [el reportatge de la web], perquè la vida ha canviat, aquella persona pot haver canviat absolutament" (2014: 10).

En definitiva, s'ha cercat tota aquesta informació per a 156 diumenges.

3.1.3 Llistat de reportatges a visionar

Han estat visionades un total de 77 peces periodístiques de producció pròpia i coproducció. Del total de 156 diumenges han estat eliminats, per a l'anàlisi, tots els reportatges de producció aliena del programa *30 minuts*, ja que l'objecte d'estudi és el periodisme d'investigació fet a Televisió de Catalunya. S'han inclòs els títols de coproducció, amb altres productores nacionals i internacionals, perquè s'entén que el treball d'investigació, en aquests reportatges, també forma part de la feina dels treballadors de TVC.

Un element clau pel que fa a la possibilitat d'analitzar els vídeos és la disponibilitat dels mateixos. La pàgina web oficial del *30 minuts* ha sigut la font número u d'obtenció dels reportatges. La pàgina web de TV3 també, ja que alguns no formaven part de l'arxiu del *30 minuts* però sí de l'arxiu de TV3. D'aquesta manera, un dels ítems de la selecció dels reportatges a visionar ha sigut, a més del tipus de producció, la seva disponibilitat a la web.

Cal esmentar que s'han cercat els programes no disponibles a l'arxiu del *30 minuts* ni a l'arxiu de TV3 en fonts alternatives, com la base de dades de pel·lícules a Internet, *IMDb*, o la Biblioteca de Comunicació i Hemeroteca General, de la Facultat de Ciències de la Comunicació de la Universitat Autònoma de Barcelona.

En resum, els 77 reportatges analitzats són *30 minuts* emesos durant els anys 1988, 1998 i 2008, de producció pròpia i disponibles a Internet o físicament, a la biblioteca de la Facultat de Ciències de la Comunicació de la UAB.

3.1.4 Disseny de la fitxa d'anàlisi

D'acord amb els paràmetres establerts en el marc teòric, segons els diferents autors i teòrics especialitzats en el periodisme d'investigació, s'ha formulat una fitxa d'anàlisi per tal de facilitar la classificació de les produccions, en reportatges de periodisme d'investigació i reportatges que no formen part d'aquest gènere.

La fitxa ha estat dissenyada en format d'*Excel*, amb preguntes senzilles que requereixen respostes simples (Sí / No). Un cop visionat un reportatge, s'ha procedit a emplenar els buits o respondre les preguntes i afegir, en cas necessari, notes breus al peu de la fitxa per recordar el material analitzat.

Les preguntes que s'han contestat en les 77 ocasions per analitzar els reportatges, són els 6 interrogants o ítems que es mostren a la pàgina següent.

1. El reportatge presenta dades inèdites?

2. La investigació s'ha dut a terme mitjançant un mètode de treball rigorós i pacient i, generalment, amb un termini molt llarg d'elaboració?

3. Treu a la llum una informació que algú vol ocultar?

4. Denuncia amb noms i cognoms una informació?

5. L'objecte d'investigació presentat o que es denuncia va en contra de l'interès públic?

6. Aquesta informació és important perquè afecta a un ampli sector de la societat o té rellevància social?

1. El reportatge presenta dades inèdites?

No ha sigut així en tots els casos i tampoc ha estat indispensable perquè fos un reportatge de periodisme d'investigació. Però degut a la constant aparició d'aquest ítem, en les definicions del periodisme d'investigació d'alguns dels autors estudiats, s'ha cregut prudent incloure'l en la fitxa. Més endavant, s'ha observat que un reportatge que s'emmarca perfectament dins del gènere del periodisme d'investigació pot presentar una informació que no és inèdita, sinó ben coneguda per la societat, i tot i així, que destapi una il·legalitat assenyalant els actes indeguts i els autors d'aquests actes.

Un exemple clar d'aquest primer punt és l'anàlisi del reportatge *El preu de la prostitució*, emès el diumenge 19 d'octubre de 2008. Aquesta peça periodística mostra el món de la prostitució des de totes les seves vessants. Que la prostitució és una activitat molt present a les carreteres i als clubs de prostitució d'arreu de Catalunya, almenys el 2008 (any en que es va filmar i emetre el reportatge), és una realitat ben coneguda; no hi ha res d'inèdit en això. Ara bé, no deixa de ser un exemple de

reportatge de periodisme d'investigació, encara que no compleixi el primer requisit marcat a la fitxa. La promesa d'un futur millor per part dels proxenetes, que enganyen moltes noies dels països de l'est perquè es traslladin a viure a Espanya, a canvi d'una xifra important d'euros, és una informació que el programa destapa, a través d'un procediment metodològic corresponent al gènere que aquí tractem.

Val a dir que altres reportatges d'investigació presenten dades inèdites i també s'inclouen dins d'aquest grup. Per exemple, el reportatge *Un malson americà* emès el diumenge 18 de gener de 1998. En aquest *30 minuts* es presenta el cas de Joaquín José Martínez, un espanyol condemnat a pena de mort als Estats Units per l'assassinat d'una parella. No hi ha cap prova que l'inculpi dels fets però la seva exdona i la seva novia van testificar contra ell. Les dades que sustenten el reportatge són inèdites ja que per primer cop es difonen, almenys, per una televisió catalana. El mètode d'elaboració del reportatge, la denúncia dels fets que algú/alguns volen amagar, la rellevància social i l'interès públic que genera l'objecte d'investigació presentat, identifiquen el programa *Un malson americà* com a un reportatge de periodisme d'investigació.

2. La investigació s'ha dut a terme mitjançant un mètode de treball rigorós i pacient i, generalment, amb un termini molt llarg d'elaboració?

Aquest ítem no pot ser omès per cap dels reportatges classificats com a periodisme d'investigació. Si en una cosa coincideixen totes les definicions del gènere que s'analitza en aquest treball és en classificar, el periodisme d'investigació, com aquell periodisme que s'exercita amb un mètode de treball estrictament rigorós, pel que fa a la contrastació de les informacions i de les fonts; pacient perquè es treballa amb una informació que, a diferència del periodisme rutinari, és madurada, ja que segueix l'evolució dels fets notícia; i, generalment, amb un termini molt llarg d'elaboració perquè la recerca de tota la informació necessària, la filmació de les imatges i les entrevistes dels personatges, així ho requereix.

La gran majoria dels reportatges del *30 minuts* analitzats, siguin classificats com a periodisme d'investigació o no, compleixen aquest requisit: són productes audiovisuals elaborats amb una metodologia rigorosa i pacient i amb un període llarg de preparació. Qualsevol producte destinat a ser difós per la televisió, i més si es tracta de periodisme d'investigació, ocupa un espai temporal mínim per elaborar-lo que sol ser molt més llarg que en la premsa i en la ràdio.

3. Treu a la llum una informació que algú vol ocultar?

En molts reportatges de periodisme d'investigació s'ha posat de manifest uns fets, unes accions, una realitat... en definitiva, una informació que alguns, persones o grups d'influència (directors, presidents, polítics, alts càrrecs, grans empresaris, narcotraficants, proxenetes, governs sencers, aliances polítiques...) o d'altres, com els mateixos afectats, (per exemple, els habitants del barri del Raval, en el reportatge filmat el gener de 1988, *El Raval: l'últim esglaó*) no volen que se sàpiga.

Sobretot en el primer cas, quan es treu a la llum informació que persones o grups d'influència volen mantenir a l'ombra, es tracta de periodisme d'investigació. Perquè normalment aquestes persones i grups d'influència són els autors, implicats o còmplices d'una il·legalitat o immoralitat que es vol denunciar en el reportatge.

Molts altres reportatges analitzats no compleixen aquest requisit perquè no estan enfocats cap a la revelació d'una informació secreta o amagada per algú, però són periodisme d'investigació. Un clar exemple d'aquesta idea que es vol explicar, es pot clarificar amb l'anàlisi del reportatge *Barcelona: sobreviure a un atemptat*, emès el 12 de juny de 1988, que relata l'atac que va fer la banda terrorista ETA a l'hipermercat Hipercor de Barcelona, l'any 1987. Aquest *30 minuts* no presenta uns fets amagats per algú o per alguns sinó que denuncia el fet i identifica els seus autors.

4. Denuncia amb noms i cognoms una informació?

Un dels objectius del periodisme d'investigació és la denúncia d'una realitat perjudicial o desagradable per una persona, un grup de persones, un sector social, uns països o pel conjunt de la societat; i la identificació de la persona o persones, o altres causants, que provoquen aquesta realitat o situació negativa. A aquest últim paràmetre és el que fa referència la quarta pregunta: qui és o són els "culpables" d'allò que es denuncia?

Pel fet que es tracta de periodisme d'investigació, generalment s'identifiquen els autors amb el seu nom complet, seguint el mètode de treball propi del gènere, que requereix la contrastació de les informacions i de les fonts. D'aquí el disseny d'aquesta pregunta: per *noms i cognoms* s'entén la completa identificació dels causants del fet que es treu a la llum i que aquests volen amagar.

5. L'objecte d'investigació presentat o que es denuncia va en contra de l'interès públic?

L'interès públic es defineix com a “tot allò que, per consens, es comparteix i considera com a útil, valuós i fins i tot vital per a una societat, fins l'extrem d'obligar a l'Estat, com una de les seves finalitats constitucionals, a titularitzar-ho en benefici de tots els ciutadans”⁹.

La denúncia d'uns fets adquireix major rellevància social quan aquests tenen un interès públic. És per això que el periodisme d'investigació, en la seva vessant de dimensió pública, com a garant de la llibertat d'informació i de la democràcia, té la missió de denunciar aquestes situacions. I és per aquest mateix motiu, que la idea d'interès públic s'inclou a la fitxa d'anàlisi en forma de la cinquena pregunta.

En la majoria dels casos, els reportatges classificats com a periodisme d'investigació responen afirmativament a aquest ítem. Però també es pot donar el fet que, com en el producte audiovisual *Vides minades*, emès el diumenge 3 de febrer de 2008, no hi ha un clar dany a l'interès públic de l'objecte d'investigació presentat. *Vides minades* es centra en el dolor, causat per la guerra, que pateixen els protagonistes del reportatge però, tot i així, es considera periodisme d'investigació perquè compleix la resta de requisits.

6. Aquesta informació és important perquè afecta a un ampli sector de la societat o té rellevància social?

Tots els reportatges d'investigació analitzats, en excepció de molt pocs, coincideixen en afirmar aquesta qüestió. Una informació que amaga uns interessos particulars, que denuncia i identifica uns causants i que, normalment, té un interès públic, afecta a un ampli sector de la societat, sinó a tota. El fet que aquesta informació involucri a una o varies persones, passa a ser de rellevància social en quant a que causants i afectats formen part de la societat.

La denúncia de les males condicions laborals de les treballadores, a les zones franques a molts llocs del món, al reportatge *Esclaus del comerç: les noves zones franques*, emès el 22 de febrer de 1998, afecta a un ampli sector de la societat o té rellevància social. És així perquè tracta un fenomen que passa a tot el món i del qual tots ens coneixem les conseqüències i en som implicats, d'alguna manera, perquè comprem per exemple, la roba barata que es produeix en aquestes fàbriques.

I també és una informació de rellevància social un reportatge de temàtica tan diferent com *Voluntaris: on l'administració no arriba*, emès el 13 de novembre de 1988, on

⁹ Viquipèdia. L'enciclopèdia lliure. (2014). *Interès públic*. Recuperat 18 juliol 2014, des de http://ca.wikipedia.org/wiki/Inter%C3%A8s_p%C3%BAblic

s'explica l'ajuda que donen els voluntaris a les persones amb menys recursos i que no poden sobreviure amb la dotació econòmica que reben de l'administració. Aquesta realitat té incidència a un ampli sector de la societat perquè retrata la situació d'un gran col·lectiu a Catalunya i perquè afecta a qualsevol individu, pel simple fet de formar part del territori català.

3.1.5 Visionament i emplenament de la fitxa

En el procés d'emplenament de la fitxa, almenys en 3 preguntes o ítems, la resposta havia de ser un "sí" per tal que un reportatge es considerés periodisme d'investigació. Aquestes preguntes són la segona, la quarta i/o cinquena i la sisena, és a dir:

La que fa referència al **mètode de treball** (pregunta 2): La investigació s'ha dut a terme mitjançant un mètode de treball rigorós i pacient i, generalment, amb un termini molt llarg d'elaboració?

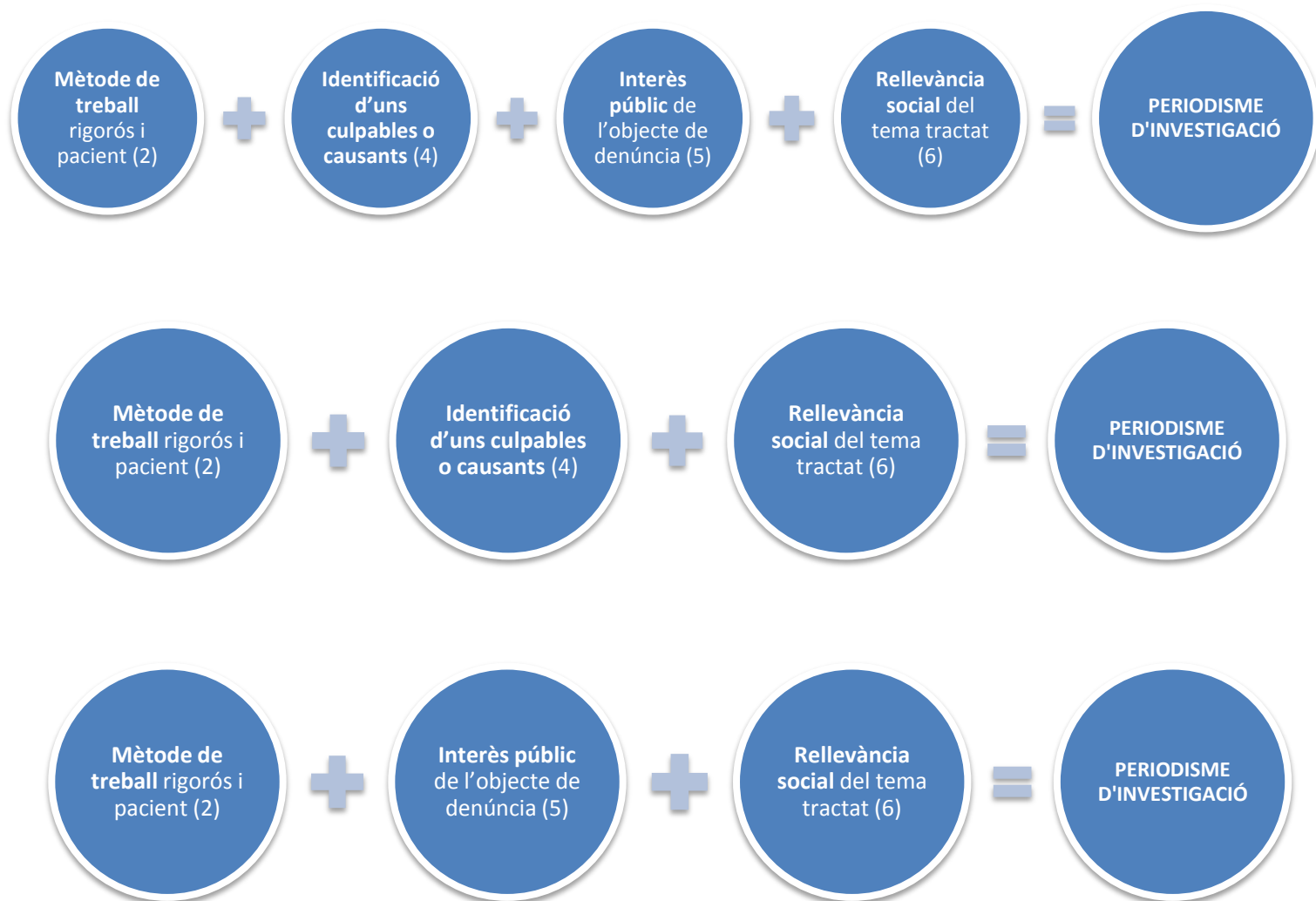
La que fa referència a la denúncia amb la **identificació d'uns culpables o causants** (pregunta 4): Denuncia amb noms i cognoms una informació?

La que fa referència a l'**interès públic** de l'objecte de denúncia (pregunta 5): L'objecte d'investigació presentat o que es denuncia va en contra de l'interès públic?

La que fa referència a la **rellevància social** del tema tractat (pregunta 6): Aquesta informació és important perquè afecta a un ampli sector de la societat o té rellevància social?

S'ha determinat que el compliment, dels reportatges analitzats, del quart i del cinquè ítem o de tan sols el quart o el cinquè, separadament i indistintament, a més dels ítems 2 i 6, passin a classificar-se com a periodisme d'investigació. Un reportatge, que denunciï amb noms i cognoms un fet (ítem 4) i que aquest mateix fet, vagi en contra l'interès públic (ítem 5) es pot definir com a periodisme d'investigació.

Però també es pot presentar el cas que un programa de *30 minuts* denunciï amb noms i cognoms un fet, però que aquest mateix fet, no vagi en contra l'interès públic i sigui periodisme d'investigació. De la mateixa manera, un reportatge que no denuncia amb noms i cognoms un fet, però que l'objecte d'investigació que tracta va en contra l'interès públic, és un treball de periodisme d'investigació.

Gràfics que representen les diferents variants de periodisme d'investigació que s'han determinat en aquest treball. Font: elaboració pròpia.

3.1.6 Recompte dels resultats i identificació de dos tipus periodisme d'investigació

Durant la investigació de camp s'han detectat 2 tipus de periodisme d'investigació que s'han volgut diferenciar. S'han format dos grups: un pel periodisme d'investigació que respon als ítems 2, 3, 4, 5 i 6, i un altre pel periodisme d'investigació que respon als ítems 2, 4 i/o 5 i 6.

El **primer grup** el conformen reportatges que destapen o descobreixen casos de corrupció, d'estafa, la part fosca del sistema, efectes previsibles i devastadors, operacions governamentals amagades, actes il·lícits i il·legals, interessos ocults... Responen a les 5 últimes preguntes perquè són investigacions llargues i curoses (pregunta 2); perquè generalment treuen a la llum una informació que algú o alguns volen ocultar (3); perquè denunciïn amb noms i cognoms una informació, és a dir, identifiquen un culpable/s o causant/s (4); perquè l'objecte d'investigació presentat o

que es denuncia va en contra de l'interès públic (5); i, finalment, perquè la informació denunciada és important perquè afecta a un ampli sector de la societat o té rellevància social (6).

En el **segon grup** s'inclouen reportatges que, malgrat no destapar casos o accions greus en contra la societat o col·lectius més minoritaris, tenen una alta component de denúncia social. Les condicions de vida al barri del Raval el 1988 o les dels jubilats aquell mateix any, la precarietat laboral als jutjats de Catalunya el 98, el *viaje* de molts immigrants marroquins a Espanya i a la resta d'Europa de manera il·legal i perillosa, la degradació del planeta per culpa de l'activitat humana, la ferida oberta de la dictadura de Pinochet a Xile... són exemples de treballs d'investigació inclosos al grup 2.

Els reportatges que s'aixopluguen sota el paraigües del grup 2 responen afirmativament les preguntes 2, 4 i/o 5 i 6 perquè són investigacions llargues i curoses (pregunta 2); perquè denuncien amb noms i cognoms una informació, és a dir, identifiquen un culpable/s o causant/s (4); i/o perquè l'objecte d'investigació presentat o que es denuncia va en contra de l'interès públic (5); i perquè la informació denunciada és important perquè afecta a un ampli sector de la societat o té rellevància social (6).

Contents i enganyats, emès l'1 de febrer de 1998, és un **treball d'investigació del grup 1** perquè compleix tots els ítems marcats a la fitxa. Com es pot llegir al resum de la web oficial del *30 minuts*, el reportatge, que segueix un grup de jubilats a Mallorca que viatja amb l'Imsero, "està realitzat amb càmeres ocultes, i denuncia per primera vegada el frau i l'engany que alimenta un negoci de milions d'euros en diners negres que ningú atura"¹⁰.

Aquest programa presenta dades inèdites perquè es destapa per primer cop el frau de l'Imsero (1); ha estat elaborat amb un mètode de treball rigorós i pacient, amb l'entrevista a molts testimonis d'una i l'altra cara del problema (2); treu a la llum una informació que l'Imsero i els comerços implicats volen ocultar (3); identifica els autors de la il·legalitat amb noms i cognoms (4); l'objecte d'investigació presentat va en contra de l'interès públic: el dels jubilats estafats, el dels futurs consumidors dels programes de l'Imsero i el dels comerços que se'n senten perjudicats, entre d'altres (5); i la informació denunciada és important perquè té rellevància social en quant a que afecta a un col·lectiu gran de la societat espanyola, com són els jubilats (6).

¹⁰ Televisió de Catalunya. (2014). *Arxiu de reportatges*. Recuperat març 2014, des de <http://www.tv3.cat/30minuts/reportatges/1672/Contents-i-enganyats>

Instantània del moment en que es filma amb càmera oculta, del reportatge *Contents i enganyats*, del 1998. Font: arxiu de la web oficial del *30 minuts*.

Consumint el planeta, emès el 27 de gener de 2008, és un **reportatge de periodisme d'investigació** del **grup 2** perquè respon afirmativament els ítems 1, 2, 5 i 6. Aquest *30 minuts* presenta les dades del canvi climàtic, alarma de com els hàbits de consum de la societat del segle XXI perjudiquen el planeta i proposa, de la mà dels experts, un nou model de consumisme anomenat decreixement.

El contingut audiovisual presenta dades inèdites sobre la regressió mediambiental de la Terra (1); s'ha dut a terme mitjançant nombroses visites a congressos i esdeveniments relacionats amb el tema i s'han fet moltes entrevistes a activistes, polítics, experts... (2); no treu a la llum una informació que algú vol amagar (3) ni denuncia amb noms i cognoms un fet (4) però l'objecte d'investigació presentat va en contra de l'interès públic perquè es tracta del canvi climàtic, un fenomen que ens perjudica a tots (5); i la realitat denunciada és important perquè afecta a tot el món (6).

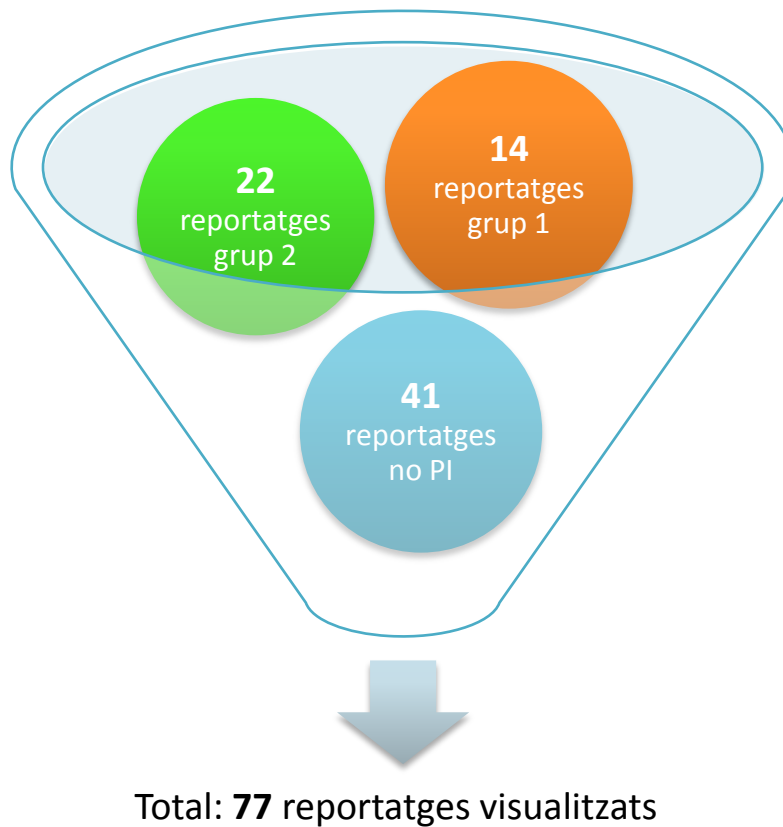

Captura de pantalla del minut 8 del reportatge *Consumint el planeta*, emès el 2008. A la imatge apareix l'expert Serge Latouche, un dels molts entrevistats.

Font: arxiu de la web oficial del *30 minuts*.

Pel que fa a la resta de *30 minuts*, aquells que no formen part ni del grup 1 ni del grup 2, cal dir que també són productes d'anàlisi de l'actualitat de manera pausada. Per tant, a l'hora d'elaborar-los, en la majoria dels reportatges, també s'ha fet amb un mètode d'investigació, en el sentit que s'ha treballat de manera curosa, amb un període de temps llarg, sense deixar d'analitzar cap detall (pregunta 2). Un altre ítem que gran part dels títols analitzats comparteixen, amb la resta de reportatges del grup 1 i del grup 2, és la importància de les informacions que presenten per la rellevància social que contenen (pregunta 6). Malgrat aquests dos punts, aquests programes no reuneixen la resta d'ítems i, per tant, no són considerats periodisme d'investigació.

Un cop detectats els reportatges del gènere de periodisme d'investigació i, d'aquests, identificats quins formen part del grup 1 i quins del grup 2, s'ha procedit al recompte. Els resultats obtinguts s'analitzen a l'apartat de resultats i interpretació (IV.), on s'exposen les xifres dels anys seleccionats en termes absoluts i en termes relatius, és a dir, en tant per cent.

IV. Resultats i interpretació

4.1 Les xifres de la investigació

L'any **1988** es van emetre 60 reportatges dels quals 32 són de producció pròpia i coproducció i 7 de producció aliena. 29 han estat visionats: 12 són periodisme d'investigació (és a dir un 41,4%) i 17 no ho són. 4 són de periodisme d'investigació del grup 1 mentre 8 són del grup 2.

L'any **1998** es van emetre 46 reportatges dels quals 33 són de producció pròpia i coproducció i 7 de producció aliena. 25 han estat visionats: 10 són periodisme d'investigació (és a dir un 40%) i 15 no ho són. 5 són de periodisme d'investigació del grup 1 mentre 5 són del grup 2.

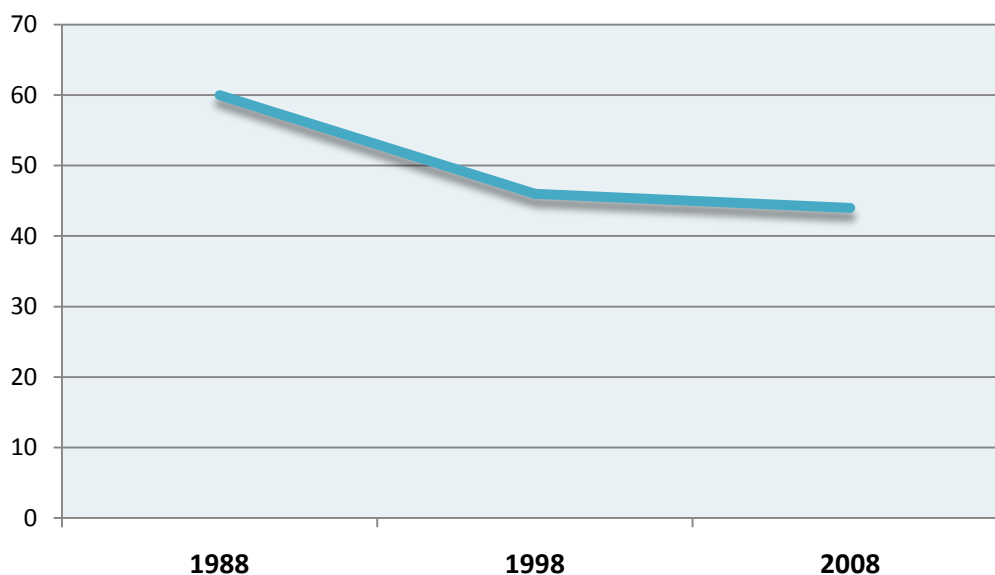
L'any **2008** es van emetre 44 reportatges dels quals 31 són de producció pròpia i coproducció i 13 de producció aliena. 23 han estat visionats: 14 són periodisme d'investigació (és a dir un 60,9%) i 9 no ho són. 5 són de periodisme d'investigació del grup 1 mentre 9 són del grup 2.

4.1.1 Quantitat de 30 minuts al llarg dels anys 1988, 1998 i 2008

1988. És l'any, dels analitzats, amb més reportatges emesos, amb un total de 60. En moltes ocasions els reportatges són de durada molt breu: n'hi ha que duren 10 minuts, d'altres de 20 minuts i altres que s'allarguen als 30 minuts, durada que caracteritza el programa. En 10 diumenges al llarg de l'any, després del primer reportatge, generalment més curt del normal, se n'afegeix un altre també de durada breu. En una ocasió, se n'emeten 3 al mateix dia (diumenge 13 de març), tot i que les fonts es contradiuen a l'hora d'adjudicar els títols dels vídeos.

1998. En comparació amb el 88, l'emissió de reportatges minva en 14 títols (46 programes en total). Tot i així la durada dels programes és de mitja hora, com la mitjana històrica del 30 minuts. En dues ocasions s'allarga la durada fins arribar a 45 minuts (diumenge 18 de gener, a *Un malson americà*) i fins i tot, 59 minuts (diumenge 22 de febrer, a *Esclaus del comerç: les noves zones franques*).

2008. Seguint amb la tendència dels anys - representada en el gràfic a continuació – al 2008 també es redueix el número de programes emesos. Són 2 reportatges menys en relació al 98 i 16 menys en comparació amb 20 anys abans, el 1988; en total, 44 reportatges. En aquest període també es troben títols amb una durada més llarga com en *Estrelles de l'extraradi*, del diumenge 1 de juny (47 minuts).

Gràfic que mostra l'evolució de la **quantitat de programes** que s'han fet al llarg dels 3 anys analitzats. Font: elaboració pròpia.

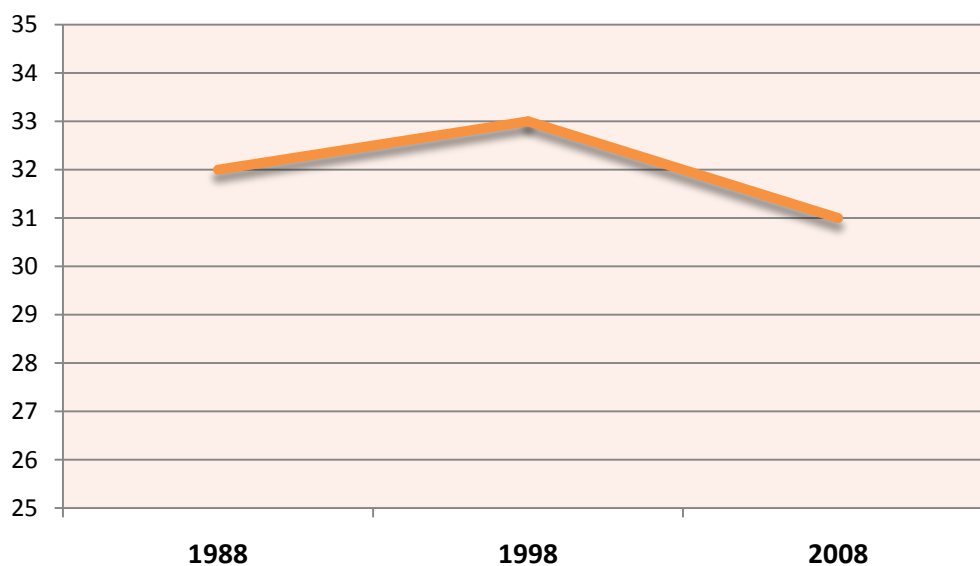
4.1.2 La tipologia de producció: pròpia, coproducció i aliena

1988. El 1988 es van emetre 60 reportatges del *30 minuts*. D'aquests, només en alguns s'ha pogut esbrinar el tipus de producció que els hi correspon. 32 títols són productes de producció pròpia o coproducció mentre que 7 són de producció aliena.

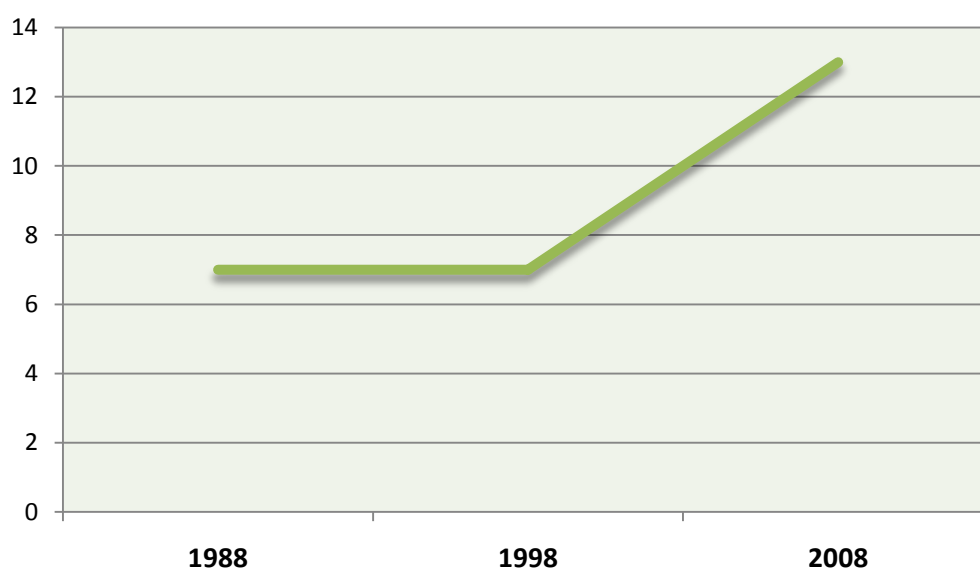
1998. Gràcies a l'evolució tecnològica que porta el pas del temps, al 1998 hi ha menys interrogants pel que fa al tipus de producció dels reportatges, en comparació a l'any 1988. 33 reportatges són de producció pròpia o coproducció i 7 de producció aliena.

2008. En aquest any, afortunadament, no hi ha buits en la columna de tipus de producció del llistat de reportatges. Així sabem del cert que, del total de 46 títols que es van emetre el 2008, 31 són de producció pròpia o coproducció i 13 de producció aliena.

La coproducció de TVC amb altres productores ocupa un espai molt mínim dins dels reportatges del *30 minuts*: cap títol al 1988, un al 1998 i quatre al 2008. Amb els anys, per tant, augmenta el número de coproduccions que fa TVC.

Gràfic que representa l'evolució de la tipologia de **producció pròpia i coproducció**, del 1988, 1998 i 2008. Font: elaboració pròpia.

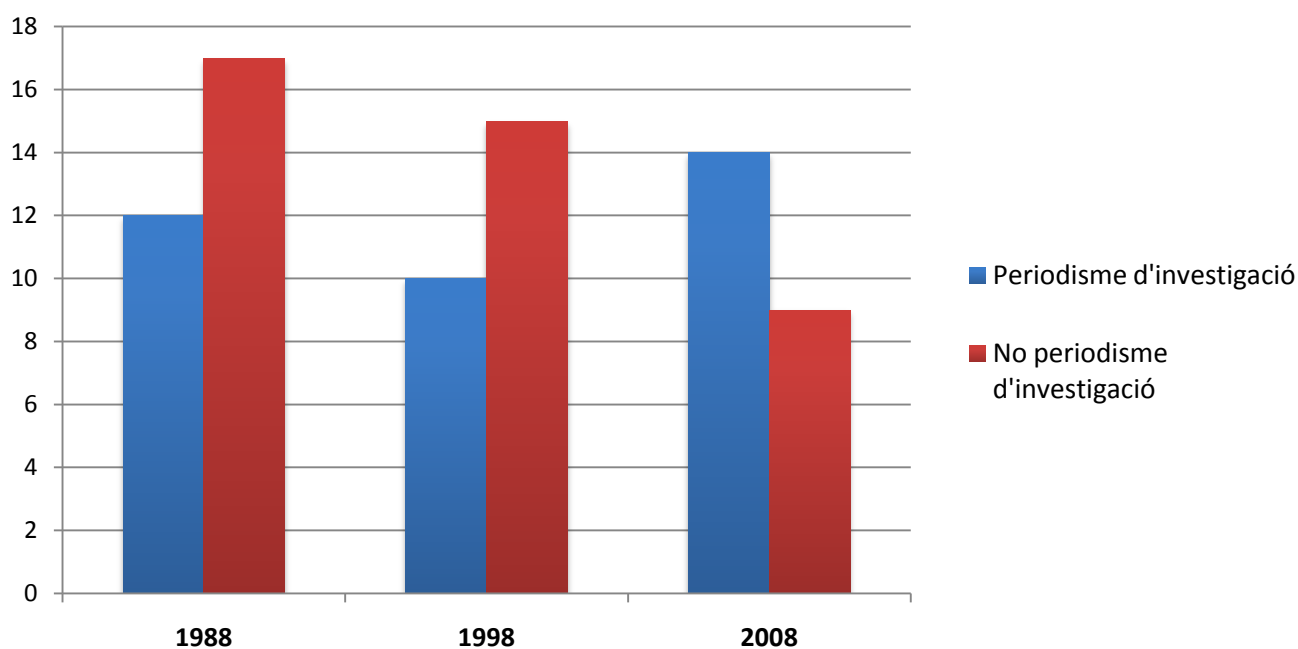
Gràfic amb l'evolució de la **producció aliena** al llarg dels 3 anys seleccionats. Font: elaboració pròpia.

Tot i la dificultat que representa la manca d'informació dels anys 1988 i 1998, de l'anàlisi dels 3 anys en podem deduir, el **fort increment** de la **producció aliena** i la **disminució**, de manera més **continguda**, de la **producció pròpia**.

4.1.3 Periodisme d'investigació i periodisme d'investigació dels grups 1 i 2

A l'any **1988** s'han detectat 12 reportatges de periodisme d'investigació i 17 que no ho són, dels 29 analitzats. Una dècada després, el **1998**, dels 25 reportatges visionats 10 són periodisme d'investigació i 15 no. En l'últim any, el **2008**, fins a 14 reportatges són periodisme d'investigació mentre que 9 no, dels 23 analitzats.

Un aclariment: la xifra de la quantitat de reportatges que s'han analitzat varia del número de produccions pròpies i produccions associades, degut a la indisponibilitat dels mateixos a l'arxiu del web de *30 minuts*. D'aquesta manera, l'any 1988 es van emetre 32 reportatges que sé del cert que són de producció pròpia i coproducció, però se'n van analitzar 29 perquè no ha estat possible visionar els 3 restants. El mateix passa el 1998 (33 títols són de producció pròpia i coproducció i se n'han analitzat 25) i el 2008 (31 reportatges propis i de produccions associades però 23 visionats i analitzats).

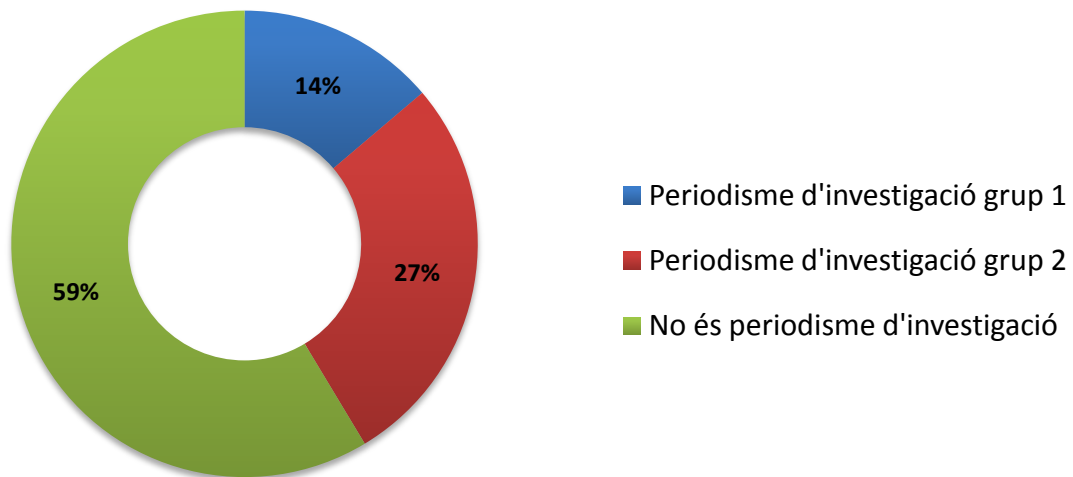

Evolució del **periodisme d'investigació** al *30 minuts* els anys 1988, 1998 i 2008.

Font: elaboració pròpia.

Amb el pas del temps s'observa, a grans trets – com es pot apreciar a l'anterior gràfic-, que el **periodisme d'investigació** al *30 minuts* **incrementa de manera important** en l'últim el any i **disminueixen**, de forma esglaonada, els reportatges que **no** estan classificats com a **periodisme d'investigació**.

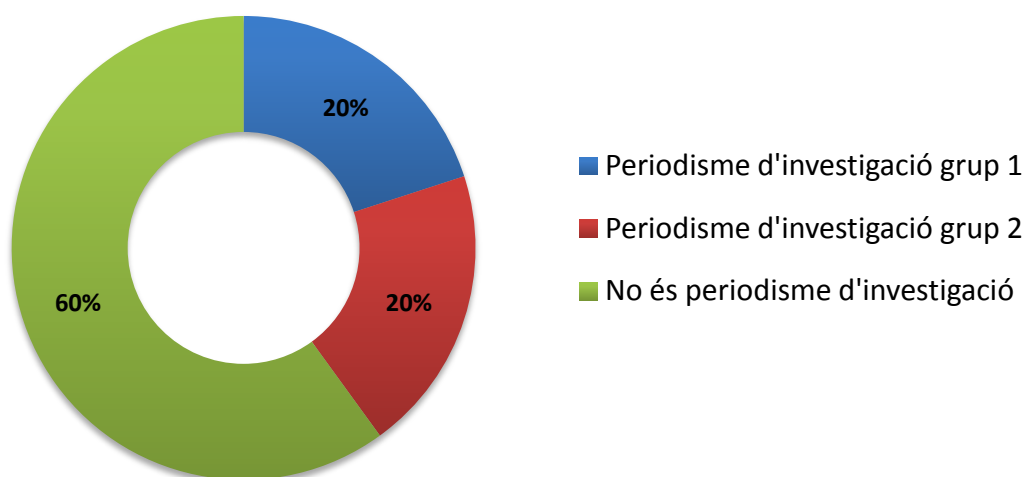
1988. Dels 29 reportatges visionats el 1988, 12 formen part del que podríem anomenar com a periodisme d'investigació, per tant, del grup 1 i del grup 2 (un 41% del total dels reportatges analitzats, arrodonint la xifra). La resta, 17 reportatges, no s'inclouen en cap dels dos grups i per tant, no són periodisme d'investigació. Les produccions de periodisme d'investigació pròpiament es divideixen en 4 i 8: 4 reportatges dins del grup 1 o periodisme d'investigació que destapa un cas de corrupció, una il·legalitat, una estafa, etc; i 8 títols dins del grup 2 o periodisme d'investigació de denúncia social.

Al gràfic es poden apreciar les 3 categories establertes per classificar els reportatges: títols del grup 1, del grup 2 i reportatges que no són periodisme d'investigació, de l'any 1988.

Font: elaboració pròpia.

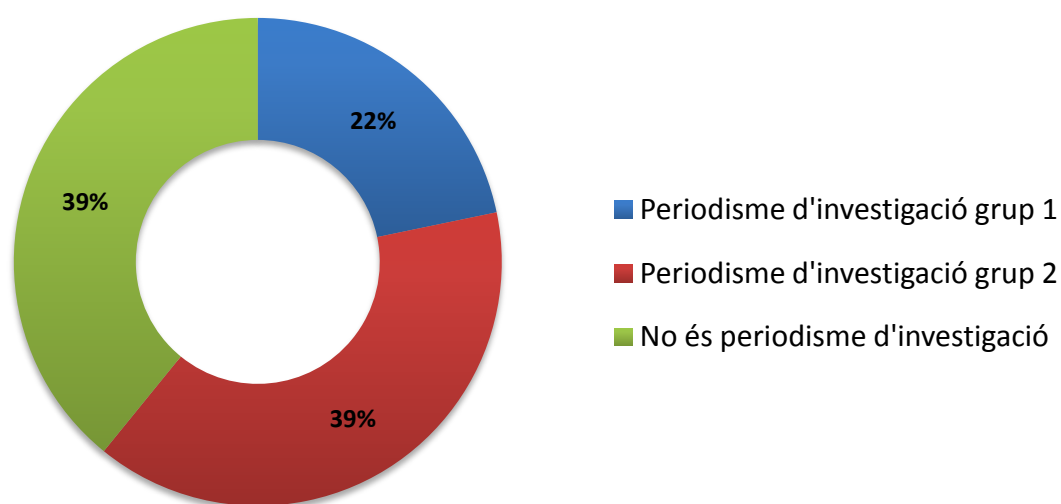
1998. Han estat analitzats 25 reportatges del 1998 dels quals 10, corresponen a treballs amb les característiques pròpies del periodisme d'investigació. Per tant, un 40% del total dels vídeos visionats, pertany a aquest gènere. Els 15 restants no s'inclouen ni al grup 1 ni al grup 2 i, en conseqüència, no són periodisme d'investigació. Dels títols classificats com a periodisme d'investigació 5 són del grup 1 (periodisme d'investigació que descobreix interessos ocults) i 5 del grup 2 (periodisme d'investigació de denúncia social).

Gràfic circular que mostra, en tant per cent, la quantitat de reportatges de periodisme d'investigació de l'any 1988, al programa *30 minuts* 1998.

Font: elaboració pròpia.

2008. Corresponents a l'any 2008 s'han visionat i analitzat un total de 23 reportatges, 14 dels quals pertanyen a treballs de periodisme d'investigació. 9 productes audiovisuals no han estat classificats com a periodisme d'investigació i, per tant, un 61% del total de les peces analitzades -arrodonint el número- formen part dels grups 1 i 2. Dels 14 reportatges d'investigació, 5 s'inclouen en el grup 1 i 9 en el grup 2 o periodisme d'investigació de denúncia social.

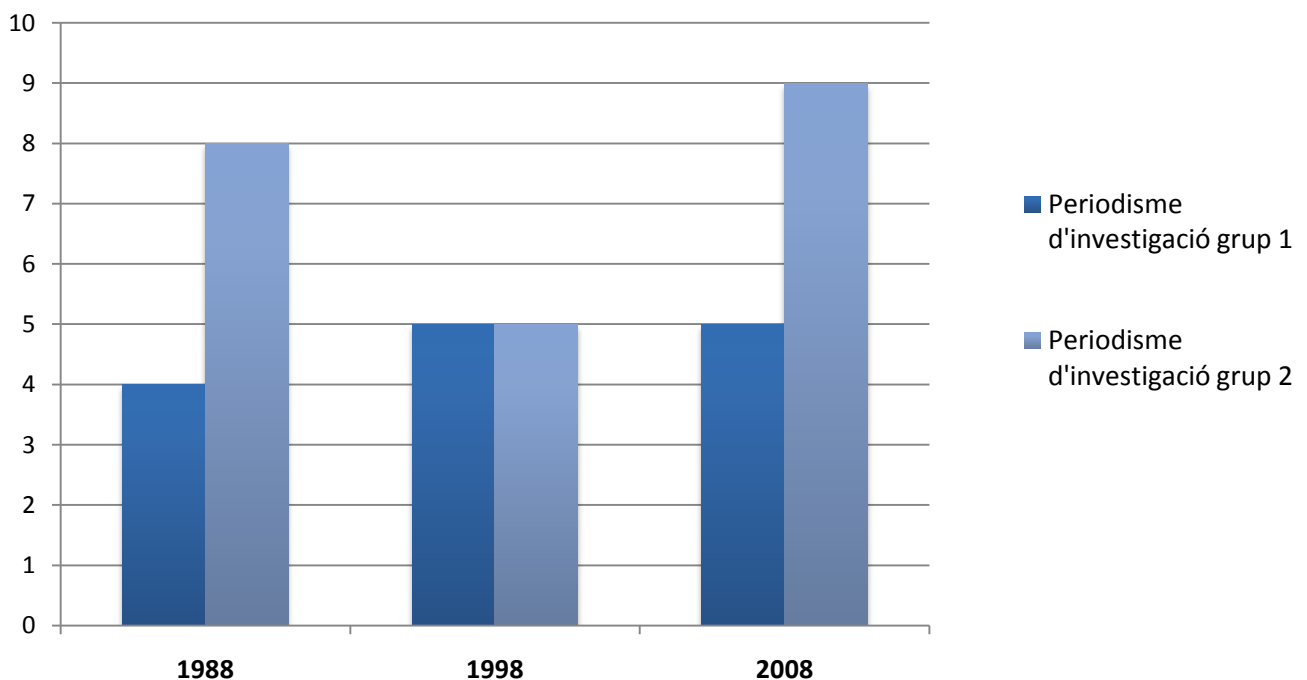

Número, en tant per cent, de reportatges emesos al *30 minuts*, l'any 2008.

Font: elaboració pròpia.

El periodisme d'investigació del grup 1 ha augmentat en un reportatge el 1998 (en total són 4 títols de periodisme d'investigació del grup 1 per aquest any) respecte del 1988 (5 reportatges del grup 1) i s'ha mantingut el 2008 (5 reportatges en total) respecte del 1998. La tendència, al llarg d'aquests 3 anys, és a incrementar el número de reportatges de periodisme d'investigació del grup 1.

Pel que fa als títols de periodisme d'investigació del grup 2 la xifra ha variat més. El 1988, es van emetre un total de 8 reportatges que formen part del grup 2 i 10 anys més tard, el 1998, el número va disminuir en 3 treballs d'investigació, rebaixant el total de títols emesos del grup 2 en 5. El 2008, s'han detectat 9 reportatges del grup 2, 4 títols més que una dècada abans i un més que el 1998. Per tant, el 2008 és l'any que es van emetre més reportatges de denúncia social.

Evolució dels **dos tipus** de **periodisme d'investigació** formulats en aquest Treball de Fi de Grau. Font: elaboració pròpia.

V. Conclusions

En aquest apartat de conclusions es responen els interrogants plantejats a les preguntes d'investigació (punt 1.3).

1. Quina és l'**evolució** de la **tipologia de producció** dels reportatges del *30 minuts*, de Televisió de Catalunya, al llarg dels seus 30 anys d'existència?

De l'anàlisi dels 77 reportatges visionats s'ha pogut despendre que, del 1988 al 2008, hi ha hagut un:

*fort increment de la producció aliena i la disminució,
de manera més continguda, de la producció pròpia.*

11

El director del *30 minuts*, Eduard Sanjuán, que ho és des del 2008 (últim any analitzat en aquest TFG), apunta aquest alt augment de la **producció aliena** en els últims anys (des de l'inici de la crisi econòmica, el 2008) i ho argumenta a causa de la retallada de pressupost pel programa.

Com s'ha exposat en l'apartat del marc teòric (II.), la producció aliena ha substituït a la coproducció perquè aquesta és molt més cara que la compra de reportatges d'altres televisions. En les produccions associades cada televisió que hi treballa ha de costejar el producte (Sanjuán, 2014: 8). En canvi, en les produccions alienes, com que moltes televisions d'arreu del món compren el reportatge, els beneficis permeten ajustar més el preu de sortida del producte i, per tant, que *30 minuts*, per exemple, pugui adquirir un treball d'investigació a un preu raonable. En aquests moments el *30 minuts* no pot fer coproduccions "perquè no tenim prous mitjans", assegura Sanjuán (2014: 8). És a dir, no ha augmentat la producció aliena en detriment de la producció pròpia sinó que aquell percentatge de coproduccions, ha passat a ser aliena (Sanjuán, 2014: 8).

¹¹ Interpretació extreta de l'apartat de resultats i interpretació (IV.).

Al 1988, 1998 i 2008 s'han detectat pocs reportatges de **produccions associades** i, contràriament a la tendència que detalla Sanjuán, augmenten les coproduccions (cap títol de coproducció al 1988, un al 1998 i quatre al 2008). Ara bé, aquesta substitució podria haver-se accentuat en els últims 6 anys, que no s'han analitzat. També s'ha de tenir en compte la manca d'informació referent al tipus de producció dels anys 1988 i 1998.

Quantitat de **coproduccions** al llarg dels anys analitzats.

Font: elaboració pròpia.

La **producció pròpia** presenta una variació més continguda, ja que, la diferència del número de programes propis entre els tres anys analitzats, és d'un i dos títols: al 1988 es van emetre 32 reportatges propis, 10 anys més tard 33 i al 2008, 31. El 1998 va augmentar respecte del 1988 però una dècada després, la quantitat de reportatges propis disminueix en dos títols. La producció pròpia es situa doncs, al voltant de 31 i 33 reportatges i, per tant, al llarg dels 3 anys analitzats, el nombre de títols d'aquest tipus de producció és estable.

- Quina és l'**evolució** del **periodisme d'investigació** al programa *30 minuts*, de Televisió de Catalunya, al llarg dels 30 anys d'emissió?

Els resultats obtinguts, sobre l'evolució del periodisme d'investigació al programa de TVC, demostren que:

el periodisme d'investigació al 30 minuts incrementa de manera important en l'últim el any i disminueixen, de forma esglaonada, els reportatges que no estan classificats com a periodisme d'investigació.

12

¹² Interpretació extreta de l'apartat de resultats i interpretació (IV.).

En primer terme, les xifres revelen que en els dos primers anys estudiats, es van fer més reportatges que no corresponen al periodisme d'investigació, que reportatges de periodisme d'investigació: 12 títols de periodisme d'investigació en detriment de 17 que no ho són el 1988 i 10 en confrontació a 15, el 1998. Només al 2008 es van emetre més reportatges propis de periodisme d'investigació (14 envers 9, que no són d'investigació).

Sanjuán descriu com es practica el periodisme des de l'equip del *30 minuts* i apunta aquesta combinació de reportatges de periodisme d'investigació i reportatges que no ho són, que s'ha pogut observar a l'anàlisi: “De vegades no traiem grans informacions inèdites ni exclusives en els *30 minuts* sinó que molts cops, més que periodisme d'investigació, el que fem és explicar i documentar una realitat molt més a fons del que habitualment es fa en els informatius, en formats molt més curts” (2014: 2).

Ampliant el gràfic es poden observar els resultats de cada any. El 1988 es van emetre 2 reportatges més de **periodisme d'investigació** i 2 reportatges més que **no són periodisme d'investigació** en comparació al 1998, 10 anys més tard. El 2008, en relació al 1998, es van produir 4 reportatges més de periodisme d'investigació i 6 menys que no ho són.

	Periodisme d'investigació	No periodisme d'investigació	Reportatges visionats
1988	12	17	29
1998	10	15	25
2008	14	9	23

Taula amb algunes de les dades analitzades del 1988, 1998 i 2008.

Font: elaboració pròpia.

Segons l'actual director del programa, “sempre s’ha practicat el periodisme d’investigació” a TVC i al *30 minuts* però que degut a la crisi econòmica, per tant a partir del 2008, i l’alt cost que té aquest tipus de periodisme, s’han hagut d’ajustar més:

“Abans es dedicava més temps a investigar un tema durant uns mesos – fa 4 o 5 anys enrere -, [...] perquè abans, o es comptava amb més equip o com que hi havia produccions associades, tenies a l’abast temes propis fets per productores. Però ara com que hem tancat obligatòriament la finestra a aquestes productores, el periodisme d’investigació d’aquí, s’ha retallat” (2014: 9)

I afegeix que l'equip del *30 minuts* està "obligat" a comprar més producció aliena (Sanjuán, 2014: 9).

La davallada pressupostària no ha significat, segons Sanjuán, la disminució de la pràctica del periodisme d'investigació al programa. "En aquests 5 anys també s'ha fet periodisme d'investigació" diu el director i destaca que la rebaixa de diners, s'ha vist reflectida en menys viatges a l'estranger però que "això no vol dir haver deixat el periodisme d'investigació" (2014: 9). Sanjuán posa l'èmfasi en el fet que l'equip sempre ha tingut el temps molt acotat i que no s'ha vist reduït, com en les cobertures internacionals dels telenotícies. L'ADN del *30 minuts* és el periodisme d'investigació i de profunditat i per això "mai renunciem a fer-lo" (Sanjuán, 2014: 9).

Un altre element que podria ajudar a explicar la tendència a l'alça de l'últim any analitzat, dels reportatges de periodisme d'investigació, són els avenços tecnològics que han facilitat la pràctica d'aquesta disciplina. La tecnologia ha suposat una important reducció del temps per transportar aparells, distribuir i difondre (Sanjuán, 2014: 9). Sanjuán també anomena els desavantatges: "De vegades va en contra teva perquè has de confirmar tot allò que alimenta a les xarxes socials, per exemple [...] Però al mateix temps, sense ella de vegades hi ha coses que no podries explicar. O sigui que és una eina que la utilitzem i realment és positiva, en termes generals" (2014: 9).

3. Quina és l'evolució del **periodisme d'investigació** dels **grups 1 i 2** dels reportatges del *30 minuts*, de Televisió de Catalunya, al llarg dels 30 anys de vida del programa?

Al llarg del mètode (III.) s'ha explicat la classificació entre els dos grups establerts, anomenats grup 1 i grup 2. Aquesta diferenciació a permès analitzar la quantitat de reportatges enfocats a destapar un fet il·legal amagat, per una banda, i per l'altra, reportatges de denúncia social, que s'han fet al *30 minuts*. La tendència general mostra que es produeix més periodisme d'investigació del grup 2, és a dir, de denúncia social, que del grup 1. Així, el 1988 es van fer 8 reportatges del grup 2 i la meitat del grup 1; el 1998, 5 reportatges de tots dos grups; i el 2008, 9 del grup 2 i 5 del grup 1.

El director del programa també diferencia aquest tipus de periodisme d'investigació dins del mateix gènere, que ha estat anomenat periodisme d'investigació del grup 2, en aquest TFG. "[...] També fem molt reportatge de denúncia d'una situació determinada, a través de la simple exposició més aprofundida de la realitat" (2014: 2), entenent el periodisme de denúncia com a periodisme d'investigació perquè, segons opina Sanjuán, "jo no diferenciaria periodisme d'investigació amb periodisme de denúncia. A més les fronteres entre aquests gèneres no estan mai marcades de manera molt dràstica sinó que s'envaeixen entre els propis territoris" (2014: 1).

L'evolució dels 3 anys tendeix a augmentar el número de reportatges de periodisme d'investigació del **grup 1** mentre que del **grup 2**, les dades varien força. Si el 1988 es van emetre 4 reportatges del grup 1, en els dos anys següents analitzats, la xifra s'estanca a 5 títols. Pel que fa al periodisme d'investigació del grup 2, el 1988 es van emetre 8 reportatges, 10 anys després, 5 i en l'últim any analitzat, 9.

4. Evolució dels **temes** abordats al *30 minuts*: històries de casa nostra o internacionals.

Una altra conclusió, que ha sorgit a mesura que es finalitzava aquest treball, versa sobre la temàtica dels reportatges del *30 minuts*. Com destaca Sanjuán, als inicis del programa, hi havia “molta més vocació internacional” (2014: 4): cobrir els grans esdeveniments històrics que es produïen arreu i explicar altres realitats més enllà de les fronteres del nostre país. Amb els anys, i també degut a la disminució dels recursos a causa de la crisi econòmica, s'ha apostat per temes més propers. El motiu és doble: menys diners i més demanda de la cobertura d'aquests temes per part de l'audiència (Sanjuán, 2014: 5).

5. Ús generalitzat del **mètode d'investigació**: la bona praxi del *30 minuts*.

De l'anàlisi dels 77 reportatges, emesos al llarg dels 3 anys seleccionats, i de l'entrevista a l'actual director, Eduard Sanjuán, se'n desprèn la voluntat i l'ús efectiu, per part de l'equip del *30 minuts*, en gran part dels reportatges produïts, d'un mètode d'investigació rigorós i pacient i l'elaboració dels productes audiovisuals durant un termini molt llarg de temps.

Es demostra, per tant, l'aposta de TVC i el programa del *30 minuts* per fer un periodisme de qualitat i de manera pausada. Si bé no tots els reportatges del *30 minuts* es poden classificar dins del gènere del periodisme d'investigació, la majoria dels títols analitzats són exemple de bona praxi de l'ofici.

VI. Bibliografia

6.1 Documents impresos

Caminos, J. M. (1997). *Periodismo de investigación: Teoría y práctica*. Madrid: Síntesis, Ciencias Información.

Cassany, R., Figueras, M., Alsius, S., i Luzón, V. El periodisme audiovisual a internet: funcions diferents, vídeos diferents. *Quaderns del CAC*, 16 (juliol 2013), 35-48.

Chicote, J. (2006). *El periodismo de investigación en España: Causas y efectos de su marginación*. Madrid: Fragua Comunicación.

Di Domenica, S. (2013). *Periodistas que preguntan por qué: Relatos y entrevistas sobre periodismo de investigación* (1a ed.). Buenos Aires: Biblos, Comunicación Medios Cultura.

Lalueza, F. (1993). *Estudi analític dels criteris definidors del periodisme d'investigació televisiu. Determinació del corpus del cas espanyol*. Tesis doctoral no publicada, Universitat Autònoma de Barcelona, Bellaterra.

Lalueza, F. (2003). *Periodismo de investigación televisivo. Marco teórico y metodológico para el análisis de la modalidad*. Tesis doctoral no publicada, Universitat Pompeu Fabra, Barcelona.

Llei 22/2005, de 29 de desembre, de la comunicació audiovisual de Catalunya, Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya núm. 421 (2012).

Martínez, G. (2004). *Periodismo de investigación: Fuentes, técnicas e informes* (1a ed.). Buenos Aires: Ugerman editor. Ciencia & tecnica, Colección Comunicación & Cultura.

Quesada, M. (1997). *Periodismo de investigación o el derecho a denunciar* (1a ed.). Barcelona: Cims, Libros de Comunicación Global.

Reyes, G. (2006). *Periodismo de investigación* (1a ed.). Alcalá de Guadaíra: Trillas, Eduforma.

Sanjuán, E. (2014). *Entrevista amb el director del programa 30 minuts de TVC*. Sant Joan Despí, 3 de febrer de 2014.

Secanella, P. M. (1986). *Periodismo de investigación*. Madrid: Tecnos.

Televisió de Catalunya. (1999). *Darrere la càmera: Quinze anys de 30 minuts* (1a ed.). Sant Joan Despí: Televisió de Catalunya, Pòrtic i Enciclopèdia Catalana.

6.2 Documents electrònics

Ajuntament de Girona. (2014). *Servei de gestió documental, arxius i publicacions (SGDAP)*. Recuperat gener 2014, des de <http://www.girona.cat/sgdap/cat/premsa.php>

CBS News. (2014). *60 Minutes*. Recuperat 23 juliol 2014, des de <http://www.cbsnews.com/60-minutes/>

Grup Enciclopèdia Catalana. *Enciclopèdia.cat*. Recuperat 31 juliol 2014, des de <http://www.enciclopedia.cat/>

Institut d'Estudis Catalans. *Diccionari de la llengua catalana. DIEC2. Segona edició*. Recuperat 31 juliol 2014, des de <http://dlc.iec.cat/>

La Vanguardia. (2014). *Hemeroteca*. Recuperat gener 2014, des de <http://www.lavanguardia.com/hemeroteca/index.html>

Luzón, V. (2001). *La irrupción de Internet en las rutinas productivas de los informativos diarios televisivos: El caso de TV3, Televisió de Catalunya*. Universitat Autònoma de Barcelona, Bellaterra. Recuperat 17 agost 2014 des de <http://hdl.handle.net/10803/4099>

Radio y Televisión Española. (2006). *Teleobjetivo*. Recuperat 24 juliol 2014, des de <http://goo.gl/bdLEbO>

Radio y Televisión Española. (2007). *Línea 900*. Recuperat 24 juliol 2014, des de http://www.rtve.es/tve/b/linea900_old/index.html

Radio y Televisión Española. (2014). *Documentos TV*. Recuperat 24 juliol 2014, des de <http://www.rtve.es/noticias/documentos-tv/>

Radio y Televisión Española. (2014). *Informe Semanal*. Recuperat 23 juliol 2014, des de <http://www.rtve.es/noticias/informe-semanal/>

Radio y Televisión Española. (2014). *La noche temática*. Recuperat 24 juliol 2014, des de <http://www.rtve.es/television/documentales/la-noche-tematica/>

Radio y Televisión Española. (2014). *En portada*. Recuperat 24 juliol 2014, des de <http://www.rtve.es/noticias/en-portada/>

Televisió de Catalunya. (2014). *Arxiu de reportatges*. Recuperat 6 juliol 2014, des de <http://www.tv3.cat/30minuts/arxiu>

Televisió de Catalunya. (2014). *Tv3*. Recuperat 6 juliol 2014, des de <http://www.tv3.cat/>

Viquipèdia. L'enciclopèdia lliure. (2014). *Interès públic*. Recuperat 18 juliol 2014, des de http://ca.wikipedia.org/wiki/Inter%C3%A8s_p%C3%ABlic

VII. Annex

7.1 Llistat dels 30 *minuts* visionats i analitzats dels anys 1988, 1998 i 2008

El periodisme d'investigació al programa *30 minuts* de Televisió de Catalunya
Reportatges emesos el **1988**

DATA EMISSIÓ	TÍTOL DEL REPORTATGE	AUTORS O TIPUS DE PRODUCCIÓ	DISPONIBLE a l'arxiu del <i>30 minuts</i>	INFORMACIÓ EN DIARIS o altres
1988				
03-gen	El Raval: l'últim esglaó	Jaume Vilalta i Miquel García	X	
10-gen	Austràlia: el final de les oportunitats / la fi de les oportunitats	?		Diari Avui.
17-gen	Albània: al marge de tot	Joan Salvat i Guillem Roig	X	
24-gen	Plutoni: el mercat negre de la bomba	Aliena: Channel Four		Diari El Punt.
31-gen	Baix Ebre: un problema de fronteres i Israel: la revolta palestina / pedres per pau (1991).	Francesc Escribano, Josep Ros i Santiago Torres	X + X	Segons el llibre del <i>30 minuts</i> el dia 31 també es va emetre 'Israel: la revolta palestina'.
07-feb	Les imatges prohibides / Tibet: les imatges prohibides	?		Diari Avui: ús de la càmera oculta.
14-feb	Davos: el club de poder i Carnaval: Barcelona, anys 20	Jordi Fortuny i Blanca de la Torre	X + X	Segons el llibre del <i>30 minuts</i> el dia 14 també es va emetre 'Carnaval: Barcelona, anys 20'.
21-feb	El despoblament de l'Alt Pirineu / Alt Pirineu: història sense futur	Carles Bosch	X	
28-feb	Europa: armes sense fronteres	?		Diari Avui.
06-març	Noruega: un paradís per a les dones?	Montserrat Armengou i Albert Azpiazu	X	
13-març	Ballet: arriben els russos i Bhopal: tres anys per a no res i Waldheim: examen de consciència	?		Als diaris es diu que s'emet el 1r reportatge i a l'arxiu del <i>30 minuts</i> diu que s'emet el 20 de març. Al llibre del <i>30 minuts</i> es diu que s'emeten els dos últims títols.
20-març	Ballet: arriben els russos (Repetició)	Jaume Vilalta i Melcior Soler	X	Un equip de <i>30 minuts</i> .
27-març	Colòmbia: la guerra bruta	Francesc Escribano, Carles Guàrdia i Josep Ros	X	Un equip del programa.
03-abr	Amazònia: la solitud de la selva	Jaume Vilalta	X	
10-abr	Etiòpia: un reportatge impossible i Unió Soviètica: la policia de la perestroika	Pilar Rahola + Manuel Raya	X	Segons el llibre del <i>30 minuts</i> el dia 10 es van emetre els dos reportatges.

El periodisme d'investigació al programa *30 minuts* de Televisió de Catalunya
Reportatges emesos el **1988**

17-abr	L'Ulster: a punta de fusell	Carles Bosch, Mireia Domènech i Santiago Torres	X	
24-abr	Afganistàn: la ferida de la Unió Soviètica	Aliena: Thames TV		
01-maig	Ariane: l'espai europeu i George Harrison: entrevista al cap dels anys	Jaume Vilalta + Carles Bosch	X + X	Segons El Punt, 'Afganistàn: la ferida de la Unió Soviètica'. Segons el llibre del <i>30 minuts</i> es van emetre 'Ariane: l'espai europeu' i 'G. Harrison...'
08-maig	La generació de la utopia / Maig del 68: la generació de la utopia	Jordi Fortuny, Carles Gene i Joan Víctor	X	
15-maig	Sud-Àfrica: els blancs que no agraden/ els blancs que no vol el món	Aliena: Suïssa TSR		
22-maig	Unió Soviètica: el ressorgir de la fe / ressorgiment de la fe	?		
29-maig	ELECCIONS 1988			
05-juny	Jubilats: viure sota mínims	Francesc Escribano, Ignasi Barjau i Eva Mintening	X	
12-juny	Barcelona: sobreviure a un atemptat	Carles Gene, Joan Víctor i Jaume Vilalta	X	
19-juny	Tren Indian Pacífic: Austràlia, de costa a costa / Austràlia: tren de costa a costa	Equip del <i>30 minuts</i>		
26-juny	Kampuchéa: a l'ombra dels camps de batalla/ a l'ombra dels camps assassins / Cambodja: a l'ombra dels camps de batalla	?		
03-jul	Sud-Àfrica: la costa dels taurons i Delta de l'Ebre: mar de fons	/ + Xavier Moret	Només la sinopsi + X	No surt en cap diari. Segons el llibre del <i>30 minuts</i> s'emeten els dos títols.
10-jul	El Japó: darrere la la màscara / Japó: darrere la la màscara	Aliena: "Un reportatge anglès de John Pilgar"		Diari Avui.
17-jul	Dukakis: el retrat d'un candidat i Sabina Minkowa: aspirant a actriu	?		Segons el llibre del <i>30 minuts</i> s'emeten els dos títols.
24-jul	Enzo Tortora: la història d'un innocent / La Tortora: història d'un innocent	?		
31-jul	Tailàndia: el negoci del cos	?		
07-ag	Michel Jackson: l'obsessió per ser l'u i Costa Brava: les nits britàniques	Josep Maria Soler i Joan Ubeda + Antoni Franco, Antoni Novella i Xavier Moret	/ + X	
14-ag	Estats Units: el lobby més poderós	Aliena: Channel Four		Segons el llibre del <i>30 minuts</i> .
17-ag	Savina: aspirant a actriu	Carles Bosch, Eva Mintening i Josep M Sunyer	X	No surt al llibre del <i>30 minuts</i> .

El periodisme d'investigació al programa *30 minuts* de Televisió de Catalunya
Reportatges emesos el **1988**

21-ag	Nairobi: la banda d'en Bernard	AGOST: producció aliena		
28-ag	Lisboa: el regust de la cendra i Asahi Shimbun: un diari diferent	Montserrat Armengou + Montserrat Besses	X + X	Segons el llibre del <i>30 minuts</i> s'emeten els dos títols.
28-ag	Japó: la boira negra	?		No surt al llibre del <i>30 minuts</i> .
04-set	Colòmbia: la febre verda	?		
11-set	Edén Pastora: assassinat al riu San Juan	Aliena: "reportatge de Judy Woodruff"	X	A l'Avui diu que es va emetre el 28/8.
18-set	Corea del Sud: el petit tigre	?		
25-set	Bolívia: a l'ombra del narcodòlar	Jordi Llompart i Robert Verdes	X	
02-oct	Els toros: entre la vida i la mort	Francesc Escribano, Alonso Carnicer i Miquel García	X	
09-oct	Yakuza: la màfia del Japó i Eutanàsia: el dret a morir ('Decidir la mort', a la web del <i>30 minuts</i> però el 2009)	?	/ + X	Segons el llibre del <i>30 minuts</i> només s'emet 'Eutanàsia: el dret a morir'.
16-oct	Algèria: la revolta juvenil	Aliena: "reportatge de Temps Present"		
23-oct	Yakuza: la màfia del Japó (Repetició)	?		Segons el llibre del <i>30 minuts</i> i no es repeteix.
30-oct	N'hi ha però no es coneix el seu títol.	?		A LV diu que es fa un programa especial dedicat a les eleccions nordamericanes i al llibre del <i>30 minuts</i> no posa cap títol (no s'emet res).
06-nov	Iugoslàvia: la destinació nacional/ desintegració nacional	Jaume Vilalta i Alonso Carnicer	X	
13-nov	Voluntaris: on l'administració no arriba	Carles Bosch, Josep M Domènech i Josep M Fernández	X	
20-nov	J. F. Kennedy: les falsedats d'una investigació	?		
27-nov	Justícia: un retrat quotidià	Carles Guàrdia, Francesc Escribano i Miquel García	X	
04-des	Fugir de casa: l'angoixa de l'absència	Propi		
11-des	Extremadura: vedat de caça	Alonso Carnicer, Josep Fernández i Carles Guàrdia	X	
18-des	Unió Soviètica: <i>glasnost</i> a la presó	?		
25-des	Quebec: els homes del fred	?		

Recompte:	Total reportatges: 60	Total visionat: 29 (= disponibles web + propis)	Total propi: 32	Total aliè: 7
-----------	-----------------------	--	--------------------	---------------

El periodisme d'investigació al programa *30 minuts* de Televisió de Catalunya
Reportatges emesos el 1998

DATA EMISSIÓ	TÍTOL DEL REPORTATGE	AUTORS O TIPUS DE PRODUCCIÓ	DISPONIBLE a l'arxiu del 30 minuts	INFORMACIÓ EN DIARIS o altres
1998				
04-gen	Noia de Singapur /La noia de Singapur	?		
11-gen	La crisi d'Algèria / Gia: Morir matant	"L'equip del programa..."		Diari de Girona.
18-gen	Un malson americà	Santiago Torres i Ramon Vallès	X	Equip del 30 minuts.
25-gen	L'infern a casa	Propi		
01-feb	Contents i enganyats	Margalida Solivellas, Josep Ros i Carles Pérez	X	Ús de la càmera oculta.
08-feb	Qui paga, mata	Aliena: "Robin Cook, un periodista britànic, fa veure...", segons El Punt.		
15-feb	Dies d'un jutjat	Manuel Raya, Mireia Pigrau, Francesc Cancellon, Josep M Sunyé i Manuel Morote	X	
22-feb	Esclaus del comerç: les noves zones franques	Coproducció: Productora belga Kanakna i TVC	X	Ús de la càmera oculta.
01-març	Rússia: els nous gulags / Els nous gulags	?		
08-març	Tabac que crema	L'equip de 30 minuts ...		Diari Avui.
15-març	Procés a Pinochet	Santiago Torres i Ramon Vallès	X	
22-març	Oli que bull	Manel Raya i Francesc Pou	X	
29-març	El circ de l'alegria	Toni Puntí	X	
05-abr	Pares a temps parcial	Montse Armengou i Ricard Belis	X	
12-abr	Otzi, home de la glacera / Otzi: l'home de la glacera	Aliena: Dier Spiegel TV		
19-abr	El viatge / El viatge	Sion Biurrun i Carles Bosch	X	
26-abr	Vicky sherpa / Vicky sherpa: fer realitat un somni	Josep Ros i Josep M Domènech	X	
03-maig	Em permet la documentació?	Un reportatge dels equips de 30 minuts	X	
10-maig	Doñana: un desastre anunciat	Manuel Raya i Josep M Domènech	X	
17-maig	Dos camins cap a la pau	Sílvia Heras i Mireia Pigrau	X	
24-maig	La càrrega dels nens	Carles Guàrdia i Ramon Vallès	X	
31-maig	Diana continua donant dividends	Aliena: Panorama BBC		
07-juny	El preu de la veritat	Aliena: BBC		
14-juny	Vides de premi	Montserrat Besses, Sussanna Morcillo, Francesc Pou i Lluïsa Roca	X	
21-juny	Cuba, siempre fidelísima	Dolors Genovès		Segons el llibre del 30 minuts no hi ha programa.
28-juny	Cuba, siempre fidelísima (Segona part)	Dolors Genovès		Segons el llibre del 30 minuts no hi ha programa.

El periodisme d'investigació al programa *30 minuts* de Televisió de Catalunya
Reportatges emesos el **1998**

05-jul	Terra noble/ Menorca: Terra noble	Margalida Solivellas, Josep Ros i Josep M Domènech	X	
12-jul	La ruta secreta de la caoba	?		
19-jul	No tot és roc'n'roll / A Escalarre no tot és roc'n'roll	J. M. Andrés "Aranya", Marc Mateu i Josep Rovira	X	
26-jul	Que arriben els de Barcelona!	Santiago Torres i Lluís Montserrat	X	Segons el llibre del <i>30 minuts</i> no hi ha programa.
02-ag	El senyor de les bèsties	Manuel Raya i Josep M Domènech		Segons el llibre del <i>30 minuts</i> no hi ha programa.
09-ag	El cas Joaquín Martínez: un malson americà (Repetició)	Santiago Torres i Ramon Vallès	X	Segons el llibre del <i>30 minuts</i> no hi ha programa.
23-ag	Dies d'un jutjat (Repetició)	Manuel Raya, Mireia Pigrau, Francesc Cancellon, Josep M Sunyé i Manuel Morote	X	Repetit, confirmat a LV. Segons el llibre del <i>30 minuts</i> no hi ha programa.
30-ag	Créixer a Euskadi (Repetició)	?		Repetit, confirmat a LV. Segons el llibre del <i>30 minuts</i> no hi ha programa.
06-set	Procés a Pinochet (Repetició)	Santiago Torres i Ramon Vallès	X	Repetit, confirmat a LV. Segons el llibre del <i>30 minuts</i> no hi ha programa.
13-set	L'aventura del port	Manuel Raya i Lluís Montserrat	X	
20-set	La treva d'ETA / 70 hores de treva	?		
27-set	Maison rouge	Jordi Ferrerins i Francesc Pou	X	
04-oct	De fora vingueren...	Carles Guàrdia, Lluís Jené, Richard Schweid	X	
11-oct	Dones afganeses: esclaves dels talibans / Esclaves dels talibans	Aliena: Elisabeth Drevillon i Céline Hue		
18-oct	Dilluns a Guernica	Carles Bosch, Josep Ma Domènech, Carles Guàrdia i Ferran Prat	X	
25-oct	Especial eleccions basques			
01-nov	ETA: sortint a la llum	Aliena: BBC		
08-nov	Xile: la segona transició	Josep Noguer, Lluís Miquel García i Lluís Jené	X	
15-nov	Mònica: un món a la mà	Manuel Raya i Lluís Montserrat		
22-nov	Tortura: més enllà del dolor	Montse Armengou i Ricard Belis		
29-nov	¿Café para todos? / Constitució: ¿Café para todos?	Antoni d'Armengol, Ricard Belis i Carles Solà	X	
06-des	Xile: el cop d'Estat. L'últim dia de Salvador Allende / L'últim dia de Salvador Allende	Aliena: col·laboració entre Télé-Québec, France 3, Macumba Internacional i Méditerranée Film Production.		

El periodisme d'investigació al programa *30 minuts* de Televisió de Catalunya
Reportatges emesos el **1998**

13-des	Del roig al negre	Josep Ros i Ramon Vallès	X	
20-des	La Marató de TV3			
27-des	Bancarrota a Bangkok	?		

Recompte:	Total reportatges: 46	Total visionat: 25 (= disponibles web + propis)	Total propi: 33	Total aliè: 7
-----------	-----------------------	---	-----------------	---------------

El periodisme d'investigació al programa *30 minuts* de Televisió de Catalunya
Reportatges emesos el **2008**

DATA EMISSIÓ	TÍTOL DEL REPORTATGE	AUTORS O TIPUS DE PRODUCCIÓ	DISPONIBLE a l'arxiu del <i>30 minuts</i>	INFORMACIÓ EN DIARIS o altres
2008				
06-gen	La clínica dels elefants	Aliena: TPI	Només la Sinopsi	
13-gen	Tot esperant l'ave	Montse Castany, Eduard Quesada i Daniel Pons	Només la Sinopsi	
20-gen	Un mur de sorra	Pedro Barbadillo i Ricard Belis	X	
27-gen	Consumint el planeta	Esther Llauredó i Lourdes Guiteras	X	
03-feb	Vides minades	<i>30 minuts</i> i La Lupa Produccions, SL.	X	
10-feb	Anatomía del Raval	Santiago Torres i Anna Giral Gris	X	Equip del <i>30 minuts</i> , segons LV.
17-feb	Made in Pakistan	Joan Roura i Jordi Regàs	X	
24-feb	La ceba d'or	Eduard Quesada, Montse Castany i Quico Concellón	X	
02-març	Els nous exèrcits privats	Aliena: Patrick Forester	Només la Sinopsi	
09-març	ELECCIONS GENERALS			
16-març	Bucarest, la memòria perduda	NO és un <i>30 minuts</i>		
23-març	Obama, un somni americà	Aliena: Maurice Bisailon. A&E		
30-març	Es busca metge: incorporació immediata	Anna Batlle, Lluís Pujol i Mireia Pigrau	X	
06-abr	Dubai, construïnt un somni	Roser Oliver i Ramon Vallès	X	
13-abr	Las Vegas, els Monegres	Esther Llauredó i Lourdes Guiteras	X	
20-abr	La creu i les urnes (I)	Carles Guàrdia, Lluís Montserrat	Només la Sinopsi	
27-abr	La creu i les urnes (II)	Carles Guàrdia i Lluís Montserrat	Només la Sinopsi	
04-maig	Colòmbia, el país dels 30.000 ostatges	Aliena: Maximal Productions, France 5		
11-maig	Saragossa - Reial Madrid			
18-maig	Aigua, encara més justa	Carles Guàrdia, Lluís Montserrat i Lourdes Guiteras	X	
25-maig	Especial Copa Àfrica 2008			
01-juny	Estrelles de l'extraradi	Genís Cormand i Pere López	X	
08-juny	El zenit del petroli	Aliena: Nine Films & Television PTY Limited ABN		
15-juny	L'exportació dels castells	Xavier Capdevila	X	
22-juny	Pequín 08: el doble joc	Aliena: Hikaro Productions		
29-juny	Amazònia: la vida per un dòlar	Aliena: VM Group		
06-jul	30 segons per un destí	Montserrat Besses i Lluís Montserrat	X	
13-jul	De vacances. 'Turisme a Cisjordània'	NO és un 30 Min		
20-jul	30 segons per a un destí (Repetició)	Montserrat Besses i Lluís Montserrat	X	
27-jul	Desenganyats del somni	Aliena: Justin Webster		

El periodisme d'investigació al programa *30 minuts* de Televisió de Catalunya
Reportatges emesos el **2008**

03-ag	Redissenyant la Barceloneta	Esther Llauredó i Ricard Belis	X	
10-ag	El museu enfonsat	Pedro Barbadillo	X	
17-ag	La funa de Víctor Jara	Nélida Ruiz i Cristian Villablanca. Coproducció amb Paral·lel 40 i <i>30 minuts</i>	X	
24-ag	L'etanol, el combustible que es planta	Santiago Torres i Ramon Vallès	X	
31-ag	Paparazzi, els llops de Hollywood	Aliena: TAC Presse	Només la Sinopsi	
07-set	Pioners de la Costa Brava	Francesc Sánchez i Ricard Belis	Només la Sinopsi	
14-set	Tan "monos" com nosaltres	30 Minuts i JWP	Només la Sinopsi	
21-set	La corona	Aliena: HBO		
28-set	El llarg del camí del somni	Montse Armengou, Lourdes Guiteras i Richard Schweid	Només la Sinopsi	
05-oct	Crisi: i a mi per què m'afecta?	ABC Austràlia i Equip de TVC	Només la Sinopsi	
12-oct	Corea del Nord: la gran il·lusió	Sergi Vicente, Mireia Pigrau i Ferran Prat	X	
19-oct	El preu de la prostitució	Sion Biorrun i Roger Rovira	X	
26-oct	Amb el menjar no s'hi juga	Carles Guàrdia, Quico Concelló i Lourdes Guiteras	X	
02-nov	"Latinos", el vot decisiu	Santiago Torres i Ramon Vallès	X	
09-nov	NBA: darrere el somni	Víctor Lavagnini i Jordi Robirosa	X	
16-nov	Un premi compartit	Joan Salvat i Lluís Montserrat	X	
23-nov	Atrapats a l'Afganistan	Aliena: Panorama BBC		
30-nov	Un debat incòmode	Esther Llauredó i Mireia Pigrau	Només la Sinopsi	
07-des	Hem de tenir por de Rússia?	Aliena: Panorama BBC		
14-des	La Marató de TV3			
21-des	La cienciologia i jo	Aliena: Panorama BBC		
28-des	2008: Esborrany d'un nou món	NO és un 30 Min		

Recompte:	Total reportatges: 44	Total visionat: 23 (= disponibles web + propis)	Total propi: 31	Total aliè: 13
-----------	-----------------------	---	-----------------	----------------

7.2 Fitxes de l'anàlisi dels *30 minuts* visionats i analitzats dels anys 1988, 1998 i 2008

El periodisme d'investigació al programa *30 minuts* de Televisió de Catalunya
Fitxes d'anàlisi dels reportatges emesos el **1988**

DATA D'EMISSION		03-gen-88	17-gen-88	31-gen-88
NOM REPORTATGE		El Raval: l'últim esglaó	Albània: al marge de tot	Baix Ebre: un problema de fronteres
1	El reportatge presenta dades inèdites?	Sí, se sap que al Raval hi ha pobresa (dades de la UE, de l'ajuntament de BCN i de la policia i la jefatura de Madrid) però no s'han vist mai abans imatges com aquestes.	Sí, l'accés a Albània és molt restringit.	Sí, segurament se'n va parlar molt als anys 80.
2	La investigació s'ha dut a terme mitjançant un mètode de treball rigorós i pacient i, generalment, amb un termini molt llarg d'elaboració?	Sí, molts mesos d'elaboració.	Sí.	Sí. Moltes fonts, dades i imatges.
3	Treu a la llum una informació que algú vol ocultar?	Sí, els mateixos habitants del Raval.	Sí, però només el règim d'Albània.	No.
4	Denuncia amb noms i cognoms una informació?	Sí, una situació i es diu que no es destinen prou recursos al barri (per part de l'Ajuntament).	No.	No, perquè no hi ha algú o alguns que es puguin identificar com a "culpables".
5	L'objecte d'investigació presentat o que es denuncia va en contra de l'interès públic?	No, perquè ho tracta des del punt de vista dels afectats i no els culpables.	Sí, en contra dels albanesos que no estan d'acord amb el règim.	No, només planteja un problema entre pobles.
6	Aquesta informació és important perquè afecta a un ampli sector de la societat o té rellevància social?	Sí, tot un barri i els veïns afectats.	Sí, a la societat albanesa.	Sí, té rellevància a tot Catalunya.

LLEGENDA

PI del grup 1: ítems 2, 3, 4, 5 i 6 (= destapa un cas de corrupció, estafa, narcotràfic, etc).
PI del grup 2: ítems 2, 4 i/o 5 i 6 (= periodisme de denúncia social).
No és periodisme d'investigació

El periodisme d'investigació al programa *30 minuts* de Televisió de Catalunya
Fitxes d'anàlisi dels reportatges emesos el **1988**

DATA D'EMISSION		31-gen-88	14-feb-88	14-feb-88
NOM REPORTATGE		Israel: la revolta palestina o Israel: pedres per pau	Davos: el club de poder	Carnaval: Barcelona, anys 20
1	El reportatge presenta dades inèdites?	No sé si inèdites del tot, però moltes i de molt importants, de gran valor.	No. Reportatge amb informació de difícil accés i alguna dada important però no inèdita.	No.
2	La investigació s'ha dut a terme mitjançant un mètode de treball rigorós i pacient i, generalment, amb un termini molt llarg d'elaboració?	Sí, moltes fonts: l'equip del <i>30 minuts</i> parla amb un comitè popular (clandestí), entre molts d'altres testimonis rellevants.	Sí, moltes fonts o testimonis, moltes imatges i temps d'estada llarg.	Sí.
3	Treu a la llum una informació que algú vol ocultar?	Sí, el govern israelià.	No, potser alguna veritat incòmode però res extraordinari.	No.
4	Denuncia amb noms i cognoms una informació?	Sí, els noms dels qui ocupen les terres dels palestins com Ariel Sharon.	No.	No.
5	L'objecte d'investigació presentat o que es denuncia va en contra de l'interès públic?	Sí, en contra l'interès dels palestins.	No.	No.
6	Aquesta informació és important perquè afecta a un ampli sector de la societat o té rellevància social?	Sí, tot Palestina.	Sí, de fet, a tot el món.	No.

El periodisme d'investigació al programa *30 minuts* de Televisió de Catalunya
Fitxes d'anàlisi dels reportatges emesos el **1988**

DATA D'EMISSION		21-feb-88	06-març-88	13-març-88
NOM REPORTATGE		Alt Pirineu: història sense futur	Noruega: un paradís per a les dones?	Ballet: arriben els russos
1	El reportatge presenta dades inèdites?	No, dades poc rellevants.	Sí, no gaire impactants però tenint en compte el temps en que està realitzat és un reportatge molt atrevit i nou. Al 88 a Espanya feia poc més de 10 anys que s'acabava el Franquisme.	No.
2	La investigació s'ha dut a terme mitjançant un mètode de treball rigorós i pacient i, generalment, amb un termini molt llarg d'elaboració?	Sí, moltes fonts i testimonis i descripció detallada de molts aspectes de la vida quotidiana.	Sí, molts testimonis (tot i que només dones i un cas d'un home) i tracta molts aspectes.	Sí.
3	Treu a la llum una informació que algú vol ocultar?	No.	No.	No.
4	Denuncia amb noms i cognoms una informació?	No.	No, presenta una realitat social.	No.
5	L'objecte d'investigació presentat o que es denuncia va en contra de l'interès públic?	No.	No.	No.
6	Aquesta informació és important perquè afecta a un ampli sector de la societat o té rellevància social?	Sí, afecta als pobles de l'Alt Pirineu.	Sí, a totes les dones i com que s'emet a TV3, a totes les dones i homes de Catalunya.	No.

El periodisme d'investigació al programa *30 minuts* de Televisió de Catalunya
Fitxes d'anàlisi dels reportatges emesos el **1988**

DATA D'EMISSION		27-març-88	03-abr-88	10-abr-88
NOM REPORTATGE		Colòmbia: la guerra bruta	Amazònia: la solitud de la selva	Etiòpia: un reportatge impossible
1	El reportatge presenta dades inèdites?	Sí, segurament ja conegudes per la societat colombiana però no pels catalans.	Sí.	Sí.
2	La investigació s'ha dut a terme mitjançant un mètode de treball rigorós i pacient i, generalment, amb un termini molt llarg d'elaboració?	Sí, molts testimonis.	Sí, en un període llarg de temps.	Sí.
3	Treu a la llum una informació que algú vol ocultar?	Sí, els narcotraficants i terroristes o paramilitars. També el govern, que no aplica mesures eficaces per acabar amb el conflicte.	No.	Sí, qui fa la guerra a Etiòpia.
4	Denuncia amb noms i cognoms una informació?	Sí, anomena i identifica narcotraficants i assassins.	No.	Sí, el govern i qui fa la guerra.
5	L'objecte d'investigació presentat o que es denuncia va en contra de l'interès públic?	Sí, en contra els colombians i la seva societat.	No.	Sí, contra el camp de refugiats que ha hagut de ser evacuat.
6	Aquesta informació és important perquè afecta a un ampli sector de la societat o té rellevància social?	Sí, tot Colòmbia i el món. També els països que estan en una situació similar.	No.	Sí, als etiòps i a tot el món.

El periodisme d'investigació al programa *30 minuts* de Televisió de Catalunya
Fitxes d'anàlisi dels reportatges emesos el **1988**

DATA D'EMISSION		17-abr-88	01-maig-88	01-maig-88
NOM REPORTATGE		L'Ulster: a punta de fusell	Ariane: l'espai europeu	George Harrison: entrevista al cap dels anys
1	El reportatge presenta dades inèdites?	No, no són dades que descobreix el <i>30 minuts</i> , però sí molt rellevants.	No.	No.
2	La investigació s'ha dut a terme mitjançant un mètode de treball rigorós i pacient i, generalment, amb un termini molt llarg d'elaboració?	Sí, fins i tot han entrevistat al cap més alt de l'IRA.	Sí.	No, perquè no hi ha investigació.
3	Treu a la llum una informació que algú vol ocultar?	No, no és treu a la llum cap dada però sí que es toquen temes molt sensibles per uns i altres.	No.	No.
4	Denuncia amb noms i cognoms una informació?	Sí, informa d'una situació i parla de persones concretes.	No.	No.
5	L'objecte d'investigació presentat o que es denuncia va en contra de l'interès públic?	Sí, en contra els habitants d'Irlanda del Nord i de la resta de britànics.	No.	No.
6	Aquesta informació és important perquè afecta a un ampli sector de la societat o té rellevància social?	Sí, perquè és un conflicte internacional.	Sí, tot el món.	No.

El periodisme d'investigació al programa *30 minuts* de Televisió de Catalunya
Fitxes d'anàlisi dels reportatges emesos el **1988**

DATA D'EMISSION		08-maig-88	05-juny-88	12-juny-88
NOM REPORTATGE		La generació de la utopia	Jubilats: viure sota mínims	Barcelona: sobreviure a un atemptat
1	El reportatge presenta dades inèdites?	No.	Sí, perquè és una realitat desconeguda per alguns.	No.
2	La investigació s'ha dut a terme mitjançant un mètode de treball rigorós i pacient i, generalment, amb un termini molt llarg d'elaboració?	Sí, molts testimonis.	Sí, molts testimonis i període llarg d'elaboració.	Sí, molts testimonis de víctimes i recerca d'imatges.
3	Treu a la llum una informació que algú vol ocultar?	No.	Sí, segurament el govern.	No.
4	Denuncia amb noms i cognoms una informació?	No.	No, perquè no identifica possibles "culpables".	Sí, els dos terroristes.
5	L'objecte d'investigació presentat o que es denuncia va en contra de l'interès públic?	No.	Sí, en contra de la població envellida amb pocs recursos.	Sí, en contra els catalans i més en concret, les víctimes de l'atemptat d'Hipercor.
6	Aquesta informació és important perquè afecta a un ampli sector de la societat o té rellevància social?	Sí, a tot el món perquè el moviment <i>hippy</i> va travessar totes les fronteres.	Sí, una gran part de la població envellida.	Sí, un atemptat que va afectar a moltes famílies a Catalunya i que afecta a ETA.

El periodisme d'investigació al programa *30 minuts* de Televisió de Catalunya
Fitxes d'anàlisi dels reportatges emesos el **1988**

DATA D'EMISSION		03-jul-88	07-ag-88	17-ag-88
NOM REPORTATGE		Delta de l'Ebre: mar de fons	Costa Brava: les nits britàniques	Savina: aspirant a actriu
1	El reportatge presenta dades inèdites?	Sí, perquè explica l'augment de producció de marisc.	No.	No.
2	La investigació s'ha dut a terme mitjançant un mètode de treball rigorós i pacient i, generalment, amb un termini molt llarg d'elaboració?	Sí.	Sí.	No.
3	Treu a la llum una informació que algú vol ocultar?	No.	No.	No.
4	Denuncia amb noms i cognoms una informació?	No.	No.	No.
5	L'objecte d'investigació presentat o que es denuncia va en contra de l'interès públic?	No.	No.	No.
6	Aquesta informació és important perquè afecta a un ampli sector de la societat o té rellevància social?	Sí, als productors d'arròs, pescadors i els cultivadors de marisc.	Sí, als habitants de la Costa Brava.	No.

El periodisme d'investigació al programa *30 minuts* de Televisió de Catalunya
Fitxes d'anàlisi dels reportatges emesos el **1988**

DATA D'EMISSIÓ		28-ag-88	28-ag-88	25-set-88
NOM REPORTATGE		Lisboa: el regust de la cendra	Asahi Shimbun: un diari diferent	Bolívia: a l'ombra del narcodòlar
1	El reportatge presenta dades inèdites?	No.	Sí, les dades del diari que poden ser desconegudes pels catalans que miren el reportatge.	No.
2	La investigació s'ha dut a terme mitjançant un mètode de treball rigorós i pacient i, generalment, amb un termini molt llarg d'elaboració?	Sí.	Sí.	Sí, molts testimonis. Fins i tot el rei de la coca (la droga).
3	Treu a la llum una informació que algú vol ocultar?	No.	No.	Sí.
4	Denuncia amb noms i cognoms una informació?	No.	No.	Sí, però no denuncia sinó que els mostra: el rei de la coca, els ministres, els bolivians que es dediquen a cultivar la droga.
5	L'objecte d'investigació presentat o que es denuncia va en contra de l'interès públic?	No, és la descripció de l'incendi i com les autoritats hi volen posar remei.	No.	Sí, en contra la població més pobre de Bolívia.
6	Aquesta informació és important perquè afecta a un ampli sector de la societat o té rellevància social?	Sí, als lisboetes. Va ser un incendi molt desastrós.	No.	Sí, a tot Bolívia.

El periodisme d'investigació al programa *30 minuts* de Televisió de Catalunya
Fitxes d'anàlisi dels reportatges emesos el **1988**

DATA D'EMISSION		02-oct-88	06-nov-88	13-nov-88
NOM REPORTATGE		Els toros: entre la vida i la mort	Iugoslàvia: la destinació nacional/ desintegració nacional	Voluntaris: on l'administració no arriba
1	El reportatge presenta dades inèdites?	No.	Sí, potser pels catalans.	Sí, perquè se sap que hi ha pobresa però no són popularment conegudes les seves xifres.
2	La investigació s'ha dut a terme mitjançant un mètode de treball rigorós i pacient i, generalment, amb un termini molt llarg d'elaboració?	Sí.	Sí, fins i tot l'equip del programa va patir l'expulsió de Kosovo.	Sí, molts testimonis.
3	Treu a la llum una informació que algú vol ocultar?	No.	Sí, potser uns i altres (albanesos i serbis) volen amagar les seves coses.	No, però denuncia i descriu un fet.
4	Denuncia amb noms i cognoms una informació?	No.	No, però sí que denuncia la crítica situació del país.	No, surten alguns dels responsables de l'administració, però tot i així, no els acusa.
5	L'objecte d'investigació presentat o que es denuncia va en contra de l'interès públic?	No.	Sí, contra albanesos i serbis.	Sí, denuncia la situació dels pobres i la poca eficàcia de l'administració. També reconeix que l'administració no arriba a tot arreu i que es necessiten voluntaris.
6	Aquesta informació és important perquè afecta a un ampli sector de la societat o té rellevància social?	No.	Sí, a Kosovo i a Serbia; i a moltes famílies implicades. És un conflicte mundial.	Sí, a molta gent que viu amb pocs diners i que no rep ajuda de l'administració. Persones discapacitades, ancians, pobres...

El periodisme d'investigació al programa *30 minuts* de Televisió de Catalunya
Fitxes d'anàlisi dels reportatges emesos el **1988**

DATA D'EMISSION		27-nov-88	11-des-88
NOM REPORTATGE		Justícia: un retrat quotidià	Extremadura: vedat de caça
1	El reportatge presenta dades inèdites?	Sí, algunes de la quotidianitat dels jutjats.	Sí, o poc conegudes.
2	La investigació s'ha dut a terme mitjançant un mètode de treball rigorós i pacient i, generalment, amb un termini molt llarg d'elaboració?	Sí, anàlisi de dos jutjats.	Sí, l'equip del <i>30 minuts</i> ha anat a una munteria sencera.
3	Treu a la llum una informació que algú vol ocultar?	No.	No.
4	Denuncia amb noms i cognoms una informació?	No.	Sí, l'enriquiment d'uns en detriment d'uns altres.
5	L'objecte d'investigació presentat o que es denuncia va en contra de l'interès públic?	No.	Sí, contra l'economia d'Extremadura.
6	Aquesta informació és important perquè afecta a un ampli sector de la societat o té rellevància social?	Sí a tot Catalunya.	Sí, als extremerys.

El periodisme d'investigació al programa *30 minuts* de Televisió de Catalunya
Fitxes d'anàlisi dels reportatges emesos el **1998**

DATA D'EMISSION		18-gen-98	01-feb-98	15-feb-98
NOM REPORTATGE		Un malson americà	Contents i enganyats	Dies d'un jutjat
1	El reportatge presenta dades inèdites?	Sí, dades sobre el cas.	Sí.	Sí, l'acumulació de judicis.
2	La investigació s'ha dut a terme mitjançant un mètode de treball rigorós i pacient i, generalment, amb un termini molt llarg d'elaboració?	Sí.	Sí.	Sí, molts testimonis diferents (diferents causes de judicis a més de víctimes, culpables i els funcionaris).
3	Treu a la llum una informació que algú vol ocultar?	Sí, els fiscals paguen un testimoni perquè declari en contra, segons la mare de l'acusat. "L'estat anava contra ell", diu la seva exdona.	Sí, l'estafa que hi ha al darrere de l'Imsero, per l'engany que fan als jubilats i pel diner negre que mou.	No.
4	Denuncia amb noms i cognoms una informació?	Sí, el mal sistema judicial americà amb alguns dels seus responsables.	Sí, empreses que col·laboren amb aquesta venda i surten presidents i alts càrrecs.	No, perquè la culpa no és d'algú en concret. Ara bé, es fan moltes al·lusions a la responsabilitat de la societat i a la seva ineffectivitat.
5	L'objecte d'investigació presentat o que es denuncia va en contra de l'interès públic?	Sí, en contra tota la societat dels EEUU.	Sí, tots els avis, i potencials avis, a més dels comerços que se'n senten perjudicats.	Sí, la ineffectivitat de la justícia va en contra la ciutadania.
6	Aquesta informació és important perquè afecta a un ampli sector de la societat o té rellevància social?	Sí, una família sencera i els acusats a la pena de mort.	Sí.	Sí, a tot el conjunt de la societat catalana i espanyola.

El periodisme d'investigació al programa *30 minuts* de Televisió de Catalunya
Fitxes d'anàlisi dels reportatges emesos el **1998**

DATA D'EMISSION		22-feb-98	15-març-98/ 6-set-98	22-març-98
NOM REPORTATGE		Esclaus del comerç: les noves zones franques	Procés a Pinochet	Oli que bull
1	El reportatge presenta dades inèdites?	No.	No.	No, segurament.
2	La investigació s'ha dut a terme mitjançant un mètode de treball rigorós i pacient i, generalment, amb un termini molt llarg d'elaboració?	Sí, s'ha viatjat a diferents llocs del món.	Sí, molts testimonis.	Sí, perquè hi ha fonts tant de Jaen com de Catalunya i també del comissari europeu.
3	Treu a la llum una informació que algú vol ocultar?	Sí, els fabricants i autoritats.	Sí.	No.
4	Denuncia amb noms i cognoms una informació?	Sí.	Sí.	Sí, es diu que la reforma és un caprici del comissari europeu i que afecta molt negativament als pagesos.
5	L'objecte d'investigació presentat o que es denuncia va en contra de l'interès públic?	Sí, en contra totes les persones que estan explotades laboralment a les zones franques.	No.	Sí, en contra els pagesos, propietaris i jornaleros que viuen de l'oli.
6	Aquesta informació és important perquè afecta a un ampli sector de la societat o té rellevància social?	Sí, pel fet que és un fenomen mundial i que els seus productes es consumeixen al primer món.	Sí, a tots els xilens.	Sí, a tota la pagesia espanyola i també la catalana. Espanya és el primer productor d'oli del món.

El periodisme d'investigació al programa *30 minuts* de Televisió de Catalunya
Fitxes d'anàlisi dels reportatges emesos el **1998**

DATA D'EMISSION		29-març-98	05-abr-98	19-abr-98
NOM REPORTATGE		El circ de l'alegria	Pares a temps parcial	El viatge
1	El reportatge presenta dades inèdites?	No.	No. No dades extraordinàries però sí de quantitat de famílies que estan en aquesta situació.	No, perquè ja se sap que molts immigrants travessen les fronteres sota els camions, en busca d'unes condicions laborals millors.
2	La investigació s'ha dut a terme mitjançant un mètode de treball rigorós i pacient i, generalment, amb un termini molt llarg d'elaboració?	No, perquè no hi ha investigació.	Sí.	Sí, perquè se n'han anat fins als països de provenença d'aquests immigrants per entrevistar les seves famílies.
3	Treu a la llum una informació que algú vol ocultar?	No.	No, potser el fet de la situació il·legal de les dones colombianes però el reportatge no es centra en aquest tema.	Sí, les xarxes de tràfic il·legal d'immigrants i les condicions precàries en les que viatgen aquests immigrants.
4	Denuncia amb noms i cognoms una informació?	No.	No. No denuncia sinó que descriu una realitat, perquè el fet no és tan greu.	No. Es mencionen els traficants de persones però no amb noms i cognoms.
5	L'objecte d'investigació presentat o que es denuncia va en contra de l'interès públic?	No.	No.	Sí, en contra els immigrants.
6	Aquesta informació és important perquè afecta a un ampli sector de la societat o té rellevància social?	No.	Sí, perquè són moltes les famílies que es troben en aquesta situació.	Sí, als immigrants i als països receptors d'aquests.

El periodisme d'investigació al programa *30 minuts* de Televisió de Catalunya
Fitxes d'anàlisi dels reportatges emesos el **1998**

DATA D'EMISSION		26-abr-98	03-maig-98	10-maig-98
NOM REPORTATGE		Vicky sherpa / Vicky sherpa: fer realitat un somni	Em permet la documentació?	Doñana: un desastre anunciat
1	El reportatge presenta dades inèdites?	No.	No.	Sí, les conseqüències del desastre ecològic de Doñana.
2	La investigació s'ha dut a terme mitjançant un mètode de treball rigorós i pacient i, generalment, amb un termini molt llarg d'elaboració?	No, perquè no hi ha cap investigació.	No hi ha investigació.	Sí, totes les parts implicades entrevistades i fins i tot habitants a favor i en contra del tancament de la mina.
3	Treu a la llum una informació que algú vol ocultar?	No, és un poble pobre i se sap, ningú n'és culpable o tots. Es parla de la pobresa al país i la manca d'educació per a molts nens.	No.	Sí, el desastre que l'empresa de la mina i el govern no volen veure.
4	Denuncia amb noms i cognoms una informació?	No, no hi ha algú concret que es pugui identificar com a "culpable".	No.	Sí. Explica els factors i anomena els causants del desastre: empresa, govern, tècnics que advertien del desastre...
5	L'objecte d'investigació presentat o que es denuncia va en contra de l'interès públic?	Sí, en contra dels napalesos, sobretot els infants.	No.	Sí, la informació presentada parla del desastre ecològic que afecta a tots els habitants de Doñana, per l'ús que fan de l'aigua, i a tots els animals que conviuen en aquest espai.
6	Aquesta informació és important perquè afecta a un ampli sector de la societat o té rellevància social?	Sí, a tota la comunitat napalesa.	Sí, als catalans.	Sí, a tota la població de Doñana i el seu gran parc natural i nacional.

El periodisme d'investigació al programa *30 minuts* de Televisió de Catalunya
Fitxes d'anàlisi dels reportatges emesos el **1998**

DATA D'EMISSION		17-maig-98	24-maig-98	14-juny-98
NOM REPORTATGE		Dos camins cap a la pau	La càrrega dels nens	Vides de premi
1	El reportatge presenta dades inèdites?	No, perquè és una situació quotidiana per la gent d'Irlanda del Nord.	Sí, la xifra d'explotació infantil i les condicions en què es troben milions de nens arreu del món.	No.
2	La investigació s'ha dut a terme mitjançant un mètode de treball rigorós i pacient i, generalment, amb un termini molt llarg d'elaboració?	Sí.	Sí, visita a diferents països per conèixer la realitat d'aquests nens.	Sí.
3	Treu a la llum una informació que algú vol ocultar?	No, hi ha dues parts implicades però res del que es diu s'amaga.	Sí, les multinacionals que fan ús d'aquesta mà d'obra barata per tal d'abaratir costos. A més d'altres organismes que no fan res per aturar-ho.	No.
4	Denuncia amb noms i cognoms una informació?	No, tothom coneix el conflicte i les seves causes i conseqüències, bàsicament perquè les pateixen.	Sí, les multinacionals i organismes ineficients.	No.
5	L'objecte d'investigació presentat o que es denuncia va en contra de l'interès públic?	No.	Sí, contra milions de nens arreu del món.	No.
6	Aquesta informació és important perquè afecta a un ampli sector de la societat o té rellevància social?	Sí, tota Irlanda, catòlics i protestants.	Sí, a tota la població infantil pobre.	Sí.

El periodisme d'investigació al programa *30 minuts* de Televisió de Catalunya
Fitxes d'anàlisi dels reportatges emesos el **1998**

DATA D'EMISSION		05-jul-98	19-jul-98	26-jul-98
NOM REPORTATGE		Terra noble/ Menorca: Terra noble	No tot és rock'n'roll / A Escararre no tot és rock'n'roll	Que arriben els de Barcelona!
1	El reportatge presenta dades inèdites?	No.	No.	No.
2	La investigació s'ha dut a terme mitjançant un mètode de treball rigorós i pacient i, generalment, amb un termini molt llarg d'elaboració?	Sí.	No, no és investigació.	No, no és investigació.
3	Treu a la llum una informació que algú vol ocultar?	No, explica la situació menorquina en relació al conflicte d'interessos d'uns i altres.	No.	No.
4	Denuncia amb noms i cognoms una informació?	No.	No.	No.
5	L'objecte d'investigació presentat o que es denuncia va en contra de l'interès públic?	No.	No.	No.
6	Aquesta informació és important perquè afecta a un ampli sector de la societat o té rellevància social?	Sí, als menorquins i turistes.	No.	No.

El periodisme d'investigació al programa *30 minuts* de Televisió de Catalunya
Fitxes d'anàlisi dels reportatges emesos el **1998**

DATA D'EMISSION		13-set-98	27-set-98	04-oct-98
NOM REPORTATGE		L'aventura del port	Maison rouge	De fora vingueren...
1	El reportatge presenta dades inèdites?	No, només dades del port.	No.	Sí, les xifres i resultats de la introducció del cranc vermell.
2	La investigació s'ha dut a terme mitjançant un mètode de treball rigorós i pacient i, generalment, amb un termini molt llarg d'elaboració?	Sí, forces dies al port i anàlisi de les diferents professions que hi intervenen.	No, perquè no hi ha cap investigació.	Sí, l'equip ha viatjat als EUA per entrevistar els seus promotors i ha tractat el cas concret de l'Albufera de València.
3	Treu a la llum una informació que algú vol ocultar?	No.	Sí, la dreta que governa o l'elit política.	No, en principi tots els actors defensen la seva posició públicament.
4	Denuncia amb noms i cognoms una informació?	No, tot i que posa en evidència l'endarreriment d'infraestructures i seguretat del port.	No, presenta una realitat francesa: una casa on gent d'esquerres s'organitza per canviar la realitat del país.	No, perquè no hi ha un "culpable/s" sinó opinions diferents envers el tema.
5	L'objecte d'investigació presentat o que es denuncia va en contra de l'interès públic?	No.	Sí, en contra els <i>sense papers</i> o la gent de classe baixa.	No. Sí que va en contra els arrosars de l'Albufera però, a la vegada, el cranc és font d'ingressos per alguns.
6	Aquesta informació és important perquè afecta a un ampli sector de la societat o té rellevància social?	Sí, a la societat catalana pel que fa a l'efecte que provoca l'activitat del port en l'economia de Catalunya.	Sí, a molts immigrants <i>sense papers</i> i al conjunt de la societat francesa, majoritàriament de classe baixa.	Sí, el cranc s'extén per tota la Península Ibèrica, per tant, a tots els espanyols. Però hi ha el problema de fons que és la introducció d'espècies estrangeres, per tant, a tot arreu on passi.

El periodisme d'investigació al programa *30 minuts* de Televisió de Catalunya
Fitxes d'anàlisi dels reportatges emesos el **1998**

DATA D'EMISSION		18-oct-98	08-nov-98	29-nov-98
NOM REPORTATGE		Dilluns a Guernica	Xile: la segona transició	¿Café para todos? / Constitució: ¿Café para todos?
1	El reportatge presenta dades inèdites?	No.	No.	No.
2	La investigació s'ha dut a terme mitjançant un mètode de treball rigorós i pacient i, generalment, amb un termini molt llarg d'elaboració?	Sí, perquè ha seguit vàries persones del món rural basc de diferents perfils polítics, professionals i d'edat.	Sí.	Sí, molts testimonis de tot Espanya.
3	Treu a la llum una informació que algú vol ocultar?	No, fa un retrat de la situació política/ideològica dels pobles rurals (Guernica) del País Basc.	No.	No.
4	Denuncia amb noms i cognoms una informació?	No.	No.	No.
5	L'objecte d'investigació presentat o que es denuncia va en contra de l'interès públic?	No, simplement explica la difícil situació d'alguns per expressar-se políticament però també els grans avenços en el terreny polític.	No.	No.
6	Aquesta informació és important perquè afecta a un ampli sector de la societat o té rellevància social?	No, només als bascos. Sí, al conjunt de la comunitat espanyola.	Sí, a tot Xile.	Sí, a tots els espanyols i espanyoles.

El periodisme d'investigació al programa *30 minuts* de Televisió de Catalunya
Fitxes d'anàlisi dels reportatges emesos el **1998**

DATA D'EMISSION		13-des-98
NOM REPORTATGE		Del roig al negre
1	El reportatge presenta dades inèdites?	No.
2	La investigació s'ha dut a terme mitjançant un mètode de treball rigorós i pacient i, generalment, amb un termini molt llarg d'elaboració?	Sí, molts testimonis.
3	Treu a la llum una informació que algú vol ocultar?	Sí, posa de manifest les males condicions de vida dels russos i l'enriquiment de la classe política.
4	Denuncia amb noms i cognoms una informació?	No.
5	L'objecte d'investigació presentat o que es denuncia va en contra de l'interès públic?	Sí, en contra els russos que no perceben una millora de la seva economia perquè el govern no hi fa res.
6	Aquesta informació és important perquè afecta a un ampli sector de la societat o té rellevància social?	Sí, a tots els russos.

El periodisme d'investigació al programa *30 minuts* de Televisió de Catalunya
Fitxes d'anàlisi dels reportatges emesos el **2008**

DATA D'EMISSION		20-gen-08	27-gen-08	03-feb-08
NOM REPORTATGE		Un mur de sorra	Consumint el planeta	Vides minades
1	El reportatge presenta dades inèdites?	Sí, el número de refugiats al Sàhara Occidental, anys que hi porten...	Sí, de consum del planeta.	No especialment.
2	La investigació s'ha dut a terme mitjançant un mètode de treball rigorós i pacient i, generalment, amb un termini molt llarg d'elaboració?	Sí, l'equip del <i>30 minuts</i> ha anat al Sàhara Occidental i també ha entrevistat famílies d'acollida al Maresme.	Sí, visita a congressos, activistes... En definitiva, molts testimonis.	Sí.
3	Treu a la llum una informació que algú vol ocultar?	Sí, les autoritats tant d'aquest país com les espanyoles perquè "Espanya està en deute amb el Sàhara Occ.", com diu un entrevistat. La comunitat internacional no oculta la informació però també és còmplice de la situació.	No, no està enfocat cap aquest ítem.	Sí, alguns governs.
4	Denuncia amb noms i cognoms una informació?	No.	No, en general denuncia la societat de consum.	Sí, els governs d'EEUU i la Unió Soviètica.
5	L'objecte d'investigació presentat o que es denuncia va en contra de l'interès públic?	Sí, en contra els saharauis occidentals.	Sí, perquè parla del canvi climàtic conseqüència de, entre d'altres, el consumisme.	No.
6	Aquesta informació és important perquè afecta a un ampli sector de la societat o té rellevància social?	Sí, als saharauis occidentals i també als espanyols perquè és una antiga colònia espanyola.	Sí, a tot el món.	Sí.

El periodisme d'investigació al programa *30 minuts* de Televisió de Catalunya
Fitxes d'anàlisi dels reportatges emesos el **2008**

DATA D'EMISSIÓ		10-feb-08	17-feb-08	24-feb-08
NOM REPORTATGE		Anatomía del Raval	Made in Pakistan	La ceba d'or
1	El reportatge presenta dades inèdites?	No.	No, perquè l'explotació laboral es coneix arreu del món.	Sí, la xifra de venda de calçots i l'activitat econòmica que genera al seu voltant. És un <i>boom</i> comercial nascut en aquella època, per tant, presenten dades inèdites.
2	La investigació s'ha dut a terme mitjançant un mètode de treball rigorós i pacient i, generalment, amb un termini molt llarg d'elaboració?	Sí.	Sí.	Sí.
3	Treu a la llum una informació que algú vol ocultar?	No.	No, no està enfocat d'aquesta manera. Es retrata l'explotació laboral i infantil però no es revela una informació secreta o una informació contra algú.	No.
4	Denuncia amb noms i cognoms una informació?	No.	Sí, l'explotació laboral a costa dels grans magnats pakistanís i els països més desenvolupats com Catalunya (que reben els seus texans per 3 euros).	No.
5	L'objecte d'investigació presentat o que es denuncia va en contra de l'interès públic?	No.	Sí, en contra la societat més pobre del Pakistan.	No.
6	Aquesta informació és important perquè afecta a un ampli sector de la societat o té rellevància social?	Sí, tota la gent del Raval.	Sí, a les classes baixes del Pakistan, i en general, a tot el món, on hi ha aquestes diferències salarials .	No.

El periodisme d'investigació al programa *30 minuts* de Televisió de Catalunya
Fitxes d'anàlisi dels reportatges emesos el **2008**

DATA D'EMISSION		30-març-08	06-abr-08	13-abr-08
NOM REPORTATGE		Es busca metge: incorporació immediata	Dubai, construint un somni	Las Vegas, els Monegres
1	El reportatge presenta dades inèdites?	No.	No.	Sí, les del projecte Gran Escala.
2	La investigació s'ha dut a terme mitjançant un mètode de treball rigorós i pacient i, generalment, amb un termini molt llarg d'elaboració?	Sí, molts testimonis i hospitals/CAP.	Sí.	No.
3	Treu a la llum una informació que algú vol ocultar?	No.	Sí, empresaris que esclavitzen els seus treballadors i estafadors que prometen un futur millor a immigrants a canvi de molts diners.	No.
4	Denuncia amb noms i cognoms una informació?	Sí, denuncia el govern que fa treballar els metges amb condicions precàries.	No, perquè no es focalitza en la vulnerabilitat dels treballadors sinó en explicar el país.	Sí, denuncia alguns empresaris amb un passat qüestionable, parla dels problemes de sostenibilitat del projecte, de la manca d'aigua, de l'activitat de dubtosa honorabilitat...
5	L'objecte d'investigació presentat o que es denuncia va en contra de l'interès públic?	Sí, en contra professionals de la medicina i pacients.	Sí, quan parla dels estafats i dels treballadors explotats.	No, però depèn del parer de cadascun: els que hi estan en contra hi troben molta mala intenció.
6	Aquesta informació és important perquè afecta a un ampli sector de la societat o té rellevància social?	Sí, a tot Catalunya.	Sí, a tot Dubai.	Sí, als habitants dels Monegres.

El periodisme d'investigació al programa *30 minuts* de Televisió de Catalunya
Fitxes d'anàlisi dels reportatges emesos el **2008**

DATA D'EMISSIÓ		18-maig-08	01-juny-08	15-juny-08
NOM REPORTATGE		Aigua, encara més justa	Estrelles de l'extraradi	L'exportació dels castells
1	El reportatge presenta dades inèdites?	Sí, dades sobre la situació del Delta de l'Ebre, la falta d'aigua a Lleida, el trasvassament a altres zones de Catalunya...	No.	No.
2	La investigació s'ha dut a terme mitjançant un mètode de treball rigorós i pacient i, generalment, amb un termini molt llarg d'elaboració?	Sí, entrevistant varies parts implicades: Delta de l'Ebre, Lleida... Pagesos, activistes, polítics, experts...	Sí, molts rapers diferents i l'equip del <i>30 minuts</i> els acompanyen a tot arreu.	No, perquè no és investigació.
3	Treu a la llum una informació que algú vol ocultar?	No, perquè no hi ha un "culpable" o no es tracta des d'aquesta perspectiva.	No.	No.
4	Denuncia amb noms i cognoms una informació?	No.	No.	No.
5	L'objecte d'investigació presentat o que es denuncia va en contra de l'interès públic?	No, perquè aborda el tema en les seves diferents perspectives i opinions.	No.	No.
6	Aquesta informació és important perquè afecta a un ampli sector de la societat o té rellevància social?	Sí, a tot Catalunya.	No.	No.

El periodisme d'investigació al programa *30 minuts* de Televisió de Catalunya
Fitxes d'anàlisi dels reportatges emesos el **2008**

DATA D'EMISSION		06-jul-08	03-ag-08	10-ag-08
NOM REPORTATGE		30 segons per un destí	Redissenyant la Barceloneta	El museu enfonsat
1	El reportatge presenta dades inèdites?	No.	Sí, la situació de la Barceloneta.	Sí, l'operació Cigne negre.
2	La investigació s'ha dut a terme mitjançant un mètode de treball rigorós i pacient i, generalment, amb un termini molt llarg d'elaboració?	Sí.	Sí, molts testimonis.	Sí, totes les fonts implicades han estat entrevistades.
3	Treu a la llum una informació que algú vol ocultar?	No.	No.	Sí, l'empresa Odyssey i el govern espanyol. Tot i que no treu l'entrellat de tot plegat.
4	Denuncia amb noms i cognoms una informació?	No.	Sí, les males condicions de vida dels habitants de la Barceloneta. No tenen ascensors, són gent gran, cada cop hi ha més turistes... L'Ajuntament no fa res per habilitar els pisos per la gent autòctona.	Sí, la dels caçadors de tresors que comercialitzen amb el patrimoni de tots (com Odyssey). I la suposada complicitat del govern espanyol.
5	L'objecte d'investigació presentat o que es denuncia va en contra de l'interès públic?	No.	Sí, en contra els habitants de sempre de la Barceloneta. Es promou que el barri sigui turístic.	Sí, en contra els espanyols i el conjunt de la humanitat, ja que, la comercialització d'aquestes obres priven a la societat de gaudir-ne.
6	Aquesta informació és important perquè afecta a un ampli sector de la societat o té rellevància social?	Sí, a tots els electors.	Sí, als habitants de la Barceloneta i a tots els barcelonins.	Sí, a Espanya i al món.

El periodisme d'investigació al programa *30 minuts* de Televisió de Catalunya
Fitxes d'anàlisi dels reportatges emesos el **2008**

DATA D'EMISSION		17-ag-08	24-ag-08	12-oct-08
NOM REPORTATGE		La funa de Víctor Jara	L'etanol, el combustible que es planta	Corea del Nord: la gran il·lusió
1	El reportatge presenta dades inèdites?	No.	Sí, l'augment del consum d'etanol.	No.
2	La investigació s'ha dut a terme mitjançant un mètode de treball rigorós i pacient i, generalment, amb un termini molt llarg d'elaboració?	Sí, molts testimonis i gravacions de moments claus com la funa de Víctor Jara.	Sí, s'ha viatjat a molts països i s'han entrevistat molts testimonis.	Sí, viatges a Corea del Nord i del Sud.
3	Treu a la llum una informació que algú vol ocultar?	No.	Sí, els interessos d'uns i altres.	Sí, la de la situació del país.
4	Denuncia amb noms i cognoms una informació?	Sí, els assassins durant la dictadura de Pinochet.	No, no s'identifiquen persones concretes.	Sí, les autoritats de Corea del Nord.
5	L'objecte d'investigació presentat o que es denuncia va en contra de l'interès públic?	Sí, en contra les víctimes i tota la societat xilena.	Sí, en contra dels mexicans que se'ls hi ha encarit el preu de la tortita, entre d'altres.	Sí, contra tot el poble nordcoreà, tot i que alguns veuen la política de restricció amb bons ulls.
6	Aquesta informació és important perquè afecta a un ampli sector de la societat o té rellevància social?	Sí, a tota la societat xilena.	Sí, a tot el món.	Sí, a tot Corea del Nord.

El periodisme d'investigació al programa *30 minuts* de Televisió de Catalunya
Fitxes d'anàlisi dels reportatges emesos el **2008**

DATA D'EMISSION		19-oct-08	26-oct-08	02-nov-08
NOM REPORTATGE		El preu de la prostitució	Amb el menjar no s'hi juga	"Latinos", el vot decisiu
1	El reportatge presenta dades inèdites?	No, les xifres de la prostitució es coneixen.	Sí, els nous preus dels cereals.	Sí, l'increment d'influència en els resultats electorals dels hispans.
2	La investigació s'ha dut a terme mitjançant un mètode de treball rigorós i pacient i, generalment, amb un termini molt llarg d'elaboració?	Sí, molts testimonis de prostitutes i professionals (polícies, serveis socials...).	Sí, s'han visitat països de llatinoamèrica, Catalunya i la cimera de la FAO, a Roma. Molts testimonis, professionals i afectats.	Sí.
3	Treu a la llum una informació que algú vol ocultar?	Sí, la dels proxenetes, que enganyen a les noies promettent-los un futur millor.	Sí, els guanys de les multinacionals (intermediaris en la comercialització) i les diferències entre món ric i pobre, a més de les especulacions amb el preu dels cereals.	No.
4	Denuncia amb noms i cognoms una informació?	Sí, els proxenetes i els polítics que no fan res per regular-ho. Es van tirar endavant dos projectes de llei però, finalment, no van arribar a bon port degut a la manca d'acord polític.	Sí, els polítics i organismes internacionals que no fan res per canviar-ho.	No.
5	L'objecte d'investigació presentat o que es denuncia va en contra de l'interès públic?	Sí, contra les prostitutes i tota la societat.	Sí, en contra dels consumidors i pagesos de tot el món.	No.
6	Aquesta informació és important perquè afecta a un ampli sector de la societat o té rellevància social?	Sí, a tot Espanya i als països de provenença de les immigrants, com Romania.	Sí, a tot el món.	Sí, als Estats Units.

El periodisme d'investigació al programa *30 minuts* de Televisió de Catalunya
Fitxes d'anàlisi dels reportatges emesos el **2008**

DATA D'EMISSION		09-nov	16-nov
NOM REPORTATGE		NBA: darrere el somni	Un premi compartit
1	El reportatge presenta dades inèdites?	No.	Sí, la situació d'Aung San Suu Kyi i la del seu país, Birmània. També es presenta una metgessa, que comparteix el premi amb l'activista.
2	La investigació s'ha dut a terme mitjançant un mètode de treball rigorós i pacient i, generalment, amb un termini molt llarg d'elaboració?	No, perquè no és investigació.	Sí, alta perillositat i molt temps de gravació.
3	Treu a la llum una informació que algú vol ocultar?	No.	Sí, les autoritats birmànies.
4	Denuncia amb noms i cognoms una informació?	No.	Sí, els que arresten a l'activista i que actuen en contra els drets humans (les autoritats).
5	L'objecte d'investigació presentat o que es denuncia va en contra de l'interès públic?	No.	Sí, contra el poble birmà.
6	Aquesta informació és important perquè afecta a un ampli sector de la societat o té rellevància social?	No.	Sí, tot el país.

7.3 Transcripció de l'entrevista amb Eduard Sanjuán, director del *30 minuts*

Entrevista amb el director del programa *30 minuts* de TVC, Eduard Sanjuán

1. Definició del periodisme d'investigació:

- Què és el periodisme d'investigació? Quines característiques té?

[El periodisme d'investigació - d'ara en endavant PI-] És agafar un titular, una notícia i anar investigant que hi ha al darrere d'aquesta informació, d'aquesta realitat, d'aquesta notícia, a poc a poc. No és un tipus d'informació que hagi de sortir immediatament, un dia per l'altre, perquè no et dona temps sinó a través de les fonts que tinguis, a través de contactes... anar rasant i trobar altres plans de la realitat, de la informació. No és una informació en calent, és una informació investigada, documentada, perseguida. I això pot tenir un format de telenotícies (mira ara, a l'estrena del telenotícies nou, hem tingut un bon exemple amb tota aquella sèrie de nens que van a estudiar l'Alcorà a Gàmbia, per exemple [...]). Tots els temes periodístics que són treballats, que hi ha documentació, que van molt més enllà del titular poden ser investigació. I nosaltres en un format més llarg, també ho fem.

- Hi ha alguna diferència entre el periodisme d'investigació i el periodisme en profunditat o de denúncia?

No és un tipus d'informació [la que tracta el PI] que en un dia determinat surti a totes les agències o que surti a tots els titulars dels diaris, *teles*, etc. sinó que sol ser un tema propi. Un tema propi de cada mitjà que aposta amb diversos mitjans per investigar, aporta recursos humans, recursos tècnics i la barreja de recursos humans, tècnics i sobretot de temps, que el temps és imprescindible, aporta novetats i històries pròpies, fruit d'una investigació. Ara el que és car és el temps i molts mitjans, per qüestió de costos, han reduït progressivament el PI i aquesta és la xacra, una mica, del periodisme actual que és molt de comunicar, es circumscriu molt en l'ambient polític però vaja un bon PI és tot el que hi ha hagut darrere el cas Bárcenas, per exemple. Investigar, trobar-te amb molta gent, tenir accés a documentació inèdita, això és un bon PI, que el mateix PI pot ser de denúncia, perquè denunciï una realitat concreta. Normalment el d'investigació, el de treure casos a la llum pública a través d'esforç i temps, sol ser de denúncia d'una realitat concreta.

- O sigui, tu no diferenciaries el periodisme d'investigació amb el periodisme de denúncia?

No. A més, les fronteres entre aquests gèneres no estan marcades mai de manera molt dràstica sinó que s'envaeixen entre els propis territoris; però sí que destacaria l'esforç humà, el temps i que sigui nou.

- Quins criteris ha de reunir un treball perquè sigui periodisme d'investigació?

Normalment quan fas PI o grates en un tema sempre et trobaràs pràcticament, en totes les circumstàncies, algun sector, algun grup d'interessos, alguna víctima que no vol parlar, que t'obstaculitza, més o menys sempre, és una constant també. De vegades no és una informació amagada, sinó desconeguda o que ningú, per exemple, ha prestat atenció a un fet inèdit i llavors hi ha un periodista que va al darrere i ho treu, no estava amagada. Ningú amagava que molts estudiants d'aquí anessin a Gàmbia a estudiar l'Alcorà [primera notícia del nou telenotícies de TV3], a *la* millor dissimulada o poc comentada però no explícitament amagada. [...] Nosaltres en molts temes partim d'un titular o d'una realitat molt concreta i anem gratant què hi ha al darrere. De vegades no traiem grans informacions inèdites i exclusives, en els 30 *minuts*, sinó que moltes vegades més que PI el que fem és explicar i documentar una realitat molt més a fons del que habitualment es fa en els informatius en formats molt més curts. També fem això més que, de vegades ho hem tret, coses exclusives, coses que no se sabien; però també fem molt molt reportatge de denúncia d'una situació determinada, a través de la simple exposició més aprofundida de la realitat.

2. El periodisme d'investigació a la televisió:

- Dificultats i avantatges del periodisme d'investigació a la televisió.

No representa més avantatges o inconvenients que l'escrit, per exemple. No forçosament, perquè trobes grans reportatges a la premsa escrita d'un impacte sensacional. El que passa és que a la televisió et pot ajudar amb la imatge però fer PI a la televisió, de vegades, és molt més difícil perquè tot allò que expliques ho has de mostrar. [Sanjuán posa d'exemple la investigació en que estan treballant ara: una operació fosca que es va fer arran d'una herència, que un barceloní va deixar a l'ajuntament de la capital catalana]. La prova de la investigació és que tu ho mostris, que ho ensenyis i amb la televisió és molt més difícil. Jo crec que és més difícil fer investigació amb la televisió.

- I en casos com en el que treballeu ara, que se't tanquen en banda, com us ho feu?

Has de trobar molta informació que sustenti totes les coses que dius, molt treball documental, molt treball de realització, molts recursos de vídeo que suplentin d'alguna manera allò que no succeeix davant de la pantalla. Tot una sèrie de recursos, infogràfics de vegades, per suplantar una miqueta tot allò que no es pot veure. Perquè fer un reportatge sobre el que està passant a Ucraïna (a Kiev), a la Franja de Gaza o a qualsevol lloc que estiguin passant coses davant de la càmera és molt més fàcil que no endinsar-te en una història, en la qual ningú et vol parlar davant de la càmera. És molt més complicat jo crec.

- Característiques especials del periodisme d'investigació en televisió (diferències essencials amb el periodisme d'investigació escrit).

Jo destacaria molt la imatge. Moltes de les seqüències que has de filmar per denunciar una situació determinada, de vegades, les has de filmar clandestinament, que ningú et vegi, que la gent que és afectada t'exigeix que tapis les cares. Hi ha una sèrie d'impediments que et posa la càmera que un bolígraf, un paper i una gravadora potser no, doncs jo diria que és més *fotut*, més complicat fer-ho en televisió, però al mateix temps, el resultat de veure molts dels personatges claus d'una història en pantalla, davant teu i que t'ho expliquin, és molt més impactant.

- Suposo que el periodisme d'investigació també és molt més costós d'elaborar, tant pel preu com pel temps, no?

Sí, molt. No tant sols per l'editatge [i pel temps] com per la recerca d'imatges de com il·lustrar un tema propi d'aquesta envergadura, d'aquestes característiques. [...] Tenim un temps molt limitat, el temps se'ns tira a sobre, els personatges no volen parlar, hem d'imaginar-nos com il·lustrar-lo i van sortint moltes derivades del personatge, de la història, etc. que et fa pensar si necessaries, no mitja hora, sinó una hora, o més. El temps és vital i en televisió, el temps exigeix molt més temps en investigació. I la dificultat de condensar-ho, de fer una síntesi i *lo* millor de cada història poder reflectir-ho en un temps molt determinat. Nosaltres estem una mica condicionats pel temps de durada; en diversos temes ja demanem més temps i de vegades, ens el donen perquè hem fet *30 minuts* que duren 50 minuts, excepcionalment, i ho hem pogut fer.

- Estàs a Televisió de Catalunya des de l'inici del programa?

He estat a la casa durant molt de temps, no al *30 minuts* sinó a informatius diaris, a la secció d'internacional. He estat durant molt temps a informatius diaris. Vaig passar durant un temps a un programa de reportatges també que es deia *Actual*, que va desaparèixer. Jo fa 30 anys que estic aquí; dels 30 anys, en informatius diaris, m'he passat 24 i *pico*; només 5 i poc al *30 minuts*. He estat fent *30 minuts* dins de la redacció [informatius] però estar dins del programa, 5 anys i *pico*. Aquesta és la sisena temporada que començo jo.

3. El *30 minuts*:

- Quan es va començar a fer periodisme d'investigació a Televisió de Catalunya?

Des dels inicis sortien temes propis d'investigació tant al telenotícies com al *30 minuts*. És un gènere que s'ha fet servir tant a informatius diaris, amb uns temes molt propis que no et treia ningú, com al *30 minuts*. Sempre s'ha practicat diria jo.

- El primer reportatge és *KKK: entrevista sense caputxa*, el 1984?

Sí, llavors el programa emetia entre 3 i 4 reportatges (ara no ho recordo bé) però eren molt curts. De vegades fèiem, amb mitja horeta, dos reportatges de 15 minuts. Això

va durar molt temps fins que es va optar per un sol reportatge a la setmana, però durant un llarg període de temps es feia dos *reportatges*.

- Perquè es va iniciar un programa com aquest a Televisió de Catalunya?

Perquè televisió de Catalunya va néixer amb la vocació de ser una televisió generalista i no local i folklòrica sinó que tu, a través de TV3, estiguessis assabentat de tot allò que passava, no només a Catalunya, sinó a Catalunya, Espanya i al món. Llavors aquesta vocació ens va obrir els ulls cap a gèneres fets per a totes les televisions del món i llavors *30 minuts* va sortir del format *60 Minutes* de la televisió nord-americana, que la televisió té un programa de reportatges històric també i llavors a TV3 es va optar per dir-li *30 minuts*. Però és fill una miqueta d'aquella manera d'aprofundir i fer reportatges del *60 Minutes* nord-americà; va sorgir d'aquí.

- Crec recordar que *30 minuts* és influenciat per *Informe Semanal*, *En portada*...

Sí, també. Tots aquests programes beuen una miqueta de les mateixes fonts. El que passa és que *30 minuts* s'ha especialitzat una mica en fer reportatges no forçosament, ni molt menys, d'actualitat setmanal. L'*Actual*, el programa de reportatges on estava jo abans, sí que era d'actualitat setmanal. Era una miqueta la vocació del mateix *Informe Semanal*. *Informe Semanal* el que fa és, les notícies de la setmana o d'aquells dies o d'aquell mes que sigui molt actual, les pots trobar a *Informe Semanal* i fins i tot, pots trobar 4 reportatges, 3 reportatges... I aquest és un tipus de programes que abunden en moltes televisions que arranquen d'un tema que sigui actual, l'aprofundeixen, inverteixen més temps i al final treuen un resultat "x". I sobretot és un programa de reportatges, amb molts personatges seqüenciats, no és tan un informe, el *30 minuts*. Hem fet també reportatges que tiren més cap a l'informe però si et fixes, són personatges seqüenciats, mostrem una mica les coses que fan una determinada gent i això és un seguiment de personatges, és el que fa l'*Envoyé Spécial*, *Panorama*, *60 Minutes*... moltes televisions fan aquest tipus de programes, de reportatges.

- És una aposta molt forta, la d'engegar un programa de periodisme d'investigació, un any després d'estrenar TV3...

Sí, és un programa amb costos perquè es viatjava a l'estranger, llavors tenia potser molta més vocació internacional. El gran reportatge era fer-lo a fora sobretot i s'invertia molt més en viatges a l'estranger. Però el *30 minuts* també s'ha passejat per totes les grans crisis internacionals fortes, les ha visitat el *30 minuts*, i sovint també s'han fet *30 minuts* amb una setmana, dues setmanes. Si l'actualitat ho demana, perquè hi ha un fet prou important i que crea molta expectativa entre l'audiència, llavors el *30 minuts* també l'ha tractat. Per exemple els indignats, el cas Palau, la Via Catalana... En la Via Catalana, el vam fer amb una setmana i *pico*. Crèiem que l'havíem de fer perquè el tema tenia molt ressò, moltíssimes persones es mobilitzaven i vam creure oportú fer un programa ràpid.

- L'equip del *30 minuts*. És un equip veterà o s'ha renovat al llarg dels anys?

En l'equip dels *30 minuts* hi ha hagut canvis, molts canvis, de manera natural. Gent que ha marxat a altres feines o a diaris, que ha sortit de TV3, gent que ha passat a altres seccions, gent d'informatius diaris que ha passat al *30 minuts*. Normalment, el *30 minuts* té un equip fix de reporters, de realitzadors, d'operadors... va canviant segons les necessitats pròpies del programa i sobretot de la mateixa gent. Els últims canvis, el més veterà que hi era pràcticament des del principi, el Carles Moré que es va prejubil·lar, per exemple. Hi ha un redactor que ha pujat fa poc temps que va fer molts *trentes minuts* i finalment s'ha quedat. L'hem reivindicat i s'ha pogut quedar. Bàsicament, la nostra vocació és que el programa està molt més cohesionat si es un equip fix però que té visites periòdiques i s'alimenta també de la redacció de diaris. Això també és important perquè crea altres dinàmiques: hi ha gent a redacció que fa molt temps que està especialitzat amb un tema concret i de cara a abordar-lo, l'aborda amb molta més facilitat que nosaltres. Nosaltres passem d'un tema a l'altre i cada cop que passem a un tema nou ens hem de documentar totalment sobre el tema. Això ens costa molt més que, de vegades, un redactor de baix [dels informatius diaris, que estan a una planta per sota del pis del *30 minuts*] que porta seguint el tema... Per exemple, el tema de les elèctriques, doncs hi ha un especialista a Economia que fa anys que segueix el tema i que va proposar un *30 minuts*. Ell té molt territori guanyat en relació a nosaltres, que nosaltres ens hi hem de posar de nou, a investigar, documentar-nos sobre el tema, fer les trucades ella [la persona]... des dels telèfons, fins la documentació.. se'ls sap de memòria. [...] El *30 minuts* també s'alimenta de produccions associades, de fora, que proposa un tema i que té una mirada bastant exclusiva i té contactes bastant exclusius. I llavors, nosaltres arribem a acords i fan el programa amb els nostres mitjans. I també s'alimenta de produccions alienes que anem comprant, precisament de programes com de la BBC, de France 2, d'altres distribuïdores i productores estrangeres que ofereixen un bon producte.

- Després de 30 anys, es mantenen els mateixos objectius del primer dia?

Crec que els objectius són els mateixos. Jo crec que no ha canviat perquè és un gènere informatiu que perviu des del principi del periodisme televisiu, que és explicar la realitat amb profunditat, amb tots els personatges, amb tots els protagonistes dels fets i, llavors, és la possibilitat d'anar aprofundint perquè tens més temps, més possibilitat d'entrevistar a molta més gent i d'enriquir el retrat que fas de la realitat. És una constant en el periodisme de televisió i al periodisme en general; vull dir que el reportatge és un gènere que crec que no morirà mai. I fora de les televisions conegudes es fa molt periodisme de reportatge a fora, petites productores, es fan reportatges només per la web, per les xarxes socials, etc. és un format congènit, el fet d'informar. [...] Fa uns anys que ens aproximem una miqueta més cap a la realitat que ens és més pròxima. Això va ser un compromís des que vaig venir. Potser abans es feien més reportatges internacionals, d'impacte, però jo crec que el nostre públic, progressivament, ens demana que abordem temes que són més pròxims. Per exemple, les preferents, la crisi del cinema català, la gent que és expulsada de casa seva per la crisi de les hipoteques... tot això té una rebuda en l'opinió pública molt més forta que no abordant temes, que són d'interès òbviamment, com el de Síria, que també el fem, o

d'Egipte, o d'Ucraïna. Abans potser s'abordava més aquest reportatge a l'estranger i ara, progressivament, a anat derivant a explicar la realitat més pròxima, sense abandonar *lo* altre.

- Quina és la clau de l'èxit i/o de la continuïtat del programa?

Un públic molt fidel que espera que el *30 [minuts]* et doni una visió crítica d'allò que passa i aprofundida. Jo sempre dic que el *30 [minuts]* ha col·laborat molt en la formació de consciència crítica d'aquest país, perquè donem, i ens n'adonem nosaltres mateixos, eines de comprensió de la realitat cada diumenge al vespre a una hora de *prime time* i normalment entenem molt millor la realitat que en fragments més curts d'informació. Llavors és una eina de coneixement, és una eina que crea consciència, que crea opinió, és un periodisme crític també. Ha estat reconegut i hi ha una sèrie de públic fidel que cada setmana ens segueix perquè troba allà el que espera trobar.

- Perquè l'*Actual* va néixer amb aquesta intenció i va acabar morint, oi?

No, l'*Actual* era més en vocació d'*Informe Semanal*, perquè convivia en una època el *30 minuts*, un periodisme més reposat, més de reflexió; i més instantani l'*Actual*, i van conviure força temps. De fet, la redacció, quan va desaparèixer l'*Actual*, sempre ha reclamat històricament que TV3 necessita un programa com l'*Actual*, d'informació més setmanal, d'actualitat urgent, ràpida encara que siguin temes de 10 minutets, 5. Això és una reclamació històrica que altres programes han anat diguem-ne matant, programes de debat setmanal... es clar, tens diversos gèneres que ja toquen l'actualitat setmanal. Ara es posa en marxa un nou programa dirigit per Ariadna Oltra [el .CAT], llavors això cobrirà una miqueta les necessitats del debat setmanal, de la informació setmanal. L'*Actual* va desaparèixer per falta pressupostària segurament. [...] *Sense ficció* és més documental, on predomina més l'empremta de l'autor i on es pot experimentar una mica més diversos formats, on té un pes molt més fort la realització. De vegades, la frontera no és clara perquè nosaltres toquem molts temes que els pot tocar, i els ha tocat, el *Sense ficció*, d'una altra manera també.

4. Rutines de producció:

- Com es desenvolupa un *30 minuts*, com comença?

Algú té una idea d'un tema; em diuen, *escolta què et sembla si abordo això* o té per exemple, un parell o 3 de temes en cartera... iniciativa pròpia normalment, jo puc suggerir històries també. Però normalment, l'experiència dels periodistes que hi ha aquí dins del *30 [minuts]* fa que tinguin en cartera, i sempre pensats, diversos temes. Llavors anem pensant amb les possibilitats d'un, de l'altre, quina demanda hi ha. Per exemple, ara dubtàvem entre dos temes i ens vam evocar al tema de l'avortament perquè hi ha un reclam social molt potent, vam dir *ostres això preocupa molt a la gent, és un tema actual*, el mirem des de la perspectiva històrica també i ara l'estem tot just començant, a iniciativa de la pròpia periodista. Normalment són els propis periodistes. [...] Ara ve el període de documentació [en el reportatge de l'avortament], és a dir, buscant els personatges que et donin les respostes a les teves preguntes, que vulguin aparèixer... primer t'has de documentar. Per exemple ara ens estem documentant

amb l'històric de les lleis de l'avortament, això no es fa un dia per l'altre i és molt millor documentar-te i després abordar la filmació tot i que passen coses. Per exemple, l'altre dia, en plena documentació del tema, un grup de dones, que havien tingut un paper molt important en les anteriors lleis, tenen un sopar mensual. Ho vam saber i com que no podíem esperar a l'altre mes, vam dir *l'abordem i el filmem ja*. Pot sorgir aquesta història, que tu comencis un tema i que dins del teu tema ja comencin a passar coses que és imprescindible que filmis però normalment, la millor fórmula és documentar-te durant unes setmanes, anar filmant, el tema va derivant a altres llocs insospitats a vegades i l'editatge, que l'editatge en *Final Cut*, té la seva història: es pot editar un tema en una setmana, si és d'urgència, però si tu vols editar amb seqüències, amb bona realització nosaltres estem dues setmanes i mitja, *algo* així editant un tema. [...] Tot l'equip som periodistes, i en temes d'assessorament, busquem advocats per entrevistar-los, etc. Hi ha molts temes que tu vas a veure gent perquè t'informi [sense gravar-los, perquè no sortiran al reportatge]. Forma part també d'aquest treball de documentació [Sanjuán posa l'exemple del reportatge, fet pel *30 minuts*, sobre l'entrada de les tropes franquistes a Barcelona]. Tu vas a veure gent, que t'expliqui el tema, els contactes... Molta gent té molta documentació sobre el tema que tu estàs fent, llavors vas anant documentant-te, que és imprescindible per conèixer el tema.

- L'ús de la càmera oculta. S'ha deixat d'usar? Perquè?

Va sortir una llei posant molt peròs a les càmeres ocultes, tot i que es va fer un informe interior de TV3, facilitant l'ús de la càmera oculta sempre que sigui un cas de molt interès i que la única manera de mostrar-ho sigui la càmera oculta. Però després hi ha hagut alguna sentència arran d'algun error o d'alguna pífia d'un mitjà de comunicació i no sé si va ser el Suprem [el Tribunal], que va prohibir l'utilització de la càmera oculta, per mala praxi d'algun mitjà i arran d'una denúncia i *tal*. I ara estem atrapats, diguem-ne. Tot i que de vegades comprem reportatges de producció aliena que utilitzen la càmera oculta però, com per exemple a França o a Gran Bretanya. En aquests casos no hi ha problema i es pot fer ús de la càmera oculta.

- És molt útil la càmera oculta?

És útil en casos en que no hi ha manera de treure una informació i, la única manera de treure-la, és amb càmera oculta. Seria molt molt útil en aquest sentit, depèn de les circumstàncies també.

5. Evolució del *30 minuts*:

- Pel que fa a l'evolució de la producció pròpia i aliena. Ha augmentat o retrocedit, algun dels dos tipus de producció?

Ara [fem] més aliena. El tant per cent que fem d'aliena és més superior per la retallada pressupostària. És a dir, per exemple, abans es feien temes propis d'aquí amb productores de fora però eren temes propis d'aquí i llavors es feien produccions associades que això potser eren 6 reportatges a l'any. Això ha anat desapareixent per qüestió pressupostària i ens hem quedat a *lo* millor amb 1 coproducció amb gent de

fora, a l'any. Això vol dir que amb els nostres propis mitjans, amb els que som, no podem abordar cada setmana un tema nou, amb l'estil de programa que fem. Si féssim un programa d'*Informe Semanal* potser sí però l'estil de fer reportatges, que requereix investigació i temps, no és possible amb la gent que som fer cada setmana un tema propi, i llavors anem combinant. Però no només per això sinó perquè de vegades o molt sovint, hi ha produccions de fora molt interessants que l'audiència té dret a conèixer. Realitats que són fruit d'una investigació, d'un equip de periodistes, durant molt temps i nosaltres el comprem, com moltes altres teles, i oferim el producte perquè és un bon periodisme. Si un grup de periodistes ha estat durant molt de temps fent un treball a Síria, amb *lo* difícil que és anar ara a Síria, si és d'envergadura el compres i l'audiència de Televisió de Catalunya pot veure un reportatge amb profunditat sobre Síria. O sigui que ja ens va molt bé o és molt interessant oferir altres aspectes d'altres països i d'altres realitats a través del *30 minuts*, que d'una altra manera tampoc es veurien.

- És a l'inici de la crisi que comença aquesta davallada?

No la davallada sinó l'augment del percentatge d'alienes. Sempre el *30 minuts* a comprat reportatges a la BBC, amb acords a... sempre. [...] La coproducció, la producció associada, de vegades, per qüestió de retallada perquè no tenim prous mitjans com per fer produccions associades que és molt més car, perquè tu estàs pagant el treball durant 3 mesos d'una gent determinada i tu entres a costejar diguem-ne aquest producte. En canvi, comprar directament un reportatge fet, com que el compren moltes televisions del món, apliquen un percentatge a una i altre i així moltes televisions el van comprant, i d'aquí surten els beneficis. [...] El *30 minuts* ha fet Egipte, ha fet Japó, ha fet Finlàndia... continuem fent, no renunciem, en absolut, el que passa és que mirem molt més les històries, mirem una miqueta més el pressupost, ens ajustem un pelet més.

- A mesura que van passant els anys, es fa més o menys periodisme d'investigació? Perquè?

Es destinava molts més recursos al periodisme d'enviat especial, al PI. Els diaris mateixos destinaven una gent durant mesos a investigar un tema sense que forçosament hagués de publicar alguna cosa immediatament, però com que aquest periodisme és car, hi ha hagut un descens brutal de la publicitat, un descens en la compra de diaris als quioscos i això ha reduït els ingressos d'una manera bàrbara en les empreses periodístiques. Llavors no dediquen, no poden dedicar, tants diners al PI i això és un gran drama. Fem periodisme moltes vegades de declaració, un periodisme polític moltes vegades i la part que ocupa el PI és molt estreta.

- També al *30 minuts*?

Nosaltres ens hem hagut d'ajustar. Abans es dedicava més temps a investigar un tema durant uns mesos (fa potser 4 o 5 anys), potser es feia més sovint dedicar molt més temps. Ara hem ajustat una miqueta més els temps de producció diguem-ne. Perquè abans, o es comptava amb més equip o com que hi havia produccions associades

tenies a l'abast temes propis fets per productores. Però ara com que hem tancat obligatòriament la finestra a aquestes productores, doncs llavors el periodisme, diguem-ne d'aquí, d'investigació, s'ha retallat i per això comprem més alienes, això sí que n'estem més obligats.

- Es pot lligar un fenomen a una justificació concreta? és a dir, hi ha més o menys periodisme d'investigació propi per l'aposta de la casa, per exemple?

En aquests 5 anys també s'ha fet PI. És viatges a l'estranger, en això hem retallat però això no vol dir haver deixat el PI. Sí que ho han notat molt més els diaris perquè els diaris sí que destinaven persones durant molt temps a fer un tema. Nosaltres sempre hem tingut, encara que duréssim més, els temps molt més acotats en televisió però a diaris sí que s'ha notat més el PI, una mica més la retallada o a les cobertures internacionals dels telenotícies diaris, també s'ha retallat una miqueta ara. Però aquí al 30 [minuts], com que en el seu ADN hi ha el PI i de profunditat, mai renunciem a fer-lo. En el que hem anat renunciat és en anar tan a l'estranger.

6. Actualment:

- És més fàcil ara, que fa 30 anys, fer periodisme d'investigació (ara hi ha més mitjans tecnològics)?

Sí, és molt més fàcil. La tecnologia facilita molt més la feina. Reducció de temps: de transportar aparells, de distribuir, de difondre... ha estat de molta ajuda. Des de les càmeres més grans, als sistemes d'editatge que tenies quan estàs fora i pots editar d'una manera diferent i enviar-ho. La revolució tecnològica ajuda molt més el periodisme. És una eina fantàstica de vegades. De vegades va en contra teva perquè has de confirmar tot allò, per exemple, que alimenta a les xarxes socials. Però al mateix temps, sense ella, de vegades hi ha coses que no podries explicar, diguem-ne. O sigui que és una eina que la utilitzem i realment és positiva en termes generals.

- Estat del periodisme d'investigació a Televisió de Catalunya. Hi ha voluntat de fer-ne? Se'n pot fer?

Ara amb els nous TN [telenotícies] hi ha aquesta vocació creixent, de fer menys temes i els temes que surtin, més treballats, per tant, més investigats, més documentats. No importa que el tema sigui més llarg, sinó que sigui propi i sigui investigat. I ara amb els nous TN s'ha obert aquesta línia una mica més aprofundida. De vegades és per qüestió de recursos humans, que no pots fer aquest tipus de periodisme perquè els informatius, només amb la cobertura del que va passant diàriament, ja has de destinar el 90% de la gent. Destinar alguna gent a que faci investigació és un luxe que, de vegades, no ens podem permetre. Només ens ho podem permetre reduint la quantitat d'informació diària que fem.

- Hi ha alguna manera de conèixer la tipologia de producció dels reportatges del *30 minuts*?

Normalment els que són de producció aliena, com que caduquen els drets, no els pots veure. Alguns de producció pròpia tampoc es poden veure perquè hi ha imatges històriques que només es poden utilitzar per aquell *30 [minuts]* i en un temps determinat, perquè hi ha drets internacionals o per afectacions personals. Gent que l'any 80 estava a la presó i que ara per exemple, penjar-ho a la web i que la seva imatge surti constantment a través dels anys, doncs no convé a la persona. Per tant el traïem, perquè la vida ha canviat, aquella persona pot haver canviat absolutament, és un exemple que et poso. Per afectacions personals, persones que estaven en una circumstància determinada en un moment determinat i que no els interessa que la seva imatge estigui a disposició de la web per tothom, durant sempre, durant tota la vida.